

Kameethari Ñaantsi Josankinatakeri Lucas

Jovethaitari Teófilo

¹ Osheki kovavetaincha irosankinateromi okaratzi avishimoyetakairi.

² Ikovaitake irothotyeetero okaratzi jiyotaayetakairi ñaayetajaantakerori ovakeraini tsika itzimi kamantakairori ñaantsika.

³ Ari nokempitakari eejatzi naaka Teófilo. Tema namampaakaro ineetsiini tsika okanta opoñaantanakari, irootake nosankinatantaamirori eeroka okaratzi avisayetaintsiri.

⁴ Ari onkantya piyotakotantyaarori kyaaryooperoini okaratzi jiyotaavetaitamiri.

Iñaaventaitziro itzimantakari Juan

⁵ Pairani, ipinkatharitantari Herodes janta Judea-ki, ari isaikiri aparoni omperatasorentsi-taari ipaita Zacarías, icharine Abías-ni jini. Irooma iina opaita Elisabet, irisaro Aarón-ni onatzi eejatzi iroori.

⁶ Kameethashire ikantaiyani apiteroite iñaapinkathatziri Pava. Jimonkarayiniri okaratzi ikovakairiri, tekatsi aparoni inkenakaashitapaintya.

⁷ Iro kantacha te intzime irovaiyane, tema maanirothaki onatzi Elisabet. Jantarikonatashitaiyakani.

⁸ Okanta aparoni kitaite, ari omonkarataa jantapiintantaroni Zacarías jomperatasorentsitaaritanti.

⁹ Tema iro jametayapiintari omperatasorentsitaari, ikempitakaantakero iñaaretaita, ari iñeetakero iri Zacarías kyaatsine tasorentsipankoki intayeneri Pava kasankainkari.

¹⁰ Piyotaiyachani atziri jakakiroki jamanaiyini, itagaitzirora kasankainkari.

¹¹ Arira joñaakakariri Zacarías imaninkarite Avinkatharite, ikatziyimotapaakari irakoperoriki itayirora kasankainkari.

¹² Iniroite itharovanake, osheki ipampoy-aaminthatavakeri iñaavakerira.

¹³ Ipoña iñaavaitanake maninkari, ikantzi: “Zacarías, eero pitharovi. Tema ikemaitakemiro pamanane. Ari piñaakero piina Elisabet, ovaiyante. Iri pimpaiteri Juan.

¹⁴ Aririka intzimakarika pitomi, osheki pinkimoshireventeri, ari inkempitakyaari eejatzi atziripayeeni.

¹⁵ Tema iriiperori inkantakaiyaari Pava. Eerora pimiretakaari kachoyetatsiri ishinkiitari. Tema inampitzitantatyaari Tasorentsinkantsi tekeramintha intzimeeta.

¹⁶ Inkinkishiretakaayetaiyaari Israel-mirinkaite inkempisantairi Avinkatharite Pava.

¹⁷ Iriitake eevatapaakerine Avinkatharite. Inkantakaakyaarira ishintsinkani Elías, ari irapaatziyashiretakaayetaiyaari ashitaaniriite maaroni irovaiyaneete. Ari intsimaryaashiretakaayetairi katsimashireri, ari onkantya irovetsikashiretantaityaari inkempisantaiteri

Avinkatharite.”

¹⁸ Jakanakeri Zacarías maninkari, ikantziri: “¡Ari! ¿Tsikama onkantya niyotantyaarori iroka? Tema antarikona nonake naaka, eejatzi okempitakari noina iroori.”

¹⁹ Ikantzi maninkari: “Naakatake Gabriel, poñaachari Pavaki. Jotyaantakena nonkaman-temiro Kameethari Ñaantsi.

²⁰ Iro kantamaitacha, okantakaantziro pithainkañaanetakena, kisoaante pinkantya iroñaaka, irojatzi omonkaratantakyaari okaratzi nokantakemiri.”

²¹ Saikaiyatsinira pashine jakakiroki joyaaventaiyarini Zacarías, ipoña ikantavakaiyani: “¿Ipaitama josamanitantari Zacarías tasorentsipankoki?”

²² Ikanta ishitovavetapaara Zacarías, te onkante iriñaavaitapai, jookojookovaitashitapaa. Arira jiyotaitanakeri tzimatsi iñaakeri tasorentsipankoki. Jashira jovanakero ikisovaantetanake.

²³ Irojatzi jimonkaraantaarori kitaite jantavaitzi tasorentsipankoki, jatai ipankoki irirori.

²⁴ Okanta Elisabet iinara Zacarías, motzitate. Iniroite opampithashiretaka, te oshitovai opankoki ikaratzi 5 kashiri omairentaka, okantashirevaitzi:

²⁵ “Irootake jinintakaakenari Pinkathari naaka, ari onkantya eero imanintashiretantaitana.”

Iñaaventaitziro intzimantyaari Jesús

²⁶ Okanta, aritake avisanake 6 kashiri, jotyaantairi Pava maninkari Gabriel nampitsi paitachari Nazaret saikatsiri Galilea-ki,

²⁷ iriñeero aparoni evankaro kaari iyoterine shirampari, paitachari María, tema irootake iinantyaaro evankari paitachari José, icharineni David.

²⁸ Ikanta ikyaapaakera maninkari osaikira María, ikantapaakero: “¡Novethatami María, itsipatatyaaami eeroka Avinkatharite. Panaakoyetakero pashine tsinaneyetatsiri ineshinonkaperotami Pava!”

²⁹ Okanta oñaavakerira maninkari, opampoy-aaminthatavakari, okinkishiretakotziro ikantapaakerori jovethatapaakaro.

³⁰ Ipoña ikantziro maninkari: “María, eero pitharovi, tema iyaminthaane Pava pinatzi.

³¹ Ari piñaakero pimotzite, intzime peentsite. Iri pimpaiteri JESÚS.

³² Iriitake materone iririiperote, impaitayeeteri Itomi Jenokisatzi. Tema Pava Avinkatharite, iriitake pinkatharitakairine ikempitaakerira pairani icharineni David ipinkatharitakaakeri.

³³ Irijatzira pinkathariventairine ikaratzi icharinentayetakari Jacob-ni, ari inkantaitaty-eeroni impinkathariventantai irirori.”

³⁴ Ari osampitanakeri María, okantziri: “¿Tsikama inkene nomotzite, tera noñe shirampari?”

³⁵ Jakanakero maninkari, ikantziro: “Irira kantakaiyaarone Tasorentsinkantsi. Tema impamankantatyeeyaamiro ishintsinka Jenokisatzi, oshiyapaakyaaromi opamankantzi aamparentsi. Irootake impaitantyaari povaiyane Tasorentsi Itomi Pava.

³⁶ Ari okempitakari eejatzi pisheninkathori

Elisabet, ipaitaveetari maanirothaki, okantavetaka antarokonavetaka iroori, motzitali. Tzimakotake 6 kashiri.

³⁷ Tema tekatsi kompitzimotyaarine Pava.”

³⁸ Opoña okantanake María: “Naakatake iromperatane Pinkathari, irantenaro okaratzi pikantakenari.” Irojatzí ipiyantanaari maninkari.

Iyaatake María areetaro Elisabet

³⁹ Ipoña pashine kitaite, shintsiini iyaatanake María, jatake tonkaariki Judea-ki osaikira aparoni nampitsi,

⁴⁰ irojatzí areetantakari ipankoki Zacarías, ovethatapaakaro Elisabet.

⁴¹ Okanta okemavakero Elisabet ovethatapaakarora María, ishevatanaka omotzítakeri. Tema ikantakaanakityaaro Elisabet Tasorentsinkantsi,

⁴² oñaavaitanake shintsiini iroori, okantanake: “Eerokatakera anayirori pashine tsinaneyetatsiri itasonkaventaitakemira. Ari inkempityaari eejatzí povaiyane.

⁴³ ¿Ipaitama pipokashitantanari irinirontyaari Novinkatharite?

⁴⁴ Tema nokemavakemira povethatapaakana, ishevatanaka nomotzítakeri naaka, ikimoshiretanake.

⁴⁵ Kimoshirera pinkantaiya eejatzí eeroka pikempisantakera, tema aritake omonkarataiya okaratzi ikovakaakemiri Avinkatharite.”

⁴⁶ Opoña okantanake María:

Iniroite noveshiryaaventaiyaari Novinkatharite,

47 Kimoshire nonkantaventyaari Pava tsika itzimi
ovavisaakoshiretainane.

48 Tema iñaakero iromperatane
ashinonkaavaitaka,

Aripaitera inkantayeetai: Iniroite itasonkaven-
taitakero.

49 Tema iniroite jantzimotakenari matzirori otz-
imi ishintsinka.

¡Tasorentsi onatzi ivairo!

50 Ari inkantaitatyeeyaani ineshinonkayetairi
inkarate incharinentayeetyaari apaata,

Tsikarika intzime ñaapinkathayetairine.

51 Iro ishintsinka imatantayetakari.

Japerotzitairi ipampithashirevetari iranterimi
kantakaaperovaitachari.

52 Ikaratzi pinkatharivetachari, ikantakaan-
takero Pava eero jiyaatakaantaro
impinkatharite,

Iri iñaaperotakaayeta ikaratzi tsinampashiryaave-
tachari.

53 Jashaarantakaayetari ikaratzi tashaaneentave-
tachari,

Iriroma ikaratzi ashaarantavetachari
jaapithayetairi tzimimovetariri
jomishitovakerira.

54 Jineshinonkatairi Israel-mirinkaite, tema
iromperatane inayetake.

Te impeyakotyaari ikaminthaayetziri,

55 Tema iro ikantayeetakeriri pairani
acharineyetakari,

Jetanari Abraham-ni irojatzi inkarate incharinen-
tayetaiyaari.

56 Ari osaikimovaitapaintziro María iroka Elisabet ikaratzi mava kashiri, irojatzi opiyantaari opankoki iroori.

Itzimantakari Juan oviinkaatanereri

57 Ikanta omonkaraaka ontzimaanitanyaaari Elisabet, tzimake otomi.

58 Ari ipokaiyakeni osheninkapayeeni ikimoshireventaiyironi, tema jiyotaiyakeni iniroite jineshinonkataro Pava.

59 Aritake maakotapaake 8 kitaite eentsika, jagaitanakeri intomeshitaaniiteri, ari ikovaveetaka impaitaiterimi Zacarías, tema ivairora onatzi iriri.

60 Irojatzi okantantanakari iriniro: “Eero ipaita Zacarías, impaitya Juan.”

61 Ari ikantaitanakeri: “¿Opaitakaya? Tema tekatsi pisheninka paitachaneri Juan.”

62 Ipoña jookotaitakeneri ashitariri josampitziri, tsika inintzi impaiteri.

63 Jookotake Zacarías inchakota iramaiteneri, ari josankinakeri, okantzi: “Juan impaitya.” Ipampoyaaminthatanakeri ikaratzi osampitakeriri.

64 Jomapokashitanaa iñaavaitanai Zacarías. Iniroite iñaapinkathatanakeri Pava, ipaasoonketanakeri.

65 Paraanka ikantaiyanakani isheninkapayeeni Zacarías. Tema ithonka ikemaitakero tonkaariki Judea-ki okaratzi avisaintsiri.

66 Pampithashire ikantaiyaka ikaratzi kemakoventakeriri, ikantaiyini: “¿Tsikama impaityaaka apaata irika? Tema kempoyaaventa jovakeri Avinkatharite irika eentsika.”

Ikamantantakeri Zacarías

⁶⁷ Ikanta Zacarías, ashitakariri eentsika, ikantakaanakari Tasorentsinkantsi, ikamantan-tanake, ikantzi:

⁶⁸ Kameetha inake Avinkatharite Pava, ivavane-tari Israel-mirinkaite, Ipokake irovatsinaryaakoyetai.

⁶⁹ Jotyaantakairi matzirori jovavisaakoshire-tantzi,

Iriitake icharinentakari David-ni, iromperatane.

⁷⁰ Iro iñaavaitakaayetakeriri pairani tasorentsitsitsiri kamantantaneri.

⁷¹ Iri ovavisaakoyetagaineri itzimavetara kisa-neentayevetairi.

⁷² Tema jineshinonkataari ikaratzi acharineyetakari,

Eero ipeyakotaro tasorentsitsitsiri irantzimo-tavakaiyaari.

⁷³ Irootake iroka ishinetaakeriri pairani achari-neni Abraham,

Onkarate irantzimotairi.

⁷⁴ Intsiparyaakoventai itzimayevetara kisaneen-tayetairi,

Tekatsi antharovakaiya ankempisantairi.

⁷⁵ Kiteshire ankantayetaiya. Kameethashire ankantzimentaiyaari maaroni kitaiteriki.

⁷⁶ Irooma eeroka notomi, impaitayeetemi iya-mantanerite Jenokisatzi.

Tema eerokatake eevaterine Pinkathari, povet-sikanonteri tsika inkenayetanake.

⁷⁷ Eeroka kamantairine asheninkapayeeni, iro iriyotantyaari iriitake ovavisaakotanta-neri.

Iri peyaakotairine ikaariperoshirevaivetaka.

78 Tema iniroite okantaka jineshinonkatai Pava, Jotyaaantakairi poñaachari inkiteki ikempitakotapaakaro okantaranki ovakera okitaityaamanai.

79 Ikitainkatakotairi ikaratzi saikayetatsiri otsirenikitziira. Ikitainkatakotairi eejatzi ikaratzi otsimankakovetakari iraampare iyotakaantatsiri iriyaayetaatye sarinkaveniki.

Iri oñaakantairone tsika ikantaita isaikaitzi kameetha.

80 Kameethara ikimotatzi eentsika, ñaaperoshire ikanta. Ari inebetaro isaikavaitzi janta tsika te inampiitaro, irojatzi omonkaratantakari iroñaakyaari Israel-mirinkaite.

2

Itzimantakari Jesús

(Mt. 1.18-25)

¹ Ipoña Pinkathari César Augusto, ikantakaan-take irosankinatakotya maaroni atziri.

² Aripaite omapokaka irosankinatakoyeetya ijevatakaantantari Cirenio janta Siria-ki.

³ Maaroni atziri jiyaataiyakeni irosankinatakoyetya inampiki tsika ipoñaayeta pairani icharine.

⁴ Irojatzi itonkaantanakari José irirori, ipoñaanaka Nazaret saikatsiri janta Galilea, iriyaatero nampitsiki tsika itzimake pairani Pinkathari David, opaita Belén saikatsiri janta Judea. Tema irika José icharine ini David-ni.

⁵ Ari irosankinatakotyaari irirori intsipatyaaro iinathori María, tsika otzimi ikashiyakari irayero. Iro kantamaitacha aritake motzitate iroori.

6 Ikanta jareetaiyakara Belén-ki, irootaintsi ontzimaanite María.

7 Ari itzimakeri etanakarori otomi. Oponatakeri, onoryaakeri irovamentoki piratsi, tema te oñaapaake tsika omaapaake.

Maninkariite ipoña aamaventariri oisha

8 Okanta jantyaatziini nampitsi, tzimatsi kakiventziriri tsireni iroishate jaamaventari.

9 Ari joñaakakari imaninkarite Avinkatharite. Ikitainkatakotantapaakari irovaneenkaro Avinkatharite, iniroite itharovaiyanakeni.

10 Iñaanatapaakeri, ikantziri: “Eero pitharovashivaita. Tema namatziimi Kameethari Ñaantsi, iro oimoshirenkairine maaroni atziri.

11 Tzimataikera iroñaaka ovavisaakotantaneri, janta inampikira pairani pinkathari David-ni, iri-itake Cristo Avinkatharite.

12 Jiroka piyotantyaariri: Ari piñaakeri imponaiteri eenchaaniki ironoryeetakeri irovamentoki piratsi.”

13 Iñeetlatzi ikoñaatapaake osheki inkiteveri itsipatapaakari maninkari, jamampaaventapaakari Pava, ikantaiyini:

14 ¡Iro aritaitatsi otzimimotziri irovaneenkaro Pava nampitarori ojenokitajaantzira inkite!

¡Isaikayetai kameetha iyaminthaanepayeeni jaka kipatsiki!

15 Ikanta ipiyeeyanaani maninkariite inkiteki, ikantavakaanaka aamaventariri iroishate: “Thame aate Belén-ki, amenakitero opaita avisaintsiri. Ari añeerori ikamantakaantakairi Avinkatharite.”

16 Shiyeeyanakani, irojatzi jiñaantapaakarori María otsipatakari José, onoryaakeri eenchaanikite irovamentoki piratsi.

17 Ikanta jiñaapaakeri, ikamantantapaakero okaratzi ikantakeriri inkaaranki maninkari.

18 Ipampoyaaminthataitakeri aamaventariri oisha ikemaitzirira ikinkithavaitzi.

19 Irooma María, antaro opampithashiretakotaro iroori okaratzi ikantaitapaakerori.

20 Ipoña ipiyeeyanaani aamaventakotariri oisha, tharomenta ikanta jamampaaventanaari Pava, tema iñaayetakero okaratzi ikamantaitakeriri inkaaranki.

Jagaitanakeri Jesús tasorentsipankoki

21 Ari maakotapaake 8 kitaite eenchaaniki, jagaitanakeri intomeshitaaniiteri. Irojatzi ipaiyeetantakariri JESÚS tema ari ipaitzitakari maninkari tekeramintha omotziteriita María.

22 Okanta jimonkarataakero kitaite joimairantaiyani onantyaari inkitevathayetai, tema iro ikantakaantakeri Moisés-ni. Ari jagaitanakeri Jesús Jerusalén-ki irashitakaityaari Avinkathariteki.

23 Iro irimonkaraantyaarori Osankinarentsi-janori ikantakaantziri Avinkatharite, kantatsiri: Iriirika shirampari omapokane tsinane, Irashitakaayeetyaari Pinkathari, itasorentsite iri-naty.

24 Irimatantyaarori irimonkarayero ikantakaan-tane Pinkathari, ontzimaty impometaineri Pava: Apite tookitzi, eerorika apite iryaani shiro.

25 Tzimatsiya janta Jerusalén-ki aparoni shirampari ipaita Simeón. Tampatzikashire ini

irika shirampari, ñaapinkathatasorentsitaneri ini, tema iri inampishiretantakari Tasorentsinkantsi. Iriitake oyaaventarori imposhenkayeetaiyaari Israel-mirinkaite.

²⁶ Jiyoshiretakaakeri Simeón Tasorentsinkantsi, eero ikamita irirori irojatzi iriñaantakyaariri Isaipatziiitotane Avinkatharite.

²⁷ Ikantakaakari Tasorentsinkantsi, pokake tasorentsipankoki. Ipoña ashitariri Jesús jaanakeri tasorentsipankoki irimonkaraantyaarori ikantakaantaitane,

²⁸ ithomaavakeri Simeón irika eenchaaniki, ipaasonketanakeri Pava, ikantzi:

²⁹ Monkaraaka Pinkathari okaratzi pishinetaakenari,

Pishinetaina iroñaaka nonkame, tema pomperatane povakena.

³⁰ Tema noñagairi ovavisaakotantaneri,

³¹ Iriitake potyaantakeri ovavisaakotairine atziripayeeni,

³² Iri kitainkatakoyetairine atziri kaari asheninkata,

Iri kantakaiyaarone iriñaapinkathayeetantyaariri Israel-mirinkaite.

³³ Ipampoyaaminthatanakeri ashitariri, ikemakoventziri iñaantsikoventaitziri Jesús.

³⁴ Ikanta Simeón itasonkaventakerira, ikantanakero iriniro Jesús: “Irika eenchaaniki iri kantakaiyaarone impeyashitantaiyaari osheki asheninka Israel-mirinkaite, kempivaitaka imparyaatyeeemi, iri kantakaiyaarone eejatzi iravisaakoshiretantaiyaari osheki, kempivaitaka intzinagaatyeeemi iparyaavetaka. Tema

osheki inkantaite: ‘Kaari irooperori ñaantsi iñaaneyetakari.’

³⁵ Tema irika eenchaaniki iriira oñaakanterone okaratzi impampithashiretaityaari. (Iro kanta-maitacha iniroite povashiretanakya eeroka kempivaitakami irovathaayeetayeemi.)”

³⁶ Ari osaiki eejatzi aparoni tsinane paitachari Ana, kamantantanero oni iroori, irishinto Fanuel icharinentayetanakari Aser. Antarokonatake iroori. Ayitavetaka oime ovakera omainarotapaake, 7 osarentsi otsipavetakari oime.

³⁷ Kamaimetzinkaro onatzi, tzimake okaratzi 84 osarentsite. Ari ashi ovatziiro osaiki tasorentsipankoki, aakoventaro kitaite eejatzi tsireni amani, otziventakaro eejatzi.

³⁸ Ari opokapaakeri iroka tsinane, opaasoonketapaakeri Pava. Ipoña oñaaventanakeri eenchaaniki, irojatzi ikemantaiyakarini ikaratzi oyaakoventarori irovatsinaryaakoyeetairi Jerusalén-satzi.

Ipiyantaari Nazaret-ki

³⁹ Aritakera imonkaraakero okaratzi ikantakaanayetziri Pinkathari, piyaa Galileaki osaikira inampi Nazaret.

⁴⁰ Tharomenta ikanta ikimotatzi eenchaaniki, eekero jiyaatatzi ishintsitzi, iyotaneri jinatzi. Aamaventa jovakeri Pava.

Isaiki Jesús tasorentsipankoki

⁴¹ Ari ikantapiintatya osarentsiki ashitariri Jesús jiyaatzi Jerusalén-ki joimoshirenkiro Anankoryaantsi.

42 Ikanta Jesús aritake tzimanake 12 irosarentsite, jataiyakeni Jerusalén-ki tema iro jametaiyapiintari iroimoshirenkyá.

43 Aritake karatake joimoshirenkaiyani, piy-eeyaani ashitariri, iro kantamaitacha irojatzi isaikanakeya Jesús irirori janta Jerusalén, te iriyote ashitariri.

44 Iñaajaantake eevatake Jesús ikempiyayetanaari ikarataiyini. Anitake aparoni kitaite, ari ikovavetaari, josampivetakari isheninkapayeeni ikaratzira jiyaataiyini.

45 Tera iñeeri, ipiyaa Jerusalén-ki inkokovatairi.

46 Mava kitaite jiñaantaariri isaiki tasorentsi-pankoki, ikinkithavaitakaayetzi iyotakotzirori Ikantakaantaitane, josatekaitakeri niyanki, josampiminthatziri.

47 Ipampoyaaminthataitakeri iñeetakerira omapero jiyotaneta, jakayetakero kameetha okaratziri josampiyetakeriri.

48 Ikanta jiñaapairira ashitariri, ipampoyaminthatapaakeri, okantapaakeri iriniro: “Notomí, ¿tsikama pinkantenaka? Osheki nokokovatakemi notsipatari piri, iniroite pomintharovaneentakena.”

49 Ipoña jakanake irirori, ikantanake: “¿Opaitama pikokovatantanari? ¿Tema piyote iro kovaperotacha nanteneri ikovakaanari Ashitanari?”

50 Iro kantacha te inkemathatero ashitariri okaratziri ikantakeri.

51 Jaanairi, jataiyeeni Nazaret-ki. Jantzirora maaroni okaratziri jomperatariri iriri. Iro kantacha pampithashire ovakotakeri iriniro.

⁵² Eekero itharomentatya Jesús ikimotatzi, iyotane ikanta. Kempoyaaventa joviri Pava. Ari ikempitaakeriri eejatzi atziripayeeni iyaminthaane joviri.

3

Ikamantantziri Juan oviinkaatanerini
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ Aritake monkarataka 15 osarentsi ipinkathariventantzi Tiberio César. Ari ijevatziri Poncio Pilato irirori janta Judea-ki. Iriima Herodes ijevatzi irirori Galilea-ki. Iriima Felipe irirentzi Herodes, ijevatzi irirori Iturea-ki eejatzi Traconite-ki. Ipoña Lisantias, ijevatzi irirori Abilinia-ki.

² Iriima Anás itsipatakari Caifás ijevatziri irirori omperatasorentsitaari. Aripaite iñaanashiretakeri Pava itomi Zacarías paitachari Juan janta tsika te inampiitaro.

³ Irojatzini ikenayetantanakari Juan intatsikero Jordán, iñaaventziro oviinkaantaantsi, ikantzi: “Poviinkaatzimentaiyaari Avinkatharite, povashaantairo pantayetziro kaariperori, ari impeyakoyeetaimiro pikaariperoshirevetaka.”

⁴ Tema iro josankinatakeri pairani Isaías kamantantanerini, ikantake:

Inkamantantaite apaata janta tsika te inampiitaro, inkantaite:

Povameethatainerini Pinkathari tsika inkenapaake, Pinkempitakaantero itampatzikaitziro avotsi.

⁵ Onkameethapathayetai otenkanaayetzi, Ovintenyetai otzishi.

Tampatzika onaatye avotsi okaratzî tzipive-
tachari,

Omameripanka onkantayetaiya.

⁶ Ari iriñeero maaroni atziri tsika ikanta Pava jova-
vavisaakotantzi.

⁷ Ikantayetavakeri atziri pokayetaintsiri irovi-
inkaatya: “Te pinkameethashiretaiyeni eeroka,
pikempitashitakari maranke. ¿Piññaajaantake eero
jovasankitagaitaimi?”

⁸ Omaperorika povashaantairo tsika
pikantaveta pairani, pinkameethashireyetai,
pinkempityaaro pankirentsi kithotatsiri.
Eero pikantashirevaitashita: ‘Aña naaka
icharineni Abraham, te onkovaperotya
novashaantairo nokaariperoshirevaitzi.’
Pinkeme nonkante: Ari inkovakerikami
Pava, kantatsi iratziritakairo iroka mapi,
iro impoyaataiyaarine incharinentayetakari
Abraham-ni.

⁹ Pankirentsi kaari kithotatsi, iponkitziryeet-
ziro impomeyeetero. Ari inkempiyeetaimi eeroka
eerorika pikameethashiretai.”

¹⁰ Ikanta atziripayeeni josampitanakeri,
ikantziri: “¿Opaitama nantairi?”

¹¹ Ari jakanakeri, ikantzi: “Tzimatsirika apite
piithaare, pimperi aparoni kaari otzimimotzi. Tz-
imatsirika povarite, ari pinkempitakero eejatzi.”

¹² Ipoña ipokaiyakeni kovakotziriri kireeki
isheninka ikovi iroviinkaatya, ikantapaakeri:
“Pinkathari, ¿opaitama nantairi naaka?”

¹³ Ikantakeri: “Eero panaakairo ikan-
taitakemiri onkarate pinkovakotanteri.”

14 Ikanta ovayiriite Roma-satzi, josampitakeri eejatzi, ikantziri: “Naaka, ¿ipaitama nantairi?” Jakanakeri, ikantzi: “Eero pasaryiimatanta, eero pithaiyakotanta eejatzi onkantya paapithatantyaariri atziri tsikarika ompaitya. Pinkimoshireventeri ikaratzi ipinaitzimiri eeroka.”

15 Osheki atziri aamaventakariri Juan, ikan-tashiretaiyini: “¿Kaarima irika Cristo?”

16 Ari ikantanakeri Juan maaroni atziri: “Naaka intaani noviinkaantantaro jiñaa. Iro kantamaitacha, aatsikitake maperotzirori iñaapinkatharentsitzi, noñaapinkathatzitataikari naaka. Te aritaajate inkempitakaantena naaka iromperatane onkantya no-zapato-ryaantyaariri. Iriitakera kempitakaantyaarone iroviinkaantantatyeerimi Tasorentsinkantsi, iroviinkaantantatyeerimi eejatzi paampari.

17 Tema aririka aviikitero avankire, otekakitziro, ipoña atayiro opentakeereki. Iro aake okithoki, otekitakero, ovakoyetakero. Ari inkempitagaiyaari Avinkatharite eejatzi, irinashiyetaiyaari atziri. Ineshinonkayetaiyaari inkarate kempisantanairine, iriima kaari ovashaanterone ikaariperoshirevaitzi, intagairi paampariki kaari tsivakanetatsine.”

18 Osheki ikaminaantake Juan iñaaventziniri atziripayeeni Kameethari Ñaantsi.

19 Ari ikempitaakeriri eejatzi Herodes pinkatharitatsiri, ikaminaathavetakari, jaakerora Herodías iinantavetari Felipe irirentzi. Tema tzimatsi eejatzi osheki pashine kaaripero jantayetakeri.

²⁰ Iroora ovatsiperotakerori jantakeri Herodes jashitakotakaantakeri Juan.

Joviinkaata Jesús

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Ikanta joviinkaayetzirira Juan osheki atziri, ari joviinkaatakari Jesús irirori. Jamanaminthaitzi Jesús, kempivaitaka ashitaryaanakityeeyaami inkite,

²² iñeetatzí ipokashitakeri Tasorentsinkantsi ikenapaake jenoki ikempitapaakari shiro. Ikemaitatzí inkiteki ikantaitanake: “Eerokatakera Notomi netakoperotane. Osheki nokimoshireventakemi.”

Icharineyetari Jesús

(Mt. 1.1-17)

²³ Ikanta Jesús jetantanakarori jantayetakeri, ari tzimake 33 irosarentsite. Ikantayeetzi iri tomintakariri José. Tomintanakariri José ipaita Elí,

²⁴ tomintanakariri Elí ipaita Matat, tomintanakariri Matat ipaita Leví, tomintanakariri Leví ipaita Melqui, tomintanakariri Melqui ipaita Jana, tomintanakariri Jana ipaita José,

²⁵ tomintanakariri José ipaita Matatías, tomintanakariri Matatías ipaita Amós, tomintanakariri Amós ipaita Nahum, tomintanakariri Nahum ipaita Esli, tomintanakariri Esli ipaita Nagai,

²⁶ tomintanakariri Nagai ipaita Maat, tomintanakariri Maat ipaita Matatías, tomintanakariri Matatías ipaita Semei, tomintanakariri Semei ipaita José, tomintanakariri José ipaita Judá,

27 tomintanakariri Judá ipaita Joana, tomintanakariri Joana ipaita Resa, tomintanakariri Resa ipaita Zorobabel, tomintanakariri Zorobabel ipaita Salatiel, tomintanakariri Salatiel ipaita Neri,

28 tomintanakariri Neri ipaita Melqui, tomintanakariri Melqui ipaita Adi, tomintanakariri Adi ipaita Cosam, tomintanakariri Cosam ipaita Elmodam, tomintanakariri Elmodam ipaita Er,

29 tomintanakariri Er ipaita Josué, tomintanakariri Josué ipaita Eliezer, tomintanakariri Eliezer ipaita Jorim, tomintanakariri Jorim ipaita Matat,

30 tomintanakariri Matat ipaita Leví, tomintanakariri Leví ipaita Simeón, tomintanakariri Simeón ipaita Judá, tomintanakariri Judá ipaita José, tomintanakariri José ipaita Jonán, tomintanakariri Jonán ipaita Eliaquim,

31 tomintanakariri Eliaquim ipaita Melea, tomintanakariri Melea ipaita Mainán, tomintanakariri Mainán ipaita Matata, tomintanakariri Matata ipaita Natán,

32 tomintanakariri Natán ipaita David, tomintanakariri David ipaita Isaí, tomintanakariri Isaí ipaita Obed, tomintanakariri Obed ipaita Booz, tomintanakariri Booz ipaita Salmón, tomintanakariri Salmón ipaita Naasón,

33 tomintanakariri Naasón ipaita Aminadab, tomintanakariri Aminadab ipaita Aram, tomintanakariri Aram ipaita Eson, tomintanakariri Eson ipaita Fares, tomintanakariri Fares ipaita Judá,

34 tomintanakariri Judá ipaita Jacob, tom-

intanakariri Jacob ipaita Isaac, tomintanakariri Isaac ipaita Abraham, tomintanakariri Abraham ipaita Taré, tomintanakariri Taré ipaita Nacor,

³⁵ tomintanakariri Nacor ipaita Serug, tomintanakariri Serug ipaita Ragau, tomintanakariri Ragau ipaita Peleg, tomintanakariri Peleg ipaita Heber, tomintanakariri Heber ipaita Sala,

³⁶ tomintanakariri Sala ipaita Cainán, tomintanakariri Cainán ipaita Arfaxad, tomintanakariri Arfaxad ipaita Sem, tomintanakariri Sem ipaita Noé, tomintanakariri Noé ipaita Lamec,

³⁷ tomintanakariri Lamec ipaita Matusalén, tomintanakariri Matusalén ipaita Enoc, tomintanakariri Enoc ipaita Jared, tomintanakariri Jared ipaita Mahalaleel, tomintanakariri Mahalaleel ipaita Cainán,

³⁸ tomintanakariri Cainán ipaita Enós, tomintanakariri Enós ipaita Set, tomintanakariri Set ipaita Adán, tomintanakariri Adán iriitake Pava.

4

Inkaariperoshiretakaiterimi Jesús

(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Ikanta ipiyaa Jesús ipoñaagarro Jordán, isaikashiretantakari Tasorentsinkantsi. Ikantakaanakari Tasorentsinkantsi, jatake tsika te inampiitaro.

² Ari isaikakeri okaratzi 40 kitaite, irojatzi ikovavetantakari kamaari inkaariperoshiretakairimi. Tema tekatsi irovaiya janta, ayimatakeri itashe.

³ Pokake kamaari, ikantavetapaakari: “Omaperotatyaarika Itomintami Pava, pimpeyero tanta iroka mapi, poyaaro.”

⁴ Ari jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Tzimatsi osankinarentsi kantatsiri: Tera apatziro okovityiimotari atziri iroyaaro tanta, iroora kovaperotacha ankempisantairo maaroni ikantairi Pava.”

⁵ Ipoña kamaari jaanakeri Jesús tonkaariki otzishi, jookotapaintziniri maaroni nampitsi ipinkathariyetzira atziriite.

⁶ Ikantziri: “Ari nonkantakaakyaaro iriñaapinkathayetaimi maaroni piñaayetakeri, ari nompakemiro eejatzi irovaneenkaro. Tema irootake jashitakaayeetakanari naaka maaroni, ari onkantake nomperi itzimirika nokoviri.

⁷ Aririka potyeerovake piñaapinkathatena, maaroni ikaratzi piñaakeri, eeroa ashitanaiyaarine.”

⁸ Ari jakanakeri Jesús, ikantziri: “Tzimatsi osankinarentsi, kantatsiri: Añaapinkathateri Avinkatharite Pava, iri ankempisante apaniro.”

⁹ Ipoña kamaari jaanakeri nampitsiki Jerusalén, isaikaakeri jenoki otavantoki tasorentsipanko, ikantapairi: “Omaperorika Itomintami Pava, pimitaye osaavikinta kipatsiki.

¹⁰ Tema tzimatsi osankinarentsi, kantatsiri: Irotyaantemiri Pava imaninkarite aamaventyaamine,

¹¹ Iri thomaavakemine, Eero pomposantavaitapaaka mapiki.”

¹² Ari jakanakeri Jesús, ikantziri: “Aritake ikan-taitake pairani:

Te onkameethate piñaantashivaityaari
 Pivinkatharite Pava.”
¹³ Ikanta kamaari tera inkitsirinkashityaari Jesús
 inkaariperoshiretakairi, jintainaryaapaintari.

Jetanakari jantayetziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Ikanta ipiyaa Jesús Galilea-ki, otyaakari ish-
 intsinka Tasorentsinkantsi. Ithonka ikemakoyee-
 tanakeri maaroni.

¹⁵ Jiyotaantayetake maaroni tsika japatotapiin-
 taita. Tharomenta ikantaventakari maaroni.

Ipiyaa Jesús Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Ikanta Jesús piyaa inampiki Nazaret
 tsika jantaritake. Okanta aparoni kitaite
 jimakoryaantaitari, jatake Jesús japatotapiintaita,
 tema iro jametapiintakari irirori. Ari
 ikatziyanakari iriñaanatero osankinarentsi.

¹⁷ Ipayeetakeri irosankinare kamantantaneri
 Isaías-ni. Ikanta japinairyaakero osankinarentsi,
 iñaatziiro josankinaitakero, kantatsiri:

¹⁸ Isaikantana naaka Itasorenka Avinkatharite,
 Tema iri saipatziitotakenari onantari
 noñaaventaineri ashinonkainkari
 Kameethari Naantsi.
 Irijatzi otyaantakenari novavisaakoyetairi
 okantzimoneentashirevaiyetari.

Nonkamantayetairi jaakaantayeetziri tsika
 inkantaiya intsiparyaakoventayeetairi.

Impoña namenakaayetairi mavityaakiri,
 Nosaikakaashivaitaiyaari ikaratzi jotzikayeetari.

¹⁹ Noñaaventayetairo tsikapaite irakameethatan-
 tai Avinkatharite.

²⁰ Ipoña japinaitanairo Jesús osankinarentsi, ipanairi kinkithatakaantapiintatsiri, saikanake. Irojatzí ipampoyaakeri maaroni atziri ikaratzi saikaintsiri japatotapiintaita.

²¹ Ari jetanakaro ikantayetanakeri: “Omonkaraimoyetakami iroñaaka iroka osankinarentsi okaratzi pikemakeri.”

²² Ipampoyaaminthaitanakeri Jesús, tema kameetha okanta iñaaventayetziri. Osheki ñaaventakoyetanakeriri kameethaini. Ikantayeetzi eejatzi: “¿Kaarima irika itomi José?”

²³ Irojatzí ikantantanakariri: “Kempitaka ari pinkantakena: ‘Intsityaa aaventantzinkari paaventya eeroka. Tema osheki nokemakoven-takemi pantayetakeri Capernaum, intsityaa pantapairo eejatzi jaka pinampiki.’”

²⁴ Eekero ikantanakitzi Jesús: “Omaperotatyaara nonkantemiri, ari jashi jovatziiro kaman-tantaneri te iriñaapinkathaiteri inampiki tsika isaikayetzi isheninka.

²⁵ Tema omaperotya iroka, pairani eeniro isaikavetani Elías, te omparyaagairanki inkane okaratzi mava osarentsi ipoña 6 kashiri janta Israel-ki, iniroite itasheneentaitake. Osheki kamaimetzinkaro tzimavetachari janta,

²⁶ iro kantamaitacha, te irotyaantaiteri Elías-ni iriyaatashitero aparoni kamaimetzinkaro, intaani jotyaantaitakeri nampitsiki Sarepta saikatsiri Sidón-ki, osaikiranki aparoni tsinane kamaimetzinkaro kaari isheninkata.

²⁷ Ari okempitakari eejatzi eeniro isaikaveta kamantantaneri Eliseo, tzimavetacharanki Israel-ki osheki mantsiyari pathaavaitatsiri. Iro kan-

tamaitachari te irotyaantaiteri Eliseo irovashinchagai aparoni, intaani jotyaaantaitakeri Naamán kaari isheninkata poñaachari nampitsiki Siria, jovashinchagairi.”

²⁸ Ikanta ikemaiyakera ikaratzi saikaintsiri japatotapiintaita, iniroite ikisaiyanakani.

²⁹ Ikatziyeeyanakani, jagaitanakeri Jesús overaathapita nampitsi, ikenakaitanakeri tsika osaiki impereta irotziryeeterimi.

³⁰ Iro kantamaitacha Jesús, ishiyapithatanakari josatekantanakari niyanki, jatai.

*Atziri jaakiri peyari
(Mr. 1.21-28)*

³¹ Ikanta Jesús oirinkanana nampitsiki Capernaum saikatsiri Galilea. Jiyotaantayetapai kitaiteriki jimakoryaantaitari.

³² Tema te omaanta ishintsinka jiyotaantzira, ipampoyaaminthaitakeri.

³³ Okanta janta tsika japatotapiintaita, ari isaikakeri aparoni atziri jaakiri peyari, kaimanake shintsini irirori,

³⁴ ikantzi: “Piñaashityaana Jesús Nazaret-satzi, niyotzimi naaka eerokatake itasorentsita Pava. Iro pipokantari jaka paperotaiyenani.”

³⁵ Ikisathanakeri Jesús, ikantanakeri: “¡Pimairete peyari, piyaatai! Tyaanake atziri jintainaryaanakari iveyarite, temaita irovaaperovaitanakeri.”

³⁶ Ipampoyaaminthataitanakeri maaroni, ikantavakaiyani: “¿Ipaitatyaakama irika? Joitsinampairi jomishiyiri peyari iñaashincheenkatziri.”

37 Ari ithonka ikemakoyeetanakeri Jesús maaroni nampitsiki okaratzi saikatsiri janta.

Jesús jovashinchagairo iriyote Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ipoña ishitovanake Jesús japatotapiintaita, kyaapaake ipankoki Simón. Okanta iroori iriyote Simón, omatakero iniroite saavakitaantsi. Ikan-taitavakeri Jesús irovashinchaapairo.

39 Joyootashitanakaro onoryaakara, kempivaitaka iriñaashincheenkатыeeromi saavakitaantsi. Eshitakotanake osaavakiveta, piriintanaka amenayetavakeneri ompaitya ompavakeriri.

Jovashinchaayetziri Jesús mantsiyaripayeeni
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)

40 Okanta osheetyaanake, jamaitapaakeneri Jesús osheki atziri kantashivaiyetachari imantsiyare. Ikanta iñaavakerira Jesús, intaani ipampitantavakari kapicheeni irako, eshitakoyetanai.

41 Osheki jomishitovitake eejatzi iveyarite, iniroite ikaimayetzi peyari, ikantzi: “¡Itomi Pava pinatzi!” Iro kantamaitacha Jesús, ikisathayetakeri peyari, te ishineteri iriñaavaite, tema jiyotzi irirori peyari iriitake Cristo.

Jiyotaantzi Jesús maaroni Galilea-ki
(Mr. 1.35-39)

42 Okanta okitaityaamanake, ananenkanake Jesús apaniroini ikenanake tsika te inampiitaro. Osheki amemenatairiri tsikarika ikenake. Ikanta jiñeetairi tsika isaiki, te ishineeteri iriyaatai.

⁴³ Irojatzí ikantantanakari Jesús: “Ontzimatye inkemaitero eejatzí pashineki nampitsi Kameethari Ñaantsi ñaaventakotziri ipinkathariventantai Pava. Tema irootake nopokantakari naaka jaka.”

⁴⁴ Eekerora jiyaataakaanakitziiro Jesús ikinkithatanake pankotsiiteki japatotapiintaita okaratzi saikatsiri Galilea-ki.

5

Kaari iñeetapiintzi shimaataantsi (Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ Okanta aparóni kitaite, isaiki Jesús inkaarethapyaaki Genesaret. Jatsinakimatakeri atziri ikaratzi piyotzimentakariri ikempisantziro iñaane Pava.

² Ari jiñaake Jesús apite pitotsi ovaataka oparaiteki. Tekatsi otetantyaarone, tema ikivaiyatziironi ishimaamento.

³ Otetapaaka Jesús pitotsiki. Tema iriira ashitaro Simón iroka pitotsi, ikantakeri irotyaantero kapicheeni niyankyaaki. Ari isaikantanakaro Jesús pitotsi, jetanaaro jiyotaayetanairi atziri.

⁴ Ikanta ithonkanakero jiyotaantzi, ikantzi: “Simón, paanakero pipito niyankyaaki inkaare, ari pishimaatyaari.”

⁵ Ari jakanake Simón, ikantzi: “Ari noshimaavaiveta tsirenipaite, tekatsi naye. Eerokara kantanari, aritake nomatakero.”

⁶ Jimatakero ishimaata, jaake osheki shima, iro onthatyiimatemi ishimaamento.

7 Ikaimavakotairi ikaratapiintziri ishimaata irampitakotairi. Ikanta jiyaaashitanakeri, ikenakotaiyakeni pashineki pitotsi, ijaikitakero apiteroite, iroovetainchami intsitsiyakotaiyeni.

8 Ikanta jiñaakero Simón Pedro avisaintsiri, jotyeerovashitanakari Jesús, ikantanakeri: “Pintainaryeeyaana pinkatharí, kaariperoshireri nonatzi naaka.”

9 Tema iniroite itharovanake Simón jiñaakera jaake osheki shima. Ari ikempitakari eejatzi maaroni itsipataiyarini.

10 Jimatzitanakaro Jacobo eejatzi Juan, itomipayeeni Zebedeo, tema iri itsipatakari Simón. Iro kantamaitacha Jesús ikantanakeri Simón: “Eero pitharovashivaita, onkempitaiyaaro iroñaaka irimi atziri noshimaatakagaiyaami.”

11 Ikanta jaatakotaiyapaini, jookaventanakero maaroni, joyaataiyanakeri Jesús.

*Jovashinchagairi Jesús omatziri pathaarontsi
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)*

12 Okanta pashine kitaite jareetaka Jesús aparoni nampitsi, ari ipokakeri omatziri pathaarontsi. Ikanta jiñaapaakeri Jesús, jotyeerovashitapaakari, ikantapaakeri: “Pinkatharí, pikovirika ari onkantake povashinchagaina.”

13 Ipoña jakotanake Jesús, jantantakari kapicheeni irako, ikantziri: “Nokovi, peshitakotai.” Eshitanake ipathaaveta.

14 Ari ikantziri: “Tera nonkove pinkamantakotena. Apatziro povanakero piyaatashiteri omperatasorentsitaari, pimonkarayero

josankinatakeri Moisés-ni, paanake pinkite-vathatantaiyaari, onkantya iriyotantaityaari eshitakotaimi.”

¹⁵ Iro kantamaitacha ikemakoyeetanakeri intaina Jesús. Osheki atziri piyotzimentakariri ikempisantziri. Ikovaiyini irovashinchaayetaineri eejatzi imantsiyarepayeeni.

¹⁶ Iro kantacha Jesús joshitaapiintaka irirori tsika te inampitaitaro, ari jamaniri.

*Jovashinchagairi Jesús kisoporokiri
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)*

¹⁷ Okanta pashine kitaite jiyotaantzi Jesús, ari isaikaiyakeni Fariseo itsipayetakari iyotzinkariite, poñaayetachari nampitsiki Galilea, Judea, eejatzi Jerusalén-ki. Tema otyaakarira Jesús ishintsinka Avinkatharite, kantatsi irovashinchaayeteri mantsiyari.

¹⁸ Ipoña jaretaiyapaakani atziri janatakotakeri shitashintsiki aparoni kisoporokiri. Ikovave-taiyakani inkyaakaapaakerimi pankotsiki, ironoryaakoterimi isaikakera Jesús.

¹⁹ Tera onkantatye inkyaakayeri, tema osheki atziri piyotaincha. Jataitakaanakeri jenoki pankotsiki, imorontakero pankotsi, jovayiitakotakeri mantsiyari josatekantanakari piyotzimentakariri Jesús.

²⁰ Ikanta Jesús jiyoshiretaiyavakeri osheki javentaakari, iñaanatavakeri mantsiyari, ikantziri: “Asheninká, ipeyakoyeetaimiro pikaariperoshirevetaka.”

²¹ Ikanta ikemavake iyotzinkariite itsipayetakari Fariseo, ikantashiretaiyanakeni:

“Ithainkatziiri Pava irikavé. Tema tekatsi kanterone impeyakotantero kaariperori, apaniro ikantakaaro Pava.”

²² Iro kantamaitacha Jesús jiyoshiretakotakeri, ari josampitziri: “¿Opaitama pikinkishirevaitashitantari?”

²³ ¿Tema okameethatzi nonkante: ‘Ipeyaakoitaimiro pikaariperoshirevetaka?’ Irooma pikovi nonkanteri: ‘Pinkatziye, piyaatai.’

²⁴ Iroñaaka piyoteri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impeyakotairi kaariperoshirevetachari.” Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: “Pinkatziye, paanairo pishitashi, piyaatai.”

²⁵ Piriintanaka kisoporokiri, jaanairo ishitashi jonoryaantavetari. Jiñeetavairi jiyaatai ipankoki, kimoshire ikantaventanakari Pava.

²⁶ Maaroni atziripayeeni ipampoy-aaminthatanakeri, ikimoshireventanakeri iriroriite Pava. Itharonkakiini ikantaiyini: “Tera añaapiintero kempityaarone iroka.”

Jaantaitanakariri Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Ikanta ishitovanaira Jesús, iñaapaakeri paitachari Leví isaiki irirori ikovakotziri kireeki isheninka, ikantapaakeri: “Poyaatena.”

²⁸ Katziyanaka Leví, jookanakeri maaroni, joyaatanakeri.

²⁹ Ipoñaashitaka Leví, jaanakeri Jesús iroimoshirenkya ipankoki itsipataanakeri iriyotaane. Ari jiyaatakeri eejatzi osheki kovakotziriri kireeki isheninka, osheki

jatayetaintsiri pashine. Ari ikarataiyakerini jovaiyani.

³⁰ Ikanta Fariseo itsipatakari iyotzinkariite, iñaanaminthatakeri iriyotaane Jesús, ikantziri: “¿Opaitama pikempiyantariri povaiyani kaariperoshireri ipoña kovakotziri kireeki isheninka?”

³¹ Ipoña jakanake Jesús irirori, ikantanakeri: “Aririka irimantsiyate atziri, ipokashitziri aaventantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tekatsi inkove irirori.

³² Tera iro nompokantajaantakyaari naaka nonkaimashireyetairi kameethashireri, aña nopokashitziri kaariperoshireri nonkaimashire-tairi irovashaantairo kaariperori.”

Iñaaventziro Jesús itziventaita

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Ipoña josampiitakeri Jesús, ikantaitziri: “¿Opaitama kaari itziventanta piyotaane? Iriima irashi Juan, ipoña irashi Fariseo-payeeni, osheki itziventapiintaiyani irirori, jamanaiyini eejatzi. Noñiiri piyotaane eeroaka, te intziventanetya, ovavaiyetacha, iravaitatsi imire.”

³⁴ Ari jakanake Jesús, ikantzi: “Aririka inkem-piyeetyaari aavakaachari, ¿arima irovashireneentaitakya?”

³⁵ Aryaajaini apaata, aririka iragaitakeri iimentaitari, aripaitera intziventaitya.”*

* **5:35** Iriitakera Jesús oshiyakaaventachari jaka. Iriitakera kem-pitakariri jaavakaayeta atziri. Kantakotachari eejatzi jaka, aririka iraaeyetakeri iimentaitari, irijatzi kantakotacha aririka irova-maayetakeri, osheki irovashirevaitanakya iriyotaanepayeeni.

³⁶ Ipoña joshiyakaaventanakeneri Jesús, ikantziri: “Aparoni paisatori ikithaaitari, aririkami irovapatankaitantyaaro osape ovakerari, ari omaperotanakya osaperyaanake aririka ampithatanakya ovakerari. Tera ariperotakairo paisatori ikithaaitari irovapatankaitantyaaromi ovakerari.

³⁷ Te jaritzi eejatzi paisatori meshinantsinaki irovantayeetyaaro eeryaatatsiri jimiretaitari. Aririka irovantayeetakyaaro, ari isanaryaanake, apaavaitashitakya imiretaitari, eejatzi inkempitakya meshinantsinaki irirori.

³⁸ Iri aritatsi ovakerari meshinantsinaki irovantayeetyaaro eeryaari jimireetari. Iro eero japaavaitanta apiteroite.

³⁹ Ikaratzi ametarori jimiretaro poitatsiri, eerora jametaaro imiretaiyaaro eeryaari. Inkantapiinte: ‘Iro kameethatatsi amiretyaaro poiri.’ ”

6

Iñaaventziro Jesús kitaite imakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Okanta aparoni kitaite imakoryaantaitari, ikenake Jesús pankirentsimashiki. Ikanta iriyotaanepayeeni javiikitanake okithoki, jamirokak-itzimaitaro inkene iroyaaro.

² Te onimoteri Fariseo-payeeni, josampitakeri ikantziri: “¿Ipaitama paviikitantarori? ¿Tema piyote tera oshinetaantsite kitaiteriki imakoryaantaitari?”

³ Ari jakanake Jesús, ikantanake: “¿Tema piñaanatakoteri eeroka ikantaranki pairani David-ni itsipayetakari ikarataiyini aantavetakari itashe?”

⁴ Ikyaaake tasorentsipankoki, jaakero tasorentsitanta, jovakaro irirori, ipayetakari eejatzi ikaratzi itsipayetakari. Tema te oshinetaantsiveta irovaityaaro, intaani jovapiintayetaro omperatasorentsitaari.”

⁵ Ipoña ikantake eejatzi: “Irika Itomi Atziri ipinkathariperotzi irirori, janayiro iroka kitaite.”

Atziri kisovakori
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Okanta pashine kitaite imakoryaantaitari, ikyyaake Jesús japatotapiintaita, jiyotaantapai eejatzi. Ari isaikakeri atziri kisovakotatsiri irakoperoriki.

⁷ Ikanta iyotzinkariite itsipayetakari Fariseo, aamaane jovakeri Jesús iriñeeri aririka irovash-incheeri mantsiyari kitaite imakoryaantaitari, onantyaari inkantakoteri.

⁸ Iro kantamaitacha Jesús, jiyotake irirori opaita ipampithashireyetakari. Ikaimakeri atziri kiso-vakori, ikantziri: “Pimpoke, posatekya niyanki.” Pokapaake kisovakori, katziyapaaka.

⁹ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi nosampitaiyemiri: ¿Otzimikama shinetaantsitatsiri anteri kitaite jimakoryaantaitari? ¿Tema arite aneshinonkatante, irooma aritatsi ovamaante? ¿Eeroma aritzi antero kameethari, irooma aritatsi ankaariperovaita?”

¹⁰ Ipampoyaanakeri piyotzimentakariri, ipoña iñaanatanakeri mantsiyari, ikantziri:

“Pinthaaryaavakotai.” Matanaka, akotsitanai kameetha.

¹¹ Iro kantamaitacha irikapayeeni, iniroite ikisaiyanakani. Ikinkithavaitaiyakeni tsika inkanteri Jesús.

Jiyoshiitake Jesús 12 Irotyaantajanore
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² Ipoña itonkaanake otzishiki iramaneri Pava. Ari jaakoventakaro maaroni tsireni jamani.

¹³ Okanta okitaitamanai, japatotakeri maaroni iriyotaane. Ari jiyoyaakeri ikaratzi 12, iriitake ipaiyetakeri Otyaantajanoriite.

¹⁴ Jirika ikaratzi jiyoyaakeri: Simón, iri ipaitakeri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés irirentzira Simón. Ipoñaapaaka Jacobo itsipataakeri Juan, Felipe, Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Ipoñaapaaka Simón ipaitaitziri kisakotantaneri,

¹⁶ ipoñaapaaka Judas irirentzi Jacobo. Ipoñaapaaka eejatzi Judas Iscariote, tsika itzimi pithokashityaarine apaata.

Ikinkithatakairi Jesús osheki atziri
(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Ipoña joirinkaiyaani Jesús itsipataari iriyotaane. Ari isaikaiyapaakeni ovintenipathatzi. Osheki atziri piyotzimentapaakariri, Judea-satzi, Jerusalén-satzi, Tiro-satzi eejatzi Sidón-satzi. Ipokaiyakeni irikapayeeni inkemero iñaaventziri Jesús, ikovaiyatziini eejatzi irovashinchaayetairi imantsiyaritepayeeni.

¹⁸ Tema ikaratzi jaakayetziri peyari, jovashinchaayetairi.

19 Ikovaiyanake atziri irantantavakyaari kapicheeni irako, tema otzimimotziri Jesús ishintsinka, jovashinchaayetziri maaroni.

*Iñaaventaitziri kimoshiretatsine eejatzi
ashinonkaachari
(Mt. 5.1-12)*

20 Ipoña Jesús ipampoyaanakeri iriyotaane, ikantziri: “Kimoshirera pinkantaiya ashinonkainkari, tema eerokatake ñagairone impinkathariventantai Pava.

21 Kimoshirera pinkantaiya piñaavetaro iroñaaka pitashaaneentavaitzi, tema irootaintsi piñeero pinkemaneentaiya. Kimoshirera pinkantaiya piñaayevetaro piraaneentavaita iroñaaka, tema irootaintsi piñeero pishirontavaitaiya.

22 Kimoshirera pinkantaiya onkantavetakya piñaayevetaro iroñaaka inkisaneentayeetemi, irookimaitemi, inkaviyavaitaitemi, irimanintavaitaitemi, okantakaantziro poshiretaari Itomi Atziri.

23 Tharomenta pinkantayetaiya, pinkimoshireyetai, tema Pava pinayetaimine inkiteki. Pinkinkishiretakotyaaro tsika ikantayeetakeri pairani etayetakarori kamantantaneri, irootakera avishimotzimiri eejatzi eeroka iroñaaka.

24 ¡Inkantamacheeteri ashaarantzinkari! Tema aritake jiñaayetakero iroñaaka janintaavaiyetaka.

25 ¡Inkantamacheeteri ikaratzi ñiirori iroñaaka ikemaneentayeta! Tema ari iriñeero apaata irirori intashaaneentai. ¡Inkantamacheeteri ikaratzi ñaayetzirori iroñaaka ishirontavaita! Ari iriñeero

apaata inkemaantsivaitaiya, ari iriraavaitaiyaari eejatzi.

²⁶ ¡Inkantamacheeteri ikaratzi jasagaaventaitari iroñaaka! Tema ari ikempitaaveetakari pairani kempitakovetariri kamantantaneriite.”

*Petakotyaari kisaneentayetzimiri
(Mt. 5.38-48; 7.12)*

²⁷ “Iro kantamaitacha pinkeme nokantzi naaka: Petakotaiyaari ikaratzi kisaneentayetzimiri, paakameethayetairi.

²⁸ Eero pipiyatari kishimavaitzimiri. Pamanakoyetairi thaiyakovetamiri.

²⁹ Aririka impasaitemi kashetavoroki, pishinetyaari irapiteroryaavorotemi impasatemi. Aririka inkovaite iragaitero piithaare posaavantapiintari, pishineteneri iraanakero pikithaatakari eejatzi.

³⁰ Aririka inkantayeetemi: ‘Pimpena,’ okameethatzi pimpimantanete. Aririka irayitayeetemiro pashitari, okameethatzi eero pikiñaaneventziro.

³¹ Pikovirika iretakoyeetyaami, petavakyaaro eeroka petakotantya.

³² Iriirika petakotashitakya ikaratzi etakotayetamiri eeroka, ¿Kameethatakema iroka? Aña te, tema iro jimatapiintakeri kaariperoshireri.

³³ Iriirika paakameethatashitakya ikaratzi aakameethatzimiri eeroka ¿Kameethatakema iroka? Aña te, tema iro jimatapiintakeri kaariperoshireri.

³⁴ Aririka inkantaitemi: ‘Pimpavakenaro, ari noipiyeemi,’ impoña pimpavakeri tema piyotzi ari irimataimi eeroka apaata. ¿Kameethatakema iroka?. Aña te, tema iro imatapiintziri kaariperoshireri.

³⁵ Petakoyetaiyaari eeroka kisayetzimiri, eero pipiyatari. Pimpimantanete aririka inkamitayeetemi, eero poyaaventa irimayetaimi eeroka. Iniroite impinayeetaimi, itomintaamira Jenokisatzi. Omaperora jetakoyetakari irirori maaroni kaariperoshireripayeeni.

³⁶ Ikempitara Ashitairi jetakotanta, ari pinkempitanaiyaari eeroka.”

*Iñaaventziro Jesús kantzimatantsi
(Mt. 7.1-5)*

³⁷ “Eero pikantzimatantzi, jimaitaimikari eeroka apaata. Eero piyakoventantzi, jimaitzimikari eeroka apaata. Aririka pimpeyakotante, ari irimayeetaimi eeroka apaata.

³⁸ Pimpimantanetai, tema ari irimayeetaimi eeroka apaata, iranaakaayeetaimiro eeroka okaratzi pipimantakeri. Tzimatsirika pantakeri, ari inkempitayeetaimi apaata eeroka.”

³⁹ Ipoña joshiyakaaventanakeneri Jesús, ikantzi: “¿Kantatsima irakathatavakaiya mavityaakiri? ¿Tema ari imparyaake apiteroite omoronaki?

⁴⁰ Tera iriñeete aponi eenirora jiyotaitziri iranaakoteri tsika itzimi iyotairiri. Irooma apaata aririka iriyotaaperoitakeri ari inkempitaiyaari iyotairiri pairani.

⁴¹ ¿Opaitama pikovantari pameneneriri pashine otyaakitiziriri irookiki? Petavakyaaro eeroka paavairo antaro inchapeto otyaakitakemiri.

⁴² Tema eero okantzi pinkanteri pisheninka: ‘Pimpoke, nayemiro otyaakitakemiri pokiki.’ Aña tzimataitatsi pokiki eeroka antaro inchapeto otyaakitakemiri. ¡Kamatavirí! Petavaiyaaro paavairo eeroka otyaakitakemiri pokiki, inkene pameneneriri pisheninka otyaakitainchari kapicheeni irookiki.”

*Ari jiyoitzirori onkithotanagerika
(Mt. 7.15-20)*

⁴³ “Aparoni inchato saankanatatsiri oshooki, te iriñeetero onkaariperote okithoki. Irooma inchato sampiyashitatsiri, te kameetha iriñeetero onkithokite.

⁴⁴ Tema okaratzi kameethayetatsiri chochoki, tera onkameethavaitashitya apaniro, aña iro kantakaarori ovaato okameethatzira iroori. ¿Añiiroma aparoni higo onkithotantyaaro ovaato kitochee? ¿Kantatsima aparoni uva okithotantaro kitochee eejatzi?

⁴⁵ Arira ikempiyetanaari kameethashireri ikinkishiretapiintaro kameethari, irootake okameethatantari jantayetziri. Iriima kaariperoshireri te ikinkishiretapiintaro kameethari, irootake okaariperotantari jantayetziri. Tema okaratzi ipampithashireyeteri, irootake jiñaaneyetakari eejatzi.”

*Iñaaventaitziri apite ovatzikirori ipanko
(Mt. 7.24-29)*

46 “¿Opaitama ikantantayeetantanari: ‘Pinkatharí, pinkatharí?’ Temaita irantaitenaro okaratzi nokantayetziri.

47 Tzimayetatsi matanairori okaratzi nokantayetziri. Jiroka ikempitayetanaari:

48 Ikempitakari aparoni atziri ovetsikatsiri ipanko, ikiyashitakero itzinkami oshirantapathatzi kipatsi, jovatzikakero. Ipoña opokake iniroite amarani, ookantapaakaro shintsiini pankotsi, te eevokero. Tema jovatzikaitakitziiro kameethaini oshirantapathatzira.

49 Iriima ikaratzi peyakotarori nokantayetziriri, kaari antanairone. Ikempitakari aparoni atziri ovetsikavetachari ipanko, temaita inkiyashitero inthomointa. Okanta opokake iniroite amarani, ookantapaakaro shintsiini, tyaanake. Te iriñeetairo.”

7

Jovashinchagairi Jesús inampire ijevare ovayirite

(Mt. 8.5-13)

1 Aritake ithonkanakero Jesús ikinkithatakayiri atziripayeeni, jatai nampitsiki Capernaum.

2 Ikanta imantsiyatake iretakoperotane inampire ijevare ovayiriite Roma-satzi, irootaintsi inkamemi.

3 Ari ikemakoventakeriri Jesús, jotyaantake irantarikonate judío-payeeni, inkaimeri Jesús, irovashinchagairiita inampire.

4 Ikanta jiyaatashitakeri Jesús, ikantapaakeri: “Okovaperota pampitakoteri ijevare ovayiriite,

5 tema jaakameethatapiintakena, jovet-sikaiyakena pankotsi tsika napatotapiinta.”

6 Ikanta Jesús, joyaatanakeri. Iro irareetantyaarimi ipankoki, jomonthaakeri isheninkathori ijevare ovayiri, iriitake pashine jotyaantakeri, ikantapaakeri irirori: “Jesús, ikantakaantzimi jevari, ikantzi: ‘Kaariperori nonatzi naaka, eero pikyaavankotana.*

7 Irootake kaari niyaatashitantami noñeemi naaka. Intaani nokoviro piñaane pinkantakaantavakeri nonampire, aritake ireshitakotai.

8 Tema tzimatsi omperatanari naaka, tzimatsi eejatzi ovayiri nomperatari naaka. Aririka nonkanteri: “Piyaate,” aritake iriyaatake. Aririka nonkante pashine: “Pimpoke,” aritake impokake. Aririka nonkanteri nonampire: “Pantero iroka,” imatziro jantziro.’ ”

9 Ikemavakerira Jesús, ipampoyaanakeri, ikan-tanakeri itsipatakari: “Iriitake matakero irika ikempisantzi, tera intzime jaka Israel-ki aparoni asheninka kempityaarine irika. Omaperora.”

10 Ikanta ipiyeeyani pankotsiki jotyaantaitakeri, iñaapaatziiri nampirentsi, eshitakotai imantsiyaveta.

Jovañagairi Jesús eentsite kamaimetzinkaro

11 Ipoña ikenanake Jesús aparoni nampitsi paitachari Naín, iri itsipayetaka iriyotaane. Osheki eejatzi atziripayeeni.

* 7:6 Irika ijevare ovayiri kaarira judío, pashinesatzi atziri jinatzi. Tema pairani aparoni judío, te inkyaavankoteri kaari isheninkata.

12 Iro jareetzimatata nampitsiki, jomonthaakotantaka jagaitziri aparoni kaminkari inkitaiteri, apintzi inatzi otomintari aparoni tsinane kamaimetzinkaro. Osheki atziri oyaatakerori iroka tsinane.

13 Ikanta Jesús iñaavakerora tsinane, iniroite jektoshiretanakaro. Ikantziro: “Aritapaake piraavaitaka.”

14 Ipokapaake okarikiini, ipampitapaakero jovantaitakariri. Katziyeeyapaakani anatakotziriri. Ikantzi Jesús: “Evankari, eeroka noñaanatzi, pimpiriintai.”

15 Piriintana kamavetainchari ñaavaitanai. Jakathatanairi Jesús irojatzi iriniroki.

16 Iniroite itharovaiyanake ikaratzi ñaakeriri. Ikimoshireventaiyanakari Pava, ikantaiyanake: “Pokataike iriiperori kamantantaneri.” Ipoña ikantaiyini eejatzi: “Pokataike Pava iri neshinonkayetaine aaka.”

17 Ithonkara ikemakoyeetanakero jantakeri Jesús maaroni Judea-ki, eejatzi pashineki nampitsi okaratzi saikanampiyetatsiri.

Jotyaantakeri Juan iriyotaane

(Mt. 11.2-19)

18 Ikanta Juan ikemake irirori okaratzi avisaintsiri, ikamantakeri iriyotaanepayeeni. Ari ikoyaake apite iriyotaane,

19 jotyaantakeri irosampiteri Jesús, inkanteri: “¿Eerokama ipaitaitziri ‘Pokatsineri?’ Kaaririka eeroka, ¿Tzimatsima pashine naamayaari?”

20 Ikanta ipokaiyakeni, jiñaapaakeri Jesús, ikantapaakeri: “Jotyaantakena Juan oviinkaatananeri nosampitemi: ¿Eerokama

ipaitaitzi ‘Pokatsineri?’ Kaaririka eeroka, ¿Tzimatsima pashine naamayaari?”

²¹ Tema eekero jovashinchaayetatzí Jesús kantavaiyetachari imantsiyare, ikaratzi jaakayetziri peyari, jokiryaakaayetái osheki mavityaakiri eejatzi.

²² Irojatzí ikantantanakariri pokaintsiri: “Aririka piyaatai, pinkamantapairi Juan maaroni okaratzi piñaayetakeri eeroka nantakeri, okaratzi pikemakenari eejatzi. Tema namenakaayetairi mavityaakiri, naniitakaayetairi kisoporokiri, nokemakaayetairi ashitakempitari, novashinchaayetairi omatziri pathaarontsi, novañaayetairi kaminkari, noñaaventayetaineri ashinonkaínkari Kameethari Ñaantsi.

²³ Irootake inkimoshiretantaiyaari inkarate kaari kisoshireventainane.”

²⁴ Ikanta ipiyeeyanaani irotyaantane Juan, josampitanakeri Jesús ikaratzi apatotzimentakariri, iñaaventziri Juan, ikantziri: “¿Ipaitama pipampithashiretakotariri piñaakeri chapinki janta tsika te inampiitaro? ¿Iriima piñaake aparoni kempitarori savoro opiyonkatonkitakaaro tampyaa okantakaantziro te iminhashireta?

²⁵ ¿Piñaakerima irovaneenkatakya ikithaataka? Tema maaroni ikaratzi anintaavaitachari, ovaneenkatziiitachari ikithaata, isaikavankotziri pinkatharentsi.

²⁶ Aña iro piyaatashitantakariri piyotaiyakeni kamantantaneri jinatzí. Tema jimaperotatziiro irirori janaakeri kamantantaneripayeeni.

²⁷ Iriitakera josankinatakoyeetake pairani, iñaanatziri Pava itomi, ikantzi:

Notomí, ari notyaantake etyaarone inkaman-takotemi,

Iriitake ovetsikanontemine tsika pinkenapaake eeroka.

²⁸ Nokantzi naaka: Atziriite ikaratzi tzimayevetainchari, tekatsira aparoni kamantantaneri anayerine jiyotanetakari Juan. Iro kantamaitacha inkarate impinkathariventairi Pava inkiteki, aparoni tsinampashiretaatsiri janta, janaakotajaantairira irirori Juan.”

²⁹ Ikanta atziriite itsipatakari kovakoyetziriri isheninka kireeki, jiyotanairo tampatzikashire ini Pava, joviinkaayetakeri Juan.

³⁰ Irima Fariseo-payeeni itsipatakari iyotzinkariite te irishinetya iroviinkaayeteri Juan, ari japaatzirori okaratzi irantzimotanteri Pava.

³¹ Ipoña ikantzi Pinkathari Jesús: “¿Ipaitama nonkempitakaanteriri irikaite?

³² Nonkempitakaanteri ovashaantavairentzi eentsi aririka iroshiyakaantavaite ikaratzi jeentsitaiyini, inkantavakaiyaani: ‘Thame ashovirite amasheetantyaari.’ Eeromaita ikovi. Impoña inkantavetya eejatzi: ‘Intsityaa amampaavaitya ovashiretantyaari.’ Eero ikovimaita eejatzi.

³³ Iroora jimayetakeri irikaite. Jiñaayevetakari Juan, itziventapaakaro irirori ovaritentsi, te jimiretaro kachori, iro kantamaitacha ikantakotaiyakerini: ‘Jaakatziiri peyari.’

³⁴ Ipoña ipokake Itomi Atziri, te intziventavetyaaro irirori ovaritentsi, jimiretaro kachori. Ikantakotaiyakeri: ‘Kaariperori inatzi,

niyavairentzi jini, shinkiryaaantzi, jaapatziyari kovakotziriri kireeki isheninka, jaapatziyari eejatzii kaariperoshireri.’

³⁵ Tekatsi ompaitzimaitya, tema aparoni iyotaneri ari iriyoyeetairi apaata omapero jiyotanetari, aririka iriñaajaantayeetairo onkarate avisayetatsine.”

Jareetari Jesús aparoni Fariseo paitachari Simón

³⁶ Ikanta aparoni Fariseo jaanakeri Jesús irovakaiyaari. Areetaiyaka ipankoki, thoıntapaake Jesús jovapiıntaita.

³⁷ Okanta aparoni kaariperoshireri tsinane nampitarori janta, okemakoventakeri Jesús ipokake ipankoki Fariseo irovaiyaani, jatake iroori aakotanake kasankaari ovantaro onaki jovetsikaitziro mapinaki.†

³⁸ Okatziyimotapaakari iityeempekiki Jesús, irayimotapaakari. Othaatanakara oyaaki okiki ashetakeri iitziki, oshetantamaitari oishi. Ipoña onintaakiivaitakeri, osaitantanakari kasankaari.

³⁹ Ikanta irika Fariseo amakeriri Jesús, iñaakeri, ikantashiretanake: “Irimaperotatyeeeromi irika inkamantantanerite, ari iriyotakeromi tsika okantavaita iroka tsinane pampitakeriri, tema kaariperoshireri onatzi.”

⁴⁰ Ipoña Jesús ikantanakeri Fariseo: “Simón, tzimatsi nokoviri nonkantemi.” Ari ikantzi: “Intsityaa pinkantenaro iyotaantanerí.”

† **7:37** Iro ikantakoitzi jaka mapinaki, ipaitaitziri pashineki nampitsi “alabastro.”

41 Ipoña ikantzi: “Aparoni atziri, ipakeri iireekite pashine apite atziri. Aparoni ipake 500 denario, iriroma pashine ipakeri 50 denario.

42 Okanta osamanitake, te onkante irika apite atziri iroi piyeeri kireeki, ipeyaakoitairi irireevetane apiteroite. Intsityaa pinkantena, ¿Itzimikama etakoperotantachane?”

43 Ikantzi Simón: “Nokantzi naaka iri etakoperotantacha atziri ipeyakoperoitakeri irireevetane.” Ari ikantzi Jesús: “Ari pimatakero pikantakeri.”

44 Jamenanakero Jesús osaikake tsinane, ikantziri Simón: “¿Piñaakero antakeri iroka tsinane? Nokyaavankotakemi eeroka, temaita pimpena jiña nonkivakiitapaakyari. Iroorima iroka tsinane, okivakiitantanaro oyaaki shitovanaintsiri okiki, ipoña oshetantanaro oishi.

45 Te pinintavorotavakena povethatavakyaana eeroka, iroorima iroka tsinane osheki onintaakitakena.

46 Te pisaipatziitotantyaanari eeroka yeenkantsi piñaapinkathatena, irooma iroka tsinane, osaitantanaro kasankaari noitziki.

47 Osheki okaariperoshirevetaka iroka tsinane, imepyakoitainero tema osheki etakotantaka. Iriroma tsika itzimi ipeyakoitziri kapicheeni, kapicheeni jetakotanta.”

48 Ipoña ikantanakero tsinane: “Ipeyakoitaimiro okaratzi pikaariperoshirevetaka.”

49 Ikantaiyanakeni ikaratzi itsipataiyarini: “¿Ipaitatyaakama irika irimatantyaarori

kaariperori impeyakotantero?”

⁵⁰ Eekero Jesús ikantanakitziiro tsinane: “Piyaatai kameetha, tema iro pavisakoshire-tantaari pikempisantanai.”

8

Tsinane ampitakoyetakeriri Jesús

¹ Ikanta Jesús itsipayetakari 12 iriyotaane, japerotakero nampitsi ikinkithatake, iñaaventakeri Pava tsika ikanta ipinkathariventantai.

² Ari itsipatakaro eejatzi tsinaneete okaratzi jovashinchagairi jaakavetaro peyari, eejatzi okaratzi mantsiyayevetachari. Jiroka okaratzi oyaatakeriri: María ipaiyeetziri eejatzi Magdalena jaakavetari ikaratzi 7 peyari,

³ opoñaapaaka Juana iina Chuza iromperatane Herodes, opoñaapaaka Susana. Ari ikaratakero eejatzi pashinepayeeni tsinane okaratzi papiintakeriri kireeki Jesús.

Joshiyakaaventziri Jesús pankivairyaantzi

(Mt. 13.1-15, 18-23; Mr. 4.1-20)

⁴ Ipoña ipiyotzimentapaakari Jesús osheki atziri poñaayetachari pashineki nampitsi. Joshiyakaaventatziiniri okaratzi jiyotaayetziriri, ikantziri:

⁵ “Tzimatsi aparoni pankivairantzi jatatsiri impankivaite. Ikanta jookakitakero ivankire, tzimatsi ookakitapainchari avotsiki, ithonka jaatzikakitakero, ipoña ipokaiyapaakeni tsimeri, jovapaakaro.

⁶ Tzimatsi pashine ookakitapainchari omapiporokitzi kipatsi. Okanta oshookavetanaka

pankirentsi, sampiyashitanake, tema te irenkaphatathatye kameethaini kipatsi.

⁷ Tzimatsi pashine ookakitapainchari okitocheemashitzi. Okanta oshookavetanaka, kamanake anaanakeri kitocheemashi.

⁸ Tzimatsi pashine ookakitapainchari okameethavanetzi kipatsi, saankana okanta oshookapaake, kithokitanake. Aparopayeeni shookapaintsiri kameetha tzimayetai 100 okithoki.” Ipoña ikantanake Jesús: “Kovirori inkemathatero, irovayempitaya inkempisante.”

⁹ Ikanta iriyotaane Jesús josampitakeri opaita oshiyakaaventachari okaratzi jiyotaantakeri.

¹⁰ Jakanakeri Jesús, ikantziri: “Eerokaite nonkamante kaari piyovetaiyani, ontzimatyey piyotairo tsika ikanta Pava ipinkathariventantai. Iriima pashinepayeeni, eero nokamantziri irirori, intaani noshiyakaaventeneri. Ari onkantya irame navetya irikaite, eero iñaatzimaitaro. Ari inke mayevetyaaro, eero ikemathatavakero nokantayevetakari.

¹¹ Jiroka oshiyakaaventachari: Iroka okithoki ipankiitakeri, iñaanera Pava oshiyakaaventacha.

¹² Okaratzi ookakitapainchari avotsiki, oshiyakaaventari kemavetarori ñaantsi, ipokapaake kamaari imaisantakaapaakeri, tema te ikempisantzi, eero javisakoshiretai.

¹³ Ari okempita ookakitapainchari omapiporokitzi, oshiyakaaventari kemavetarori ñaantsi thaankiperoini ikempisantzi. Tera iriyotakoperotatyeeero ñaantsi, jovashaantanakero ikempisantzi. Te ikisashitaro irantakaiteri kaariperori, ikempivaitakaro pankirentsi kaari

kyaaperotatsine oparitha inthomointa kipatsiki.

¹⁴ Ari okempita ookakitapainchari oki-tocheemashitzi, oshiyakaaventari kemavetarori ñaantsi. Okantakaantziro okantzimoshirevaitari, ikinkishiretakotaro irashaarantya, inevevaitaro inthaamentavaiya. Iro anaanakero ñaantsi ikemavetakari, ikempitakaro pankirentsi kaari kithotatsine.

¹⁵ Irooma okitho ookakitapainchari okameethavanetzi kipatsi, oshiyakaaventziri kempisantanaairori ñaantsi, kameethashire ikantana, joshiyakotanaaro pankirentsi saankana ishooakanake, osheki okithotanake.”

Onkoñaatakoyetai omanakoyevetai
(Mr. 4.21-25)

¹⁶ Ipoña ikantake eejatzi: “Ankoverika ootyaari ootamento, ¿arima antatakotakeri kovitzinaki? ¿Amanakotzirima otapinaki? Aña te. Ovakotziri jenoki inkene inkoñeenkatakote akarataiyini.

¹⁷ Ari onkempityaari eejatzi, ontzimatyete onkoñaatakoyetai omanakoyevetai, ooñaarontairo kaari ikemathaveeta pairani.

¹⁸ Paamaventyaaro okaratzi pikemakeri. Tsikarika itzimi otzimimotakeri, ari ontzimimoperotairi osheki. Iriima kaari otzimimotzi, eekero iriyaatatyete iriñeero eero otzimimoperotairi.”*

* **8:18** Okaratzi ñaaventakotachari jaka, jiroka okantakota: “Kapicheenirika pikempisantavakero nokantakemiri, kapicheeni piyotairo. Irooma pinkempisantaperotavakerika, osheki piyotavakeri, eekero niyotakaaperotanakityeemiro.”

Iriniro Jesús ipoña irirentzipayeeni
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Okanta opokashitakeri iriniro Jesús otsipatakari irirentzipayeeni oñeeri. Temaita onkante oñeeri jotzikaakero atziri piyotzimentakariri.

²⁰ Ipoña ikantaitakeri: “Ari opoki piniro otsipatakari pirentzipayeeni, okovi oñeemi.”

²¹ Ikantanake irirori: “Ikaratzi kemanairori iñaane Pava ipoña jantanairo okaratzi ikovayiriri, iriitake nirentzitari, iro nonirontari.”

Joimairentziro Jesús tampyaa
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² Ipoña jotetanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari iriyotaane, ikantanairi: “Thame amontye intatsikeronta.” Jataiyake.

²³ Ikanta jimontyaakotaiyani, maanake Jesús. Ari omapokapaakari iniroite tampyaa, kimota otamakaatanake inkaare, otetaatapaaka jiña pitotsiki, iroovetaincha intsitsiyakote.

²⁴ Ari jovakiryeeetanakeri Jesús, ikantaitziri: “¡Iyotaanarí! ¡Antsitsiyakotatye!” Piriintanaka, iñaanatanakero tampyaa, ikantziro: “¡Aritapaake pitampyaatake!” Ipoña ikantziro inkaare eejatzi: “¡Pimairyaaate!” Avisanake tampyaa, mairyaaatanai.

²⁵ Ipoña ipithokashitari iriyotaane, ikantziri: “¿Tsikama okenake paventaane?” Iniroite iñaapinkathatanakeri, ikantavakaiyani iriyotaane itharonkakiini: “¿Ipaitatyaakama irika joimairentantarori tampyaa, joimairentziro eejatzi inkaare?”

Gadara-satzi jaakiri peyari
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Ikanta imontyaanakarora Jesús intatsikeroki inkaare Galilea, areetaka inampiki Gadara-satzi.

²⁷ Iro jaatakotapaakitziini, ishiyashitavakari jaakiri peyari. Pairanitake jaakiri peyari te inkithaataiya, te jametaiya isaikai pankotsiki, ari isaikavaitzi kitataarimashiki.

²⁸ Ikanta iñaavakeri jareetapaaka Jesús, ishiyapaaka, jotypeerovashitapaakari. Kaimanake shintsiini, ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pavaperotatsiri! ¿Tsikama pinkantajaantenaka? Tera nonkove povashinonkaina.”

²⁹ (Tema ikisathavetavakityaari peyarika irovashaantairiita shirampari. Pairanitake inampishiretantakari. Osheki joosoveetantari ashirotha, ithatyiro. Ishishiyavaita otzishimashiki ikantakaari peyari.)

³⁰ Ipoña Jesús josampitakeri peyari, ikantziri: “¿Tsikama pipaitaka?” Jakanake peyari, ikantzi: “Nopaita ‘Oshekyaanntzi.’” Tema osheki ikarataiyini.

³¹ Eekero ikantanakitzi peyari: “Tera nonkove paperotaiyena.”

³² Ari ipiyotaiyani osheki chancho ishin-taraiyini. Ikantaiyini peyari: “Pomintyaantena janta chanchoki.” Ipoña ikantzi Jesús: “Pimatero.”

³³ Ikanta Oshekyaanntzi, ikyaantashiretapaakari chanchopayeeni. Irojatzzi ishiyantanakari tsika imperetatzi otzishi, mitagaiyapaakani, ari ithonka ipiinkake inkaareki.

³⁴ Itharovaiyanakeni aamaakoventariri chanchopayeeni, shiyeyanakani ikamantantapaake nampitsiki, ikamantakeri eejatzzi maaroni saikayetatsiri irovaneki.

³⁵ Pokaiyapaakeni atziri iramenero okaratzi avisaintsiri. Ipoña jiyaatashiitanakeri Jesús. Iñeetaapaatziiri jaakavetari peyari isaikake itsipatakari, ikithaataka, kameetha ikantanaa. Iniroite itharovaitanake.

³⁶ Ikaratzi ñaakerori inkaaranki avisaintsiri, ikamantavakeri pokayetaintsiri, ikantzi: “Piñeeri jaakavetari peyari, iriitakera Jesús ovavisaakotairiri.”

³⁷ Ikanta maaroni Gadara-satzi, ikantaiyakeri Jesús: “Piyaatai, te nonkove pisaikimotena.” Iro ikantantari, tema iniroite itharovakaanakari. Ipoña jotetanaa Jesús pitotsiki, jatai.

³⁸ Ari ikantavetavaari jovavisaakotairi: “Nokovi noyaatanakemi.” Jakanakeri Jesús, ikantanakeri:

³⁹ “Eero poyaatana, piyaatai pisheninkaki pinkamantapairi, pinkanteri: ‘Jovavisaakotaana Pava.’” Ariya jimatakero shirampari, jatai ikamantantapairo okaratzi jovavisaakotairi Jesús.

Irishinto Jairo opoña tsinane antzitakeriri iithaare Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Ikanta ipiyaara Jesús, tharomenta ipiyotzi-mentavaari atziri, tema iri joyaakoneentakeri.

⁴¹ Tzimatsi aparani shirampari ipaita Jairo, iri-itake jevatakantatsiri tsika japatotapiintaita. Ari iñaapaakeri Jesús, jotyeerovashitapaakari, ikantapaakeri: “Nokovi piyaate nopankoki.”

⁴² Tema okamimatatzi irapintote irishinto. Ari tzimake 12 osarentsite. Ikanta joyaatzirira atziripayeeni irika Jesús, jatsinakimatanakeri.

⁴³ Okanta aparoni tsinane kemaantsivaitachari osokaata iraaane, tzimakotake 12 osarentsi oñaashivaitaka, aperotakero tzimimovetarori opimantziro opinatantari aaventantzinkari, tekatsimaita kanterone iraaventero.

⁴⁴ Okenashitapaakeri itaapiiki Jesús, antzitakeri kapicheeni opatziki iithaare. Apathakero eshitanake osokaavaita iraaane.

⁴⁵ Ipoña josampitantanake Jesús, ikantzi: “¿Ninkama antzitakenarori noithaare?” Tekatsi kamantatsine ipaita antzitakeriri. Ipoña Pedro it-sipatakari ikarataiyini, ikantzi: “Iyotanari, tema piñeeri jatsinakimatakemi osheki atziri, eekero pikantatzi: ‘¿Ninkama antzitanarori noithaare?’”

⁴⁶ Eekero ishintsitanakitzi Jesús ikantzi: “Tzimatsi antzitakenarori noithaare. Tema nokemavakero noshintsinka tzimatsi ovashinchaashitakari.”

⁴⁷ Okanta oñaakerora iroka tsinaneka te omanakota okaratzi antakeri, iniroite otharovanake, opokashitapaakeri Jesús, otyeerovashitapaakari, maaroni ikemaitakero okamantakota, ikemaitakero eejatzi tsika okanta omapokanaka eshitakotai osokaavaita.

⁴⁸ Ikantanakero Jesús irirori: “Tsinané, iro ovavisaakotaimi paventaane. Kantatsi piyaatai, kimoshire pinkantanaiya.”

⁴⁹ Tekeramintha inkaratero Jesús iñaanatziro tsinane, areetapaaka poñeenchari ipankoki jevatakaantatsiri japatotapiintaita, ikantapaakeri: “Kamakera pishinto, aritapaake poñaashirenkiri iyotaanteri.”

⁵⁰ Ikanta ikemakeri Jesús areetapainchari, ikantanake irirori: “Eero pitharovashivaita. Paven-

taiyaana, aritake eshitakotai.”

⁵¹ Ikanta jareetaiyapaaka pankotsiki, tekatsi ishinete inkyaapaake, intaani Pedro, Jacobo, Juan, ashitarori irishinto ipoña iniro.

⁵² Osheki irakotaiyaroni kamaintsiri. Ikan-tapaake Jesús: “Eero piragaiyani, te onkame eentsika, omakoryaatzi.”

⁵³ Thainkashire jovaveetakari Jesús, tema omapero jiñeetakerokamake eentsika.

⁵⁴ Ikanta Jesús joirikavakotapaakero, iñaanat zimaitaro shintsiini ikantziro: “¡Tsinané, pimpiinte!”

⁵⁵ Piyashinenkatapaaka eentsika, piriintanaa. Ari ikantzi Jesús: “Pimperora oyaari.”

⁵⁶ Ipampoyaaminthatanakeri ashitarori eentsika. Eekero ikantanakitzi Jesús: “Tera nonkove pinkamantantero okaratzi piñaakeri.”

9

Jotyaantaitziri 12 iyotaari (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Ipoña Jesús japatotakeri 12 iriyotaane ipasavyaakari ishintsinka onkantya inkit-sirinkantyaariri peyari eejatzi mantsiyarentsi.

² Jotyaantakeri inkamantantero tsika ikanta Pava ipinkathariventantai, irovashinchaayetairi mantsiyayetatsiri eejatzi.

³ Ikantavakeri: “Eerora paanake tsika ompaitya, eero paanake pikotzi, pitharate, povarite, piireekite, eero okantzi paanake eejatzi apite piithaare.

⁴ Aririka pareetakya aparoniki pankotsi, arira pimatapiintatye irojatzi pavisantakyaari.

5 Eerorika jaakameethaitzimi janta, pavisapithateri, potekanairo piipatsikiite, iro iriyotantyaari te inkempisante.”

6 Ikanta jiyaataiyakeni iriyotaane, ithonka ikamantantakero nampitsiki Kameethari Ñaantsi, osheki mantsiyari jovashinchaayetake.

Ikamantakari Juan oviinkaatanereri
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ikanta pinkathari Herodes ipaitaitziri eejatzi Tetrarca ikemakoventakeri Jesús okaratzi jantayetzi, okantzimoshiretanakari, tema tzimatsi kantatsiri: “Añagaira Juan oviinkaatanereri.”

8 Pashine kantatsiri: “Elías inatzi.” Ikantayetzi eejatzi: “Aama pashine kamantantanereri piriintaacha.”

9 Irojatziri ikantantanakari Herodes: “Aña nothatzinkakaantakeri Juan-ni. ¿Tsikama itzimi nokemakoventziri iroñaaka?” Osheki ikovake iriñeerimi Jesús.

Jovaiyani 5,000 shirampari
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

10 Ikanta ipiyayetaara otyaantaari, ikamantapairi okaratzi jantayetakeri. Ipoña japatotavairi maaroni, jaanakeri nampitsiki ipaitaitziro Betsaida.

11 Iro kantacha iyotaiyake atziri tsika ikenake joyaatanakeri. Ikanta Jesús jaavakeri kameetha, ikamantakeri tsika ikanta Pava impinkathariventantai, jovashinchaayetakeri mantsiyayetatsiri.

12 Aritake sheetyaanake, ipokashitapaakeri Jesús 12 iriyotaane, ikantapaakeri: “Potyaantairi

atziripayeeni, iramene tsika irimaye, tsika iroyaa eejatzi, tema asaikatzi jaka tsika te inampiitaro.”

¹³ Jakanake Jesús, ikantanakeri: “Pimpererooka iroyaari.” Ari ikantaiyini: “Tekatsi nompereri, intaani otzimi 5 tanta ipoña apite shima. ¿Pikovima niyaate namanantakiteneri iroyaari maaroni atziri?”

¹⁴ Aamaaka ikarataiyini 5,000 shirampari apatotainchari. Ipoña Jesús ikantziri iriyotaane: “Papatoyeteri inkarate 50 atziri pomisaikayeteri, ari pinkempitakeriri maaroni.”

¹⁵ Ari ikantakero, jomisaikakeri maaroni atziri.

¹⁶ Jaakero Jesús 5 tanta ipoña apite shima, jamenanake inkiteki, ipaasoonkeventakero ovaritentsi, ipoña ipetoryaakero ipakeri iriyotaane impayeteri maaroni atziri apatotainchari.

¹⁷ Jovaiyakani maaroni, kemaneentaiyakani shintsiini. Jiyoyeetai 12 kantziri okaratzi tzi-makaantapaintsiri.

*Jiyotake Pedro: Cristo inatzi Jesús
(Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)*

¹⁸ Ikanta isaiki Jesús jiñaañaatzi itsipatari iriyotaane. Ari josampitakeriri ikantziri: “¿Ipaitama ipampithashiretakotanari atziripayeeni?”

¹⁹ Ari jakaiyanakeni: “Ikantayeetzi Juan-ni ovinikaataneri pinatzi, ikantayeetzi eejatzi Elías-ni pinatzi. Tzimatsi kantatsiri eejatzi: ‘Iri pashine piriintaacha etarori kamantantaneri.’ ”

²⁰ Ipoña ikantzi Jesús: “¿Tsikama pikantaiyinika eeroaka?” Ari jakanake Pedro, ikantzi: “Eerokatake Cristo poñaachari Pavaki.”

*Iñaaventziro Jesús inkame
(Mt. 16.21-28; Mr. 8.31-9.1)*

²¹ Ari ikantanakeri Jesús iriyotaane: “Eerora pikamantakotana.”

²² Eekero ikantanakitzi: “Oshekira inkemaantsitakaityaari irika Itomi Atziri, omapero inkisaneentena ijevarite antarikona, ijevare omperatasorentsitaari, eejatzi ikaratzi iyotzinkariite. Ari irovamaakaanakena. Iro kantacha avisavetakya mava kitaite, ari nañagai.”

²³ Ipoña ikantanakeri maaroni: “Tzimatsirika kovatsiri intsipatyaana, irovashaantero ikovashivaiyetari iranteri, onkantavetakya impaikakoventaiterimi joshiretaana, intsipatapiintyaana kitaiteriki.

²⁴ Tema ikaratzi etakovaitachari apaniro jantayetziro inevetashiyetari, ari impeyaashitakya. Iriima inkarate kamimentenane okantakaanziro ikempisantana, aritake iravisakoshiretai.

²⁵ Amenashivaitara ontzimimotantemi osheki ovaakarontsi jaka kipatsiki, impoña iriñeetairo impeyaashitaiya, apanirora japerovaitaita.

²⁶ Tema inkarate pashiventakotenari naaka, eejatzi okaratzi noñaaneyetakari, ari irimatapairi eejatzi Itomi Atziri impashiventakotairi apaata aririka impiye iramairo irovaneenkaro, irashi Ashitariri, irashi eejatzi maninkariite tasorentsitsiri.”

²⁷ Ipoña ikantanake eejatzi Jesús: “Kyaaryoora, tzimatsi pikaratake jaka, tekera inkameeta ari iriñaanairo tsika inkantya Pava impinkathariventante.”

*Ishipakiryiimotziri Jesús iriyotaane
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)*

²⁸ Okanta avisake 8 kitaite, tonkaanake Jesús otzishiki iriñaañaate, ari itsipatanakari Pedro, Jacobo ipoña Juan.

²⁹ Ikanta jiñaañaatzira, ari ipashinevorotanake Jesús, kitamaro okantanaka iithaare oshipakiryaanake.

³⁰ Iñeetatzí apite katziyapainchari itsipatapaakari Jesús, Moisés inatzi itsipatakari Elías.

³¹ Ari ikatziyeeyapaakani otapotakari irova-neenkaro, iñaaventziro tsika inkantya Jesús impyakaityaari Jerusalén-ki.

³² Ayimatakerira ivochokini Pedro eejatzi ikaratzi itsipatakari. Okanta avishimotanakeri ivochoki, iñaatziiro irovaneenkaro Jesús itsipatarira apite koñaatapaintsiri.

³³ Iro ipiyimatanaka apiteka tsipatapaintariri Jesús, ikantzi Pedro: “¡Iyotaanari, kameethavaitake asaike jaka! Ari novetsikemiri mava pankoshetantsi, aparoni pashi eeroka, irashitya aparoni Moisés, irashitakya aparoni Elías.” Iñavaitashitanaka Pedro, te iriyote opaita ikantziri.

³⁴ Iñavaiminthaitzi Pedro, opamankapaakeri menkori, itharovanake.

³⁵ Ikematzi iñavaitaitanake menkoriki ikantaitzi: “Notomi netakokitane inatzi irika, iri pinkempisante.”

³⁶ Okaratapaakera ñaantsi iñavaitaitakeri, iñeetatzí apaniro ikantanaa Jesús ikatziya. Tera inkamantantzityaaro iriyotaane tsika ikanta iñaakeri, iromanane jovakero.

Jovashinchiiri Jesús eentsi jaakiri peyari
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Okanta okitaitamanai, oirinkaiyaani Jesús ipoñagaaro tonkaariki otzishiki, osheki pokapaintsiri iromonthaavaiyaari.

³⁸ Ari josatekaka aparoni shirampari, kaimanake shintsiini ikantzi: “¡Jesús, nokovi pamenenari napintzite notomi!

³⁹ Jaakatziiri peyari, osheki ikaimakaavaitziri, ishimorepaantetakairi ikamanavaitzi, jomposakaavaitari, te irovashaanteri kapicheeni.

⁴⁰ Nokantavetakari piyotaane irovavisaakotainari, te inkanteri.”

⁴¹ Jakanake Jesús ikantanake: “Tetya pinkemanete eeroka. ¿Tsikama onkarate nosaikimotanaimi, noñeero nonkisashityaami? Pamakeri pitomi jaka.”

⁴² Ikanta jamaitapaakeri eentsi, ishinkiventakaanakari peyari, tyaanake osaaviki, iniroite jompetavaitanaka. Ipoña Jesús ikisathatakeri peyari, eshitakotanai eentsika, jaanairi ashitariri.

⁴³ Ipampoyaaminthatanakeri atziri iñaakerora ishintsinka Pava.

Japiitairo Jesús ikamantakota inkamimotante
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ipoña japiitakero Jesús ikantziri iriyotaane:

⁴⁴ “Povayempitayaaro eeroka iroka ñaantsi, eero pipeyakotaro. Tema irika Itomi Atziri impithokashiitayeeri iraakaantaiteri.”

⁴⁵ Iro kantamaitacha te inkemathataiyeroni okaratzi ikantavetariri, tema jomanapithaitatzi-iri eero ikemathatantaro. Iro itharovantaiyarini tekatsi osampiterine opaita iñaaventakotziri.

*Tsika itzimi iriiperotatsine
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)*

⁴⁶ Ikanta iriyotaane Jesús ikantavakaamentakaro niinkarika iriiperotatsine.

⁴⁷ Iro kantamaitacha Jesús jiyoshiretakeri ipampithashiretari. Jaake aparoni eentsi, jomisaikakeri tsika isaikaiyini.

⁴⁸ Ipoña ikantzi: “Ikaratzi aapatziyariri kempitariri irika eentsi okantakaantziro ipairyiuro novairo, kempivaentakara naakami irapatziye. Ari okempitari eejatzi, aririka irapatziyena naaka, kempivaiperotanaka iri irapatziyake tsika itzimi otyaantakenari jaka. Ikaratzi kaari iriiperotatsine iroñaaka jaka, iriira iriiperotaatsine apaata.”

*Ari akaratziri kaari kisaneentairi
(Mr. 9.38-40)*

⁴⁹ Ipoña ikantanake Juan: “Iyotaanarí, noñaake chapinki aparoni atziri pairyirori pivairo, jovashinchaakeri jaakiri peyari. Tera añeeri ankarateri jaka, novashaantakaakeri.”

⁵⁰ Ari ikantanake Jesús: “Eero povashaantakairimi, tema ari akaratziri kaari kisaneentairi.”

Ikisathataitziri Jacobo ipoña Juan

⁵¹ Aritake monkaratzimatapaaka irova-jenokantaiyaari Jesús, tontashire ikantanaka iriyaate Jerusalén-ki.

⁵² Jotyaantake impaitya amenaronterine janta Samaria-ki.

⁵³ Iro kantamaitacha te inkovaiyeni Samariasatzi inkenimoteri, tema jiyotaiyini iriyaatatye Jerusalén-ki.

54 Ipoña Jacobo itsipatakari Juan, ikantanakeri Jesús: “Pinkathari, thame ankaimakaante paampari inkiteki, ikempitaakero pairani Elías, iraperotyaata intaiya maaroni.”

55 Ari ipithokashitanakari Jesús, ikisathatanakeri, ikantziri: “Tetya pinkameethashirete eeroka.

56 Tera iro ipokantakari Itomi Atziri jaka impeyashivaitaiya atziri, ontzimatye irovavisaakoyetairi.” Irojatzí ikenantanakari pashineki nampitsi.

*Kovavetachari iroyaaterimi Jesús
(Mt. 8.18-22)*

57 Ikanta jiyaatanaira Jesús, ikantaveetavaari avotsiki: “Pinkathari, nokovi noyaatemi tsikarika pinkenayete eeroka.”

58 Jakanakeri Jesús ikantziri: “Aparoni otsitziniro tzimatsi imoro tsika imaapiintzi, eejatzí ikempitari tsimeri tzimatsi iromayero. Iriima irika Itomi Atziri tera ontzime ipanko irimaantapiintyaari.”

59 Ipoña Jesús ikantanakeri pashine: “Poyaatena eeroka.” Ari ikantzi irirori: “Pinkathari, nokovavetaka noyaatanakemi, iro kantamaitacha nokovi noñaanakero nonkitateri niritari, ari noyaatemiri.”

60 Ikantanakeri Jesús: “Poyaatena, pishineteri ikaratzí kamashireyetatsiri inkitatairi irirori kamayetatsiri. Ontzimatye piñaaventantairo eeroka tsika inkantya Pava impinkathariventantai.”

⁶¹ Ari ikantanake pashine: “Pinkatharí, nokovi naaka noyaatemi, iro kantamaitacha pishinetena novethatapanaatyaari nosheninka nonampiki.”

⁶² Jakanake Jesús, ikantziri: “Apatziro pamenapiintziro pikiyashitziro pivankire, tekatsi pamenayetanai pashine. Ari ikempitari kaari ovashaantairone jantayetapiintziri, tera apantapero inkantya iñeero impinkathariventairi Pava.”

10

Jotyaantaitakeri ikaratzi 70

¹ Ipoña Jesús jiyoyaake pashine ikaratzi 70, apitepayeeni jotyaantakeri, ireevateri nampitsiki tsika inkenanakera irirori.

² Ikantayetziri: “Ikempitakaro atziripayeeni pankirentsi osampainkatzi, iro kantacha te intzimaperote impaitya aavatairone. Piñaañaateri eeroka Pinkathari irotyaanteeta jatatsineri atziriki, tema kapatacha osheki kempisantayetaatsine.

³ Notyaantaiyatyeemine, nonkempitakaantemi jotyaantaitziri oisha tsika ipiyota piratsi katsimari.

⁴ Eerora paanake pitharate, piireekite, pi-zapato-te. Eero povethatari impoña pinkinkithavaitakairi inkarate piñaanakeri avotsiki posamanitzikari.

⁵ Aririka pareetayetakya pankotsi, povethatapaakyaari saikatsiri. Pinkantapaakeri: ‘Inkamintha pisaikavaite kameetha pipankoki.’

⁶ Tzimatsirika impaitya aakameethatakemine, aritake iñaakero isaikake kameetha. Irooma

eerorika jaakameethataizimi, amenaashita povethatapaakari.

⁷ Apatziro pimaapiintatye pankotsiki tsika pa-reetaka, eero pamemenatzi pashine pankotsi. Ari poyaari, pirero onkarate impayeetemiri. Tema aparoni antavaitatsiri ipinayeetziri.

⁸ Aririka irakameethataitemi aparoniki nampitsi, poyaarora onkarate impayeetemiri janta.

⁹ Povashinchaayeteri janta mantsiyari, pinkan-teri: 'Irootaintsi impinkathariventantai Pava.'

¹⁰ Irooma pareevetakya aparoni nampitsi, eerorika jaakameethaitzimi, pavisapithateri, pinkantanake:

¹¹ 'Ari notekanairo noipatsikiite jaka, iro piy-otantyaari te pikempisantzi. Iro kantamaitacha ontzimatye piyote irootaintsira impinkathariven-tantai Pava.'

¹² Tema irimaperoitairi irovasankitaiteri apaata, anaanakero inkantayeetairi Sodoma-satzi. Omaperora."

*Ikantamacheetziri kisoshireri nampitsiiteki
(Mt. 11.20-24)*

¹³ "Ikantamacheetziri Corazín-satzi, eejatzi Betsaida-satzi. Iñaayevetakaro notasonkaven-tantayetake, temaita inkempisantaiyeni. Iriimi ñaakenanemi Tiro-satzi eejatzi Sidón-satzi, aritakemi irovashiretakotakyaami ikaariperoshireyetzi, irovashaantakeromi.

Impoña inkempisantaimi maaroni iriroriite.*

¹⁴ Aririka iraaeyeetairi apaata kameethashireri, eero imaperoitziri irovasankitaayeetairi Tiro-satzi eejatzi Sidón-satzi. Iriima Corazín-satzi, eejatzi Betsaida-satzi, iri imaperoyeetai irovasankitaayeetairi.

¹⁵ Eejatzi inkempitagaiya Capernaum-satzi, ipampithashiretaiyani irirori iriyaayetai inkiteki, iro kantamaitacha kaminkarimashiki inkenayetai.

¹⁶ Tzimatsirika kempisantemine, naakatake ikempisantake. Itzimirika manintashiretake, naakara imanintashiretake. Itzimirika manintashiretakenari naaka, jimanintakeri tsika itzimi otyaantakenari jaka.”

Ipiyayetaa jotyaantaitakeri karatatsiri 70

¹⁷ Kimoshire ipiyeeyaani jotyaantaitakeri 70, ikantayetapai: “Pinkathari, nopairyiirora pivairo, jantakero peyari nokantayetziri.”

¹⁸ Ikantzi Jesús: “Noñaakeri Satanás jovaryeetakeri inkiteki ikempitavaitakaro ookatharontsi.

¹⁹ Tema naaka pakemiro shintsinkantsi, ari onkantake posatekantyaari maranke eejatzi kitioniropayeeni. Ari poitsinampaakeri peyari kisa-neentzimir, tekatsimaita avishimotemine.

²⁰ Eerora pikimoshireventashitaro jantakero peyari pikantakeriri. Iroora pinkimoshirevente josankinayetairo pivairo inkiteki.”

* **10:13** Tema ikaratzi Corazín-satzi ipoña Betsaida-satzi judío inayetzi. Iriroma Tiro-satzi ipoña Sidón-satzi pashinesatzi atziri inayetzi te isheninkatari judío-payeeni.

*Ikimoshiretzi Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Irojatzí ikimoshiretantanakari Jesús, ikantanake: “Ashitanarí, eerokatake pinkathariventziriri inkiteveri, eejatzi kipatsisatzi, iniroite nopaasoonketakemi. Tema eerokatake iyotakaayetairiri tsinampashireri kaari jiyoyetzi iyotaneriite jaka. Ari okantamaita Ashitanari, irootake onimotakemiri eeroka.”

²² Ikantzi Jesús: “Iri Ashitanari pasavyaake-narori maaroni. Apaniro ikanta irirori jiyoperotana naaka tema itomi jovana. Ari nokempitzitakari eejatzi naaka apanirora niyoperotziri. Impoña inkarate niyotakaayetairi naaka ari iriyoyetairi Pava.”

²³ Ipoña Jesús japatotakeri iriyotaane, jaanakeri jantyaatziini, ikantakeri: “Kimoshirera irinaatye inkarate ñaayetairone okaratzi piñaayetairi eeroka.

²⁴ Tema tzimavetacha osheki kamantantaneri, eejatzi pinkathariite kovavetainchari iriñeeromi okaratzi piñaakeri eeroka, iro kantacha te onkante iriñeero, te inkemayetairo eejatzi.”

Aakameethataneri Samaria-satzi

²⁵ Ari isaikakeri iyotaantzirori Ikantakaan-taitane, ikovake inkompitakaiyaari Jesús, ikantake irirori: “Iyotaanarí, ¿opaitama nanteri naaka onkantya noñaantaiyaarori kantaitachari añaantarentsi?”

²⁶ Ikantanake Jesús: “¿Ipaitama okantziri Ikan-takaan-taitane? ¿Tsikama okantzi piyotakotziri eeroka?”

²⁷ Ari jakanake irirori, ikantzi: “Petakoshire-taiyaari Avinkatharite Pava, petakoperotaiyaari,

petakoshintsityaari, pampithashire povairi. Ari okempitari eejatzi: Ontzimatyē etakotavakaiya maaroni, akempitara akaminthayiro avatha, ari ankempitanairi asheninka.”

²⁸ Ipoña ikantzi Jesús: “Omapero pikantakeri. Pantero iroka, aritake pavisakoshiretai.”

²⁹ Iro kantamaitacha irika, ikovajaantzi irotzikaaventanakya, josampitziri Jesús: “¿Niinkama nonkempitakaanteri nosheninka?”

³⁰ Ipoña ikantanake Jesús: “Tzimatsira asheninka poñaachari Jerusalén-ki ikovi iriyaatero nampitsiki Jericó. Okanta niyanki avotsi, jomonthaakari koshintzi, itsitokavaitakeri, jookanakeri avotsinampiki ikamimatake.

³¹ Ikanta pokake omperatasorentsitaari, iñaavetapaakari jonoryaaka, javisapithatanakeri.

³² Ari ikempitakari eejatzi Leví-mirinkaite, iñaavetapaakari jonoryaa, javisapithatanakeri.

³³ Ipoña ipokake aparoni Samaria-satzi, jiñaapaakeri jonorya, jineshinonkatapaakari irirori.

³⁴ Jaaventapaakeri jotziritantakari yeenkantsi, ipoña ikyaakotakaanakari imoraneki, jaanakeri nampitsiki. Iriitake aamaventakariri.

³⁵ Okanta pashine kitaite, jaake apite denario, ipinakoventanakeri, ikantanake: ‘Paa-maventyaanari irika, aritake nompinatapaimi eejatzi aririka nompiyake.’ ”

³⁶ Ari ikantzi Jesús: “Mava ikaratzi noñaaventakeri ñaakeriri ikoshiitziri. ¿Tsikatya itzimi kempitakaanakariri isheninka?”

³⁷ Jakanake iyotakotzirori Ikantakaan-taitane, ikantzi: “Iriira matapaakeriri

neshinonkatariri.” Ipoña ikantzi Jesús: “Piyaatai, irojatzira pimateri eeroka.”

Jareetaro Jesús opankoki Marta opoña María

³⁸ Ikanta javisanake Jesús areetaka pashineki nampitsi. Ari osaikiri tsinane paitachari Marta, iro isaikimotapaake opankoki.

³⁹ Iroka tsinane tzimatsi irento opaita María. Iroora tsipatavakariri okarikiini Jesús okempisantziri ikinkithavaitzi.

⁴⁰ Iro kantamaitacha Marta osheki okantzimotakaro amemenavaitzi ompaitya ompavakeriri Jesús. Irojatzu opokashitantakariri, okantapaakeri: “Pinkatharí, ovapintaakena nirento. ¿Pinkantenaro ampitakotavakena?”

⁴¹ Ikantzi Jesús: “Marta, ¿opaitama okantzimoshiretantamiri onkarate pantayeteri?”

⁴² Pinkeme nonkantemi: Aparoni okanta kovaperotachari, irootake okoyaakeri María tema tekatsi kanterone iraapithatairo.”

11

Iñaaventziro Jesús ñañaañaantsi

(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ipoña Jesús jiyaatake iriñaañaate. Ikanta aparoni iriyotaane, ikantakeri: “Pinkatharí, piyotainaro iñaañaataitzi, ikempitairo Juan-ni jiyotaantziro ñañaañaantsi.”

² Ari ikantzi Jesús: “Jiroka pinkante piñañaatapiinte eeroka:

Ashitanarí, inkitesatzi,
Tasorentsi pinatzi eeroka.
Pimpinkathariventaina naaka.

Pantakanairo jaka kipatsiki okaratzi pinintakaanari eeroka.

Pinkempitakainari saikatsiri inkiteki, jantayetziro okaratzi pinintakairiri.

³ Pimpapiintenaro kovityiimotanari noyaari.

⁴ Pimpeyakotainaro nokaariperoshirevaitake, Tema nomatakero naaka eejatzi, nopeyakotairi ikaratzi ovaariperoshiretakenari.

Eero pishinetaana iriñaantaityaana, inkovaite irantakaitenaro kaariperori.”

⁵ Ipoña ikantanakeri eejatzi: “Aririka intzime aparoni pitsipaminthare, impokake niyankiite, inkantemi: ‘Pimpavakena mava tanta,

⁶ tema tzimatsi areetachari nopankoki, tekatsi tzimatsine nompavakeriri.’

⁷ Impoña pinkantavetyaari: ‘Eero poñaashirenkana nomaakaatziiri neentsitepayeeni, aritake nashitanairo nopanko eejatzi, irootake eero okantanta nompemi.’

⁸ Kempivaitaka eero pikovaveta pimperi onkantavetya iriimi pitsipaminthare. Iro kantacha eekerora ishintsitatzi ikampitzimi, ari peshiventanakero pintzinaye, pimpavakeri okaratzi ikoviri.”

⁹ Ikantziya Jesús: “Pinkampitante, pinkokovate eejatzi, aritake piñaakero impayeetemiropikoviri. Pinkempitakaantero pareetya aparoni pankotsi, pishintsiventapaakeri, pinkanteri: ‘Pashitaryeenaro. Aritake irashitaryeetakemirop.’

¹⁰ Arira impayeetairi kampilantayetatsiri. Inkarate amemenaterone ari iroñaakaitairi. Aritake irashitaryeetaineri inkarate shintsishintsitatsiri inkaime.

11 Tema aririka inkampitemi pitomi, inkantemi: ‘Apá, pimpena tanta.’ ¿Arima pimpakeri mapi? Aririka inkantemi: ‘Pimpena shima noya.’ ¿Arima pimpakeri maranke iroyaari?

12 Aririka inkantemi: ‘Pimpena kithokintsi.’ ¿Arima pimpakeri kitoniro?

13 Tema piyotzi petakotari pitomipayeeni eeroka, kaariperori pinaveta. Iriira maperotzirori Ashitairi saikatsiri inkiteki, jetakotari irirori ikaratzi amanayetapiintziriri, inampishiretakaayetari Tasorentsinkantsi.”

*Maimanetavakaachari pankotsiki
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)*

14 Ipoña Jesús jovavisaakotakeri aparoni kiso-vaanteri jaakiri peyari. Ikanta jovashincha-gairira, ñaavaitanai kisovaantevetachari. Iniroite ipampoyaaminthaitanakeri Jesús.

15 Tzimatsi kantayetanaintsiri: “Ipasavyaatyaaari irika ashitariri peyari, ipaitaitziri ‘Beelzebú,’ irootake jimatantarori jovavisaakotziri ikaratzi jaakayetziri peyari.”

16 Tzimatsiya pashine kovatsiri iñeero intasonkaventante Jesús, iro iriyotantaityaari omaperotatya opoña itasorenka inkiteki, tema iñaantaitatyaari.

17 Ikanta Jesús jiyotake okaratzi ipampithashiretari atziriite, ikantanake: “Aririka irantaminthatavakaiya atziri ipinkathariventaitziri nampitsi, jiñiuro jovapintaavaka. Aririka irantaminthatavakaiya eejatzi atziri isaikavankotavakaiyani, ari iriñaakero irovapintaavakaiya.

18 Ari ikantari eejatzí peyari aririka irantaminthatavakaiyaami, ari irovapintaavakaakya eero iñiishintsite, ari inthonkyaari. ¿Opaitama pikantantari iri ovashinchaanari Beelzebú?

19 Iriirikami kamaari Beelzebú ovashincheenane, ¿irijatzima kamaari ovashinchiiriri piyotaaneyetari eeroکا jovavisaakotantariri jaakayetziri? Aririka okanta, pikamantakotziiri piyotaane, ari inkishmentakemiro okaratzi pikantakeri.

20 Tema iriitake Pava kantakaarori novashinchaayetantariri jaakiri peyari, tema jomapokakemi Pava eeroکا ipinkathariventantzi.

21 Aparoni atziri ñaaperori kameetha, tekasira materine inkyaashiteri ipankoki irayiteri okaratzi jashitari.

22 Irooma impokashitakeri pashine atziri anayiriri ishintsitzi, iraapithatakeri javentaavetari, iraapithatakeri jashitari, irantetaakyaaro.

23 Tema íkaratzi kaari aapatziyanari naaka, iriitake kisaneentanari. Inkarate kaari ampitakotenari iriyoyaakotena, japaatakotatyaana.”

Ipiyashitanta peyari

(Mt. 12.43-45)

24 “Okempivaitaka irinampishiretantyaarimi peyari aparoni atziri, ipankotsitetakaro irañiantare. Aririka irookaveetakyaari, avisakoveta atziri isaikantari peyari. Jatake inkenavaite tsika te inampitaitaro, eero jini tsika isaike. Impoña inkante peyari: ‘Nompiye nopankoki tsika nopoñaaka.’

25 Piyaa peyari, iriñaapairi atziri kameetha opishitaka iriñaantare, ovaneenka okantaka.

26 Impoña peyari iriyaatashitakeri maperotzirori ipeyaritzi, inkantapaakeri: ‘Thame aate nopankoki, pintsipatyaana ampinkatharite.’ Iramake inkarate 7. Arira irashinonkaaperotyaari atziri, eero ikempitaa jashinonkaavetara pairani kapicheeni ikanta.”

Maperoterone inkimoshiretai

27 Tekera inkaratero iñaavaitzi Jesús, okaimanake aparoni tsinane osatekainchari ipiyotaka atziri, okantzi: “Tharomenta onatye tsinane ovaiyantakemiri, antarintakaakemi othotaimi.”

28 Ipoña jakanakero Jesús, ikantzi: “Iriira tharomentaperotaachane inkarate matairone inkempisantairo iñaane Pava.”

Ikovaiyini kaariperoshireri intasonkaventante Jesús

(Mt. 12.38-42)

29 Ikanta ipiyotapaaka osheki atziri, ikantanake Jesús: “¿Opaitama ikovantari iriñeena kaariperoshireri nontasonkaventante? Eero noñaakimaitari, intaani iriñeero kempitarori iñaakeri pairani Jonás.

30 Tema ikantara pairani Jonás jiñeeyakeri Nínive-satzi, ari inkemitaiyaari eejatzi Itomi Atziri iriñeeri irikaite.

31 Apaata aririka iramenakoyeetairo okaratzi jantayeetziri, ari iyakoventaimi tsinane pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tema opokashitakeri iroori iyotaneri paitachari

Salomón, okempisantairi. Irika saikimotakemiri iroñaaka eeroka, janayiri Salomón.

³² Eejatzi okempitari ari iriyakoventaimi apaata Nínive-satzi, tema ikempisantaiyakerini irirori pairani Jonás, jovashaantanakero jametayevetari. Irika saikimotakemiri iroñaaka eeroka jaka, janayirira Jonás.”

Iñaaventziri Jesús ootamentotsi

(Mt. 6.22-23)

³³ “Tema ankoverika ootyaari ootamento, ¿arima ovakotakeri otapinaki? Aña avakotziri jenoki inkene onkoñeenkate maaroni.

³⁴ Kameetharika poki, piñaantaro kameethaini, okempitaro pinkoñeetyaakotatyeeemi. Terika apan-taro poki, eero piñaantaro kameethaini, kempitaka pintsirenikitakotatyeeemi.*

³⁵ Paamaventaperotya poitsivakirikari ootamentotsi saikantakamiri.

³⁶ Omaperotarika isaikantakami ootamentotsi, terika pantanairo kaariperori, aritake pooñaakantairo irooperori kameethari, pinkempitanaiyaari aparoni ootamentotsi joorentantzi.”

Iñaaventakota iyotaantzirori Ikantakaantaitane

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

* **11:34** Oshiyakaaventachari oki kameethari, aparoni piman-taneri (kaari mashithatatsi), iri ñeerone inkemathatairo okaratzi irantakairiri Pava, tema isaikanaatzi okitainkatzi. Oshiyakaaven-tachari eerorika apantaro oki, aparoni mashithari, tsika itzimi kaari ñeerone inkemathatairo okaratzi irantakairiri Pava, tema isaikatzi tsika otsirenikitzi.

37 Ikanta ikaratapaakero ikinkithatake Jesús, ipokashitapaakero aparoni Fariseo iriyaatakairi ipankoki iroya. Ikanta jareetaka Jesús pankotsiki, saikapaake jovapiintaita.

38 Osheki okompitzimotakari Fariseo jiñaakeri Jesús te irimonkaratero jametapiintari, inkivaakotapaakya irovantyaari.

39 Iro kantamaitacha Jesús, ikantanake: “Pikempitakotakaro piraamento eejatzì povamento okiteveta kameetha jakakiroki, irooma inthomointa, kipatsi okantaka. Ari pikempiyetakari eeroka kantatsi iriñeetemi kameethashire pinatzi, aña koshintzi kaariperoshireri pinatzi.

40 Masontzi. Tema tzimatsi ovetsikakemiri pivathaki koñaayetatsiri, ¿kaarima ovetsikashiretakemiri eejatzì inthomointa pañaantareki?

41 Okovaperotatya pimpashitantaiyaaro tzimimoshiretzimiri inthomointa pañaantareki, ari onkantya pinkiteperoshiretantaiyaari.

42 ¡Ikantamacheetzimi Fariseo! Pashitakaapiintari Pava inchashimpoki. Iro kantacha te panteneri ikoviri: Ontzimatye pinkameethashiretai, petakoshiretaiyaari eejatzì. Tema iro kovaperovetachari pantayeteromi iroka, eero povashaantamaitaro pashinera.†

43 ¡Ikantamacheetzimi Fariseo! Osheki pikovapiintziro posatekya niyankineki japatotapiintaita, ari pikempitaitaro eejatzì pikovi ñaapinkatha irovethatapiintaityaami

† 11:42 Iro ikantaitziri jaka inchashimpoki: Menta, ruda, maaroni okaratzi ivankireetari. Irootake kempitarori pinitsi.

aririka iriñeetemi.

⁴⁴ ¡Ikantamacheetzimi iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviriri pinatzi! Pikempitashitakaro kaari jiyoitzi ari ikitayeetziri kaminkari, te iriyoyete atziri jaatzikakotatziiri kaminkari.”

⁴⁵ Ari jakanake aparoni iyotaantzirori Ikan-takaanaitane, ikantanakeri Jesús: “Iyotaantanerí, pikemakaakenaro eejatzi naakaite okaratzi pikantakeri.”

⁴⁶ Jakanake Jesús, ikantzi: “¡Ikantamacheetzimi eejatzi eeroka iyotaantzirori Ikantakaanane! ¿Opaitama piñaatenatakaantariri atziriite? Te piñaantamaityaaro eeroka pinkematenatyaaro.

⁴⁷ ¡Ikantamacheetzimi eeroka, opaitama povetsikapiriniyetantarori ovaneenkatachari tsika ikitayeetakeri etayetakarori kamantantanerí!. Iritajaantake jovamaayetakeri pairani pivaisatziite.

⁴⁸ Tema eerokatake ovetsikashiyetakeri tsika inkitayeeteri, ari okoñaatziri pakakotatziiri okaratzi jantayetakeri pivaisatziite.

⁴⁹ Tema iyotane jinake Pava, ikantake: ‘Ari notyaantake kamantantanerí intsipayetakyaari otyaantaari. Aparopayeeni irimaimaneete, irovyeeetake pashine.’

⁵⁰ Ari onkantya irovasankitaantaityaarimi eeroka, okantakaanziro povamaayetakeri kamantantanerí etajaantanakarori pairani.

⁵¹ Eeroka pinataityaarone iroñaaka okantakaanziro jovamaakaanaitakeri pairani, jetanakaro Abel-ni irojatzi Zacarías-ki tsika itzimi jovamaitakeri ipiyavetanaaro tasorentsipankoki

ipometziniri Pava.

⁵² ¡Ikantamacheetzimi iyotaantzirori Ikantakaan-taitane! Te pimataajatero eeroka piyotanetya, arira pikenakaakerori eeroka kaari ikemathatan-taro pashinepayeeni.”

⁵³ Ikanta Jesús ithonkakero ikantayetakeri. Ari jetanakaro Fariseo itsipayetapaakari iyotzinkariite, japatoventaari Jesús ikovake inkompitakaiyaari onkantya inkemantyaariri ompaitya inkanteri.

⁵⁴ Ishintsithavaitakeri, ikovi iñaavaitakairi ñaantsi kaariperori onkantya inkaman-takotantyaariri.

12

Shineyakairori itantane Fariseo

¹ Ipoña ipiyotzimentaitapaakari Jesús, anavyaapirinikitaka ikantaka atziriite. Irojatzí ikantantanakari iriyotaane: “Ontzimatyé paamaventyaaro shineyakaarori itantane Fariseo, iramatavimento onatzi.

² Tema ontzimatyé onkoñaatakoyetai okaratzi omanakoyevetaiñchari, oñaarontaiya kaari ikemathaveeta pairani.

³ Okaratzi pomanakaavetari, ari onkoñaatakotai. Okaratzi piñaavaitziri apaniro pipankoki, ari inke-makoyeetairo iriñaaventaaitero shintsiini.”

*¿Intzimekama añaapinkathateri?
(Mt. 10.26-31)*

⁴ Ikantzi Jesús: “Asheninká, eero pipinkashiv-aitari materone irovemi, tema ari overaapaakari jaavyiiri irirori.

5 Jirika tsika intzime pimpinkeri: Iriitakera pimpinke Pava matzirori jovamaantzi, impoña irotyaantemi sarinkaveniki. Intaani iri piñaapinkathatai apaniro.

6 Tema te impinaperovetya tsimeripayeeni, iro kantamaitacha jiyotzi Pava aririka inkamakaante, tekatsi iramaakiite apanoni.*

7 Jiyotzitaro Pava okaratzi tzimayetatsiri aishi. Tema piñaakero jaamakotari tsimeripayeeni, eerokara imaperotzirori jaamakotami, eero pipinkantashivaita.”

Inkarate ñaaventakotainane atziriite

8 “Intzimerika kanterine isheninka: ‘Jashitaana Jesús.’ Eejatzi inkempitaiya Itomi Atziri inkantairi imaninkarite Pava: ‘Nashitaari irika.’

9 Iriima tsika intzime kantairine isheninka: ‘Te jashitana Jesús.’ Ari inkempiitairi irirori, inkantaiteri imaninkarite Pava: ‘Te nashitaiyaari irika.’

10 Tsikarika intzime kantzimatakerine Itomi Atziri, kantatsi impeyakoitairi. Iriima intzime kantzimatakerine Tasorentsinkantsi, eerora jiñiuro impeyakoitairi.

11 Aririka iraayeetemi japatotapiintaita isaikayetzi pinkatharentsi, eero okantzimoshirevaitashitami, pinkante: ‘¿Opaitama nonkanteriri?’

12 Tema Tasorentsinkantsi iyotakaimirone opaitarika piñaavaiteri janta.”

*Iñaaventaikoitziri
ashaarantzinkari*

masontzitatsiri

* **12:6** Kantakotachari jaka “te impinaperoty tsimeri,” irojatzira kantakotachari jamanantamatsitantaitari apite kireeki inkarate 5 tsimeri.

13 Ipoña iñaavaitzi aparoni piyotzimentakariri, ikantzi: “Iyotaanari, pinkantenari nirentzi impainaata kashetani jookanairi ashitanari.”

14 Ikantzi Jesús: “Asheninká, tera naaka amenakoyetzirori tzimaventavakaantsi nonkantantyaariri pirentzi.”

15 Eekero ikantanakitzi Jesús: “Paamaventya pineveyetaro ashaakarontsi. Tera iro ovañaayetemine.”

16 Ipoña joshiyakaaventanakeneri, ikantzi: “Tzimatsi aparoni ashaarantzinkari kithotaintsiri osheki ivankivaire irovaneki.

17 Ipampithashirevaitaka, ikantzi: ‘¿Tsikatya noveroka oshekitaintsiri novankire?’

18 Ipoña ikantashiretanake: ‘Jiroka nanteri. Nontanoryeero novantapiintari novankire. Impoña novetsikakaante iniroite, ari noverori okaratzi novankiretari, eejatzi nashaakaro.

19 Ari onimotenari, tema osheki novanontakari. Osheki osarentsi nomakoryaavaite, novatzi-ivaitya, niravaite nomire, noimoshirenkavaitya.’

20 Iro kantamaitachari, ikantzi Pava: ‘Masontzí, iroñaaka tsireni iraashinenkaitaimi, tera piyote impaitya agairone okaratzi pashitari.’

21 Arira ikantakotari oshekyaaavaitashitarori irashaakaro, te joshekyamaityaaro okaratzi jashitari Pava.”

Iñaaventziro Jesús kantzimoshiretaantsi

(Mt. 6.25-34)

22 Ipoña ikantanairi iriyotaane: “Pinkeme nonkante: Tera onkameethate onkantzimoshirevaityaami, pinkante: ‘¿Impaitya noyaari, impaitya nomiretyaari, impaitya nonkithatyaari?’

²³ Tema tzimatsi pashine ampampithashire-takotapiinteri añaantareki, iro kovaperotacha anayiro okaratzi ovayetapiintari, okaratzi akithaayetapiintari eejatzi.

²⁴ Pimpampithashiretakoteri tsimeri. Te iriyote impankitanontya iroyaari, te irovetsike ipanko irovanontya ivankire. Iro kantamaitacha Pava, ipayetapiintakeri irovarite. Aakara jimaperotzi jetakotai Pava.

²⁵ Aririka paakoventyaaro onkantzi-moshirevaityaami, ¿arima pinkantakaakyaaro povavineentavairo posarentsite kapicheeni?

²⁶ Tera onkantatye povavineentero kapicheeni, ¿opaitama okantzimoshiretantamiri?

²⁷ Pimpampithashiretakotero inchateya, te añaero antavainete, te ontyaanontya onkithaatyaaari. Iro kantamaitacha te onkantzimoshirevaityaaro, onkante: ‘¿Opaita nonkithaatyaaari?’ Aña ovaneenkata kameetha, anayiri jovaneenkaveta Salomón pinkatharivetachari pairani.

²⁸ Iriitakera Pava ovaneenkatzirori, okantave-taka kapiche añaavetaro ovaneenkatapainta, iro osamani, tekatsi apantyaarone aririka onkamateyatanake, tema inchekayeetakero, impoña intaayeetakero. Eeroka irimaperote inkempoyaaventemi Pava, aritake, eero pikisoshirevaitzi.

²⁹ Aritapaake okantzimoshirevaitakami eeroka, pikantzi: ‘¿Opaita noyaari, opaita nireri?’

³⁰ Apatzirora okantzimoshirevaitari ikaratzi kaari kempisantatsi. Irooma eeroka, jiyotakoyetzimiro Ashitairi opaitarika

kovityiimoyetamiri.

³¹ Iro kovaperotacha pinkokovatairi impinkatharishireventaimi, impoña piñaayetairo impayetaimiro okaratzi kovityiimoyetamiri.”

*Iñaaventziro Jesús inkitesato ovaararontsi
(Mt. 6.19-21)*

³² “Eerokaite kempitakariri nopira, eero pitharovashitaiyani, tema iriitake Pava kovaintsiri impinkathariventaimi.

³³ Pimpimantayetero tzimimotzimiri, pimpashitantaaro. Iro kameethatatsi pantayetairo iroka piñaantaiyaarori pisaikai kameetha inkiteki. Kempitavaitaka povaarantatyeeyaami inkiteki tsika te ompathaanetapai, tsika te intzimapai koshintzi.

³⁴ Tema tsika janta povaarantaka, ari pimpampithashiretapiinterori eejatzi.”

Omperataari aamaventachari

³⁵ “Povathakitanakero piithaare. Poisayeteri pootamento.

³⁶ Pinkempityaari omperataari oyaaventariri irareetaiya ivinkatharite joimoshirenka, inkene irantavaineri thaankiini iromperatapaiyaariri.

³⁷ Kimoshirera inkantaiya aparoni omperataari itzimi iñaapairi ivinkatharite aamaventa ikantaka. Omaperora nonkante, aritake iromisaikairi jova-piintaita iriitake oyiitainerine irovarite.

³⁸ Kimoshirera inkantayetya, intzime iriñeetapairi aamaventa ikanta, onkantavetya te iriyote tsikapaite irareetya, niyankiite terika onkitaitzimatake.

³⁹ Pinkemero iroka. Aririkami iriyote aparoni ashitaanitachari impokatye koshiterine, ari iraa-maventakyaami, eero ikoshitaarantaitzirimi.

⁴⁰ Iro piyoteri eerokaite, ontzimatye paamaventayetya. Tema te piyote tsikapaite impiyantaiyaari Itomi Atziri.”

Kaariperori omperataari
(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Ari ikantanake Pedro: “Pinkatharí. ¿Arima nokaratziri maaroni atziri poshiyakaaventakena?”

⁴² Ikantzi Jesús: “Pinkempitakotyaari aparoni otzikataari kameethashireri itzimi pampithashiretachari kameetha. Jookanakeri ipankoki omperatariri, ikantanakeri: ‘Pamenenari ikaratzi saikatsiri pankotsiki.’

⁴³ Kimoshirera inkantya irika omperataari, aririka impiye ivinkatharite ifñaapairi jimonkaraakero ikantanakeriri.

⁴⁴ Aritake ishinetaakeneri iraa-maakoventyaaniri okaratzi jashitari.

⁴⁵ Irooma inkantashiretakemi omperataari: ‘Eero ipiyita novinkatharite.’ Impoña irantavaitakeri ikaratzi jomperaitari eejatzi inkempitaakero tsinane jomperaitari. Jatake irovatziivaitya, ishinkivaitya.

⁴⁶ Onimovaitziri irika omperataari, iromapokashitaiyaari irareetaiya omperatariri. Irimaperoteri irovasankitaapairi, irookapairi janta tsika ikashiyakaitakari kisoshireri.

⁴⁷ Tema irika omperataari jiyovetakaro okaratzi inintakaavetariri ivinkatharite,

temaita iraaaventaiyaari impiye. Irootake impasaperoitantaariri.

⁴⁸ Iriima itzimi kaari iyotakoterone okaratzi inintakairiri, eero ipasaperoitairi. Tema ikaratzi ishinetaayeetziri irantaperoyeteromi ikovaitziri, osheki iromperaityaari. Intzimerika osheki javentaayeetakari, osheki inkovakoyeeteriri irirori.”

Iñaaventakota Jesús

(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ “Tema iro nopokantari novasankitairi kaariperoshireri, okempivaitakaro iriimi paampari namakemi kipatsiki. Osheki nokovataikemi etaitya irovasankitaayeete, aperotaiyaami kaariperori.

⁵⁰ Iro kantacha ontzimatye netanakyaaro naaka nonkemaantsitanakya, irojatzinomonkaraantakyaarori.

⁵¹ Piñaajaantake iro nopokantari iñaamatsiyeetairo atziri isaikameetha. Aña nopokakera, namatzi-iro antaminthatavakaantsi.

⁵² Iroñaaka iriñeetero irantaminthatavakaiya atziri isaikavankotavakaiyani, apite atziri irantaminthateri pashine atziri karatatsiri mava.

⁵³ Aparoni evankari ari impithokashitakyaari iriri, impiyatziyaari eejatzi iriri inkisaneenteri itomi. Ompithokashityaaro tsinane iniro, ompiy-atziyaaro eejatzi iniro. Ompithokashityaaro tsinane ayirontari, ompiyatzityaaro eejatzi ayiro.”

¿Tema piyotero kantainchari?

(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Ipoña Jesús ikantziri atziri piyotzimentakariri: “Tema aririka piñero menkori ikyapiintzi ooryaatsiri, pikantapiintzi: ‘Omparyaatyete inkane.’ Omata pikantakeri.

⁵⁵ Tema aririka pinkemero tampyaa ompoñeeya katonko, pikantapiintzi: ‘Osaryaatyete kameetha iroka kitaite.’ Omata okaratzi pikantziri.

⁵⁶ ¡Kamatavirí! Piyovetaro eeroka tsika okanta piñaayetapiintziro inkite, eejatzi kipatsi. ¿Opaitama kaari piyotakotantaro okaratzi kantachari iroñaaka?”

Paapatziyaari kisaneentzimiri

(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ “¿Opaitama kaari pamenantaro eeroka okaratzi kameethatatsiri?”

⁵⁸ Aririka intzime kishemineri, impoña iraanakemi pinkatharentsiki, pintharovakote eeroka avotsiki, pinkanteri: ‘Eero pikisavaita, thame aakameethatavakagaiya.’ Tema aririka irareetakaakyaami pinkatharentsiki, inkantaitakeri aamaventaneri: ‘Paanakeri irika.’ Irojatziri iraantaitanakyaamiri irashitakoitemi.

⁵⁹ Tema eerorika pipinatashitari okaratzi preevere, eerora piñagairo iroimishitovakaantaimi. Omaperora.”

13

Eerorika povashaantairo pameyeteri, ari pimpeyaashitaiya

¹ Ari ipokaiyakeni kamantziriri Jesús, tema Pilato jovamaakaantake Galilea-satzi janta ipometajaantaitapiintziniri Pava piratsi.

² Ikantanake Jesús: “¿Piñaajaantzima eerokaite iro jantantaitakarori iroka tsika ikantaitakeri jovamaitakeri, tema janaatziiri ikaariperoshiretzi pashine Galilea-satzi?”

³ Nokantzi naaka: Te ari onkantya. Eerorika povashaantziro pameyetari eeroka, ari pinkempitakotaiyaari irirori.

⁴ Ari ikempitakari karatatsiri 18 kamaintsiri atsinakakeri pankotsi janta Siloé, ¿piñaajaantzima iri maperotzirori ikaariperoshiretzi janayiri pashine Jerusalén-satzi?”

⁵ Nokantzi naaka: Tera ari onkantya. Tema eerorika povashaantziro pameyetari, ari pinkempitakotaiyaari.”

Joshiyakaaventaitziro pankirentsi kaari kithotatsine

⁶ Ipoña Jesús joshiyakaaventanakero, ikantzi: “Otzimi aparoni atziri ivankire irovaneki. Aparoni kitaite jiyaatake iramenero tzimakerika okitho, temaita iriñaapaake.

⁷ Ikantakeri aamakoventaniriri: ‘Tzimake mava osarentsi nopokaveta nameniro novankire onkithote, temaita noñe. Pinchekero, amenaashivaita okatziya jaka.’

⁸ Ari jakanakeri irirori, ikantzi: ‘Eero novinkatharite, añaavairo iroka osarentsi eerorika okithotzi, nonkithatashitavakero oponkitziki notyaakitavairo onkithotantyaari.

⁹ Aririka onkithotai, kameetha onatzi. Irooma eerorika, aripaitera pintovakaantero.’ ”

Jovavisaakotziro Jesús aparoni tsinane kitaite imakoryaantaitari

¹⁰ Ikanta jiyotaantzi Jesús kitaite jimakoryaantaitari janta japatotapiintaita,

¹¹ ari osaikiya aparoni tsinane tzimakotaintsiri 18 osarentsi jaakaitziro. Tsinkamitzitake, te onkante onkatziye kameetha.

¹² Ikanta iñaapaakero Jesús, ikaimapaakero, ikantziro: “Tsinané, eshitakotaimi pi-mantsiyaveta.”

¹³ Jantzitakero kapicheeni otsinkamitzitake. Tampatzikatanai kameetha. Osheki otharomentaventanakari Pava.

¹⁴ Iro kantamaitacha te onimoteri jevatatsiri japatotapiintaita, iniroite ikisanaka, iñaakeri jovashinchaantake Jesús kitaite jimakoryaantaitari. Ikantanakeri atziriite: “Tzimatsi 6 kitaite jantavaitantaitari, ari pimpokeri inkene irovashinchagaitemi. Te onkameethate kitaite jimakoryaantaitari.”

¹⁵ Irojatzí jakantanakari Jesús, ikantzi: “¡Kamatavirí! Kitaiteriki jimakoryaantaitari pithataryaakotapiintziri pipira pashitakoyetziri pirakairi imire.*

¹⁶ Tema iroka tsinane asheninka onatzi, iro isarontari Abraham-ni tzimakotake 18 osarentsi iñaashitakaakaro peyari. ¿Tema onkameethate ovashincheero kitaite jimakoryaantaitari?”

¹⁷ Ikantanakera Jesús, iniroite ipashiventanaka ikaratzi kisaneentziriri. Iro kantamaitacha kimoshire ikantaiyanakani atziri ikaratzi ñaakerori jantakeri Jesús.

* **13:15** Iri ipirayetari janta: buey ipoña asno.

Joshiyakaaventaitziro okitho inchato iryaanitatsiri

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Ipoña ikantanake Jesús: “¿Opaitama oshiyari ipinkathariventantai Pava? ¿Ipaitama noshiyakaaventemirori?”

19 Aña oshiyaatyaaro aririka impankiitero okitho iryaanitatsiri pankirentsi. Tema tzimatsi aparoni atziri pankitakerori irovaneki, anaanakero pashine pankirentsi, antaro oteveyetanake, ari imavoshiyetari tsimeri otsimankatapeshitake.”†

Joshiyakaaventaitziro shineyakairori tanta

(Mt. 13.33)

20 Ipoña japiitakero ikantzi Jesús: “¿Ipaitama noshiyakaaventemirori ipinkathariventantai Pava?”

21 Aña okempitattyaro shineyakaarori tanta. Aparoni tsinane, aakero kapicheeni, okonovakero tantapatha, tekera osamanite, shineyanake maaroni.”

Iñaaventaitziro iryaanityenkakiini ikyaapiintaitzi

(Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Ithonka ikenayetake Jesús nampitsiki jiy-otaantayetzi. Irojatziki ikenantanakari Jerusalén-ki.

23 Ari josampitaitakeriri, ikantaitziri: “Pinkatharí, ¿kapichema avisakotaatsine?” Ipoña ikantzi Jesús:

† 13:19 Iro ikantakoitzi jaka okitho iryaanitatsiri pankirentsi paitachari mostaza, iro shookatsi inampiki pashine atziri.

24 “Ontzimatyē piñaashintsitya pinkempi-takaantyaaro pinkyaagaatyēemi iryaani-tyenkakiini ikyaatapiintaitzi. Tema osheki kovavetachane inkyaantaiyaaro, eeromaita imatziro.

25 Aririka irashitanakero ipanko ashitarori, irojatzirika pisaikake jakakiroki, pinkantavetya: ‘Pinkatharí, pashitaryeenaro.’ Impoña irakanake irirori, inkante: ‘Te niyotemi tsika pipoña eeroka.’

26 Impoña pinkantavetanakya eeroka: ‘¿Tema piyotena akaratziranki avaiyani, akaratziranki iravaitaiyini? Piyotaantapiintake nonampiki.’

27 Inkante irirori: ‘Omapero, te niyotemi tsika pipoña. Piyaataveete pankiventarori kaariperori.’

28 Arira piraavaityaari, patsikaikivaitya, aririka piñaayetairi Abraham, Isaac, Jacob intsipataiyaari ikaratzi kamantantaneriite isaike ipinkathariventantai Pava. Irooma eeroka jakakiroki pisaikai.

29 Tema inkarate avisakoshiretaatsine impoñaayetaiya tsikarika overaapaa kipatsi, isaikayetai irayooyetairi Pava tsika ipinkathariventantai.

30 Tema tzimatsi etayetarori iroñaaka, iriira ñeerone irimpoyetai. Tzimayetatsi eejatzi impoyetatsiri iroñaaka, iriira ñaayetairone iretayetaiyaaro.”

Jiraaneentakotaro Jesús Jerusalén
(Mt. 23.37-39)

31 Ari jareeyetapaaka Fariseo, ikantapaakeri Jesús: “Piyaatai, kaakitaintsi Herodes ikovi irovemi.”

³² Ikantzi Jesús: “Piyaate, pimpiyanake, pinkanteri kempitakariri sagari, novashinchaayetziri jaakiri kamaari, novashinchaayetziri mantsiyari. Intaani okapatapaaka mava kitaite nonkaratantyaarori nantziri.

³³ Iro kantamaitacha, eekero niyaatatye irojatzi mavatapaintsine kitaite, tema iro aritatsi irovay-eeteri maaroni kamantantneriite Jerusalén-ki.

³⁴ ¡Jerusalén-satziite! Osheki povake kamantantneriite. Pitsitokayetakeri ikaratzi jotyaantaveetakamiri. Tema nokovavetapiintaka nonkempityaarimi tsimeri isamoronkiitziri iriryaanite. Ari nonkanterimi naaka ikaratzi notomintaari. Iro kantamaitacha te pinkovaiyeni.

³⁵ Iroka pinampi tsika pisaikapiintayeveta, eero iñeetai impaitya nampitaiyaarone. Pinkeme nonkante: Eerora piñiitaana, irojatzi apaata pinkantantaiyaari: ‘Tasonkaventaari inatzi, tema Pinkatharentsi apaitziri otyaantakeriri.’ ”

14

Jesús jovashinchagairi eeniyavaitatsiri

¹ Okanta aparoni kitaite jimakoryaantaitari, ikenake Jesús ipankoki ijevare Fariseo iroya. Osheki kempoyaakeriri ompaitya iranteri.

² Ariya isaikakeri janta aparoni mantsiyari eeniyavaitatsiri.

³ Ipoña Jesús josampitakeri iyotaantayetzirori Ikantakaantaitane itsipataakeri Fariseo, ikantziri: “Kitaite jimakoryaantaitari onatzi iroñaaka, ¿tema oshinetaantsite ovashinchaante?”

⁴ Te irakaiyeni, irojatzi imairetaiyakeni. Jaakeri Jesús mantsiyari, jovashinchagairi, jotyaantairi.

⁵ Ipithokashitanakari irikapayeeni, ikantziri: “Aririka irotetya pipira omoroki kitaite jimakoryaantaitari, ¿tema ari pinoshikairi thaankiperoini?”*

⁶ Tema tekatsi inkante irakanakeri.

Oimoshirenkachari aavakaantsiki

⁷ Ari isaiki Jesús ipampoyiiri inkarate ayooterine ijevare Fariseo, tharovako ikantaiyani ikovi irosatekayetya intsipatantyaari jevari iroya. Ipoña Jesús joshiyakaaventanakeneri, ikantanake:

⁸ “Aririka inkaimayeetemi poimoshirenkya aavakaantsiki, eerora pikovashita posasatekatya pinkove pintsipatyaari jevari, tema tzimatsi pashine pokatsine anaakotzimiri jiriiperotziri irirori.

⁹ Aririka irareetapaakya kaimakaantzimiri, inkantapaakemi: ‘Eero posasatekata eeroka, piyaate pisaike jantyaatziini.’ Iniroitera pimpashiventanakya.

¹⁰ Aña iro kameethatatsi aririka piyaate eero posasatekavaita, pisaikapaake jantyaatziini. Impoña impokake kaimakemiri, inkantemi: ‘Asheninka, pimpoke posatekya eeroka janta.’ Aripaitera iriñaapinkathayeetemi.

¹¹ Tsikarika itzimi kovashivaitachane iriñaapinkathayeeterimi, aritake iriñaakero intsinampashiretakaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashirevaitatsiri, iriitake ñeerone iñaapinkathayeetairi.”

¹² Ipoña ipithokashitanakari Jesús aanakeriri irovakaiyaari, ikantziri: “Aririka pinkaime

* 14:5 Iri ipirayeetari janta: buey ipoña asno.

atziri povakaiyaari, eero pikaimashitari pisheninkajanotari eeroka, pirentzi, ipoña ikaratzi ashaarantachari, tema ari onkantake impiyataiyaami eeroka irovakaiyaami.

¹³ Aririka poimoshirenkya, iri pinkaimayete ashinonkainkari, mavityaakiri, pesaponthoyetatsiri.

¹⁴ Ari piñeero pinkimoshiretai, tema irikapayeeni, eero okantzi impiyataiyami apaata iroimoshirenkya. Iro kantamaitacha ari impinayeetaimi pantakeri aririka irañaaayetai kameethashireri.”

Joshiyakaaventaitziro iniroite jovaita

¹⁵ Ikanta ikemavakera aparoni ikaratzi isaiki jovaiyani, ikantanake: “Kimoshirera inkantya inkarate ovaachane impinkatharitanakerika Pava.”

¹⁶ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi aparoni atziri, jovetsikakaante iniroite oimoshirenkaantsi, ari irovaiyaani. Ithonka ikaimakeri ikarataiyini.

¹⁷ Ikanta omonkaratapaaka irovantyaari jotyaantakeri iromperatane inkamanteri ikaratzi ikaimakaantakeri, tema irootaintsi irovaiyaani.

¹⁸ Tera inkove impokaiyeni ikaratzi ikaimakaantaveetakari. Jetanakaro aparoni, ikantzi: ‘Eero okantzi niyaate, niyaataye namenero ovaantsi namanantakeri. Irootake eero okantanta niyaate.’

¹⁹ Ikantake pashine: ‘Niyaataye noñaantyaari namanantakeri nopirapayeeni, irootake eero okantanta niyaate.’†

† 14:19 Iri kantakotachari jaka nopirapayeeni, karatatsiri 5 buey.

²⁰ Ari ikantake pashine eejatzi: ‘Eero okantzi niyaate, tema ovakera naavakaaka.’

²¹ Ipoña ipiya omperataari, ikamantapairi ivinkatharite kantainchari. Iniroite otsimaanakari, ikantanakeri iromperatane: ‘Piyaate, paniitero tsika overaa nampitsi, pamakeri ashinonkainkari, mavityaakiri, pesaponthoriite inkarate piñeeri janta.’

²² Ari jimatakero iromperatane. Ipoña ikantairi ivinkatharite: ‘Nomatakero okaratzi pikan-takenari. Iro kantamaitacha eeniro okaankitzi pankotsi.’

²³ Ipoña ikantziri iromperatane: ‘Pinthonkero paniitero avotsi, piyaayete tsikarika, pishintsiventero inkarate piñeeri janta, impokeeta ojaikityaata nopanko.

²⁴ Pinkeme nonkante: Oshekira netavetakari nokaimakaantziri, eeromaita iñaajatziro iroya kapicheeni novetsikakaantakeri ovaritentsi.’ ”

Pomerentsitachari ankempitakotyaari Cristo

²⁵ Osheki ikaratzi oyaatakeriri Jesús. Ipoña ipithokashitanakari, ikantziri:

²⁶ “Aña iro onimotzimiri petakoyetari piri, piniro, piina, pitomi, pirentzi, pitsiro, petakota eejatzi apaniro eeroka. Iro kantacha aririka anaanakero okaratzi petakotyaanami naaka paventaana, tera pinkyaaryoote pinkempisantena.

²⁷ Ontzimatyete pinkyaaryoovero noñaaventayetakemiri, onkantavetakya impaikakoitemi. Aririka povashaantakero, eerora nokempitakaantami eeroka niyotaane.

28 Aparoni kovatsiri irovetsike pankot-sipenthakii, iretavakyaaro impampithashiretya tzimatsirika irimatantyaarori irovetsikero.

29 Ari onkantya inthonkantyaarori iretanakyaaro irovetsikero, tema aririka irookaventakero ari ishirontaventakyaari inkarate ñeerine.

30 Inkantaiyeni: ‘Piñaamatsiteri irika, te iraavyeero, jookashitaro.’

31 Ari ikempitari eejatzi, aparoni pinkathari tzimatsiri 10,000 irovayirite, iriminthatya irovayirityaari pashine pinkathari tzimatsiri 20,000 irovayirite. Ontzimatyera iretavakyaaro impampithashiretavakya, aririka iroitsinampaakeri.

32 Iñaakerorika eero joitsinampairi, eenirora joveraa intaina pashine pinkathari pokatsiri irovayirityaari, irotyaantake kanterine: ‘¿Tsikama ankantyaaka eero ovayiritavakaanta?’

33 Ari okempitari eejatzi ontzimatyepetavakyaaro pimpampithashiretavakya eerokaite, tema eerorika povashaantziro petakoyetaro okaratzi pashiyetari, eerora nokempitakaantaami niyotaane.”

*Kempitarori tzivi kaari katyotaatsine
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)*

34 “Tema kameetha okanta tzivi okatyotzi. Iro kantacha aririka inkonovaitero tsika ompaitya, eero apantaaro inkatyokantaityaaro.

35 Tekatsi apantaiyaarone tzivi, eero aritaa-jatzi eejatzi isaiponkitzitantaityaaro pankirentsi,

ontzimatyē irookaitero. Kovirori inkemathatero iroka, irovayempitatyā inkempisante.”

15

Jiñaaventaitziri oisha peyavetachari (Mt. 18.10-14)

¹ Oshēki kovakotziriri kireeki isheninka itsipatakari atziri kaariperoshireri, ikempisantzi jiyotaantzi Jesús.

² Ikanta Fariseo itsipatakari iyotzinkariite, iñaaventanakeri Jesús, ikantzi: “Pameneri irika, ikempiyakari atziri kaariperoshireri, itsipatari jovapiintaiyani.”

³ Ipoña Jesús joshiyakaaventanakeneri, ikan-tanake:

⁴ “Tzimatsi piratachari ikaratzi 100 iroishate. Okanta aparoni kitaite, ipeyaka aparoni iroishate, jookanakeri pashine 99 oisha tsika te inampiitaro, jatake ikokovatairi peyeenchari. ¿Tema pimatziro eeroka iroka?

⁵ Ikanta iñaapairi iroishate, kimoshire ikanta janatapairi.

⁶ Tema jareetara ipankoki, japatotapairi isheninka, ikantapairi: ‘Pimpoke pintsipatyaana aimoshirenkya, tema noñagairi noishate peyavetainchari.’ ”

⁷ Eekero ikantatzi Jesús: “Arira onkempitagaiya inkiteki, iniroite inkimoshireventaiteri aparoni atziri ovashaantairori ikaariperoshireveta. Iranaanakeri 99 kameethashiretaiyatsiri.”

Joshiyakaaventaitziri kireeki peyavetachari

8 Ipoña ikantzi: “Aparoni tsinane tzimatsi 10 oireekite. Okanta aparoni kitaite ipeyapithatakaro aparoni oireekite, ovaampatake ootamento, opishitakero maaroni opanko okokovatairi oireekite.*

9 Okanta oñagairi, okaimakeri osheninka, okantakeri: ‘Pimpoke, pintsipatyaana noimoshirenkya, tema noñagairi noireekite peyavetainchari.’ ”

10 Eekero ikantatzi Jesús: “Arira inkempitagaiya imaninkarite Pava iniroitera inkimoshireyetai iñaakerika aparoni atziri jovashaantairo ikaariperoshirevaitzi.”

Iñaaventatzi tomitsi aparavaitatsiri

11 Ipoña ikantanake eejatzi Jesús: “Aparoni atziri tzimatsi apite itomi.

12 Ikanta iyaapitsi itomi, ikantakeri iriri: ‘Apá, pimpenaro okaratzi pashitakaiyaanari.’ Ari ikantakero, itsiparyaakeneri itomi okaratzi irashitakaiyaariri apaata aparopayeeni.

13 Tekera osamanite, jatake iyaapitsi itomi intaina pashineki nampitsi. Ari japaravaitashitakari iireekite.

14 Ikanta japerotakeri japaratakeri maaroni, iñeetake iniroite tashetsi janta nampitsiki. Ari ikovityaanaka ikaratzi japaratashivaitakari.

15 Ipoña jiyaatashitakeri nampitarori janta ikovi antavairentsi, jotyaantaitakeri iramaventyaari chancho.

* 15:8 Ikantakoitziri jaka “kireeki,” irijatzi ipaitayeetziri “dracma,” kireeki inatzi jashiyetari Grecia-satzi. Iriitake ipinatantaitariri antavaitatsiri aparoni kitaite.

¹⁶ Iniroite itashaake, ikovake irayooteri chancho, tema tekatsi perine iroyaari.

¹⁷ Ipoña ikantashiretanake evankari: ‘Osheki janintaavaita jovatziita antavaitatsiri ipankoki ashitanari, ¿ipaitama nashinonkaantavaitantari naaka jaka notasheneentzi?’

¹⁸ Ontzimatyeye niyaatai ashitanariki, nonkantapairi: ‘Apá, tzimatsi kaariperori nantzimotakemiri, eejatzi nokempitaakeri Inkitesatzi.’

¹⁹ Te arite pinkempitakaantina pitomi, intaani nokovi pinkempitakaantenari ikaratzi antavaitzimiri.’

²⁰ Ari ipoña ikatziyanaka, pokai ashitariki. Ikanta ashitariri, amenavookitatsi irirori iñaavairi ipokai, ishiyashitavaari, javithanotavairi, inintaaporotavairi.

²¹ Ikantapaake itomi: ‘Apá, tzimatsi kaariperori nantzimotakemiri, eejatzi nokempitaakeri Inkitesatzi. Te arite pinkempitakaantina pitomi.’

²² Iro kantamaitacha ashitariri, ikantakeri iromperatane: ‘Pamake irooperori kithaarentsi, pinkithaatavairi notomi. Poveneri irakoki mareryaatatsiri, pinkyaantakaiyaari eejatzi zapato.’

²³ Impoña pamenake evonkiri vaca kameetha ivathate, povamayeri. Nokovi aimoshirenkyaa.

²⁴ Tema irika notomi kamavetaka, iro kantamaitacha añagai iroñaaka. Pairani ipeyaka, iñeetairi iroñaaka.’ Ari jetanakaro joimoshirenkaiyani.

²⁵ Ikanta irantarite irirentzi saikatsi jantavaitzi ovaantsiki. Pokai pankotsiki, ikemapaatziiri joimoshirenkaiyani.

26 Josampitapaake aparoni iromperatane opaita ikimoshiretantaitari.

27 Ari ikantanakeri: ‘Areeta pirentzi, irootake jovamaakaatantakariri piri evonkiri vaca, tema kameetha jareeta pirentzi tekatsi avishimoterine.’

28 Ari ikisapaaka, te inkove inkyaapai pankotsiki. Ipoña jiyaatashitakeri iriri, osheki ipankiventakariri intsipatantyaariri joimoshirenka.

29 Irojatziri ikantantanakariri iriri: ‘Piñaavetana naaka osamani nosaikimotzimi, tekatsi nantzimotemi. Tetya pimpajaatena aparoni piratsi noimoshirenkya.†

30 Iro kantamaitacha ipokaira iyeka thonkitakemiriri piireekite ipiro mayempiro, iriyya povamainiri vathatatsiri poimoshirenkavairi.’

31 Ari jakanake iriri, ikantziri: ‘Notomí, ari pashi poviro pisaikimotakena eeroka, maaroni okaratzi nashitari, eerokara ashitaro maaroni.

32 Irootake ankimoshiretantyaari iroñaaka, tema irika pirentzi, kamavetaka, iro kantacha añagai iroñaaka. Ipeyavetaka jiñeetairi iroñaaka.’ ”

16

Joshiyakaaventaitziri kaariperori omperataari

1 Ipoña Jesús ikantakeri eejatziri iriyotaane: “Tzimatsi aparoni atziri ashaarantachari. Itzimi irirori iromperatanepayeeni. Okanta aparoni kitaite tzimatsi pokaintsiri, ikantaitakeri

† 15:29 Ikantakoitzi jaka “piratsi,” iriitakera cabra.

ashaarantachari: ‘Irika ijevare pomperatane, japaratakemiro pashaakaro.’

² Ikanta irika ashaarantaneri ikaimakeri iromperatane, josampitakeri: ‘¿Opaitama pantakeri? Nokemake ikantaitana. Nokovi poñaakenaro okaratzi pantavaitakenari. Tema ari okaratapaake pijevatziri nomperatanepayeeni.’

³ Ari ikantashiretanake irika omperataari: ‘¿Tsi katya nonkantyaaka iroñaaka? Iromishitovatyeeena omperatanari. Te onkante nompankivaite, aririka nonkampitante impashityaana, osheki nompashiventya.’

⁴ Ipoña ikantashiretzi: ‘Niyotake ompaitya nanteri irakameethatantaityaanari pankotsiki aririka iromishitovaitakena.’

⁵ Japatotakeri ikaratzi ireevetziriri ivinkatharite, ikantakeri etakarori: ‘¿Tsikama ikaratzi pireevetziri novinkatharite?’

⁶ Ikantzi irirori: ‘Nireevetziri ikaratzi 100 inchatonaa jovaitzi yeenkantsi.’ Ipoña ikantziri: ‘Jiroka pireevere, thaanki posankinate, intaani inkaratai 50 inchatonaa pireeveteri.’

⁷ Ipoña josampitakeri pashine ikantziri: ‘¿Eeroka tsikama ikaratzi pireevetzi?’ Ikantzi: ‘Nireevetzi okaratzi 100 ipiyotakoyeetziro trigo.’ Ipoña ikantziri eejatzi: ‘Jiroka pireevere, posankinate, intaani onkaratai 80 ipiyotakoyeetziro.’

⁸ Ikanta irika pinkathari, joñaakantakeri iromperatane tema iñaakeri omatatziiri jiyotzi tsika inkenakairo kantainchari. Arira ikan-tayetari atziripayeeni iroñaaka, imataty jiyotzi tsika ikenakairo irakameethayetantyaariri isheninka, janayiri tsika ikanta kemp-

isantzinkariite.”

⁹ Irojatzí ikantantanakari Jesús: “Ontzimatyé piyote paakameethatantyaaro pashaarantayetari iroñaaka onkantavetya te apantaperotaro, iroora onantaiyaari irakameethayeetaimi apaata eeroka janta inkiteki.

¹⁰ Itzimirika kyaaryootaintsiri kapicheeni, iri-itake kyaaryooperotaatsine. Itzimirika kaariper-oshiretatsiri kapicheeni, iriitake maperotairone inkaariperotai.

¹¹ Terika pinkyaaryoovero ashaakarontsi kaari apantaperotaro jaka, tekatsira ameentyaamine irooperoriki.

¹² Terika pinkyaaryoovero ashinentsi, tekatsira pemineri pashityaari eeroka.

¹³ Tekatsira aparoni omperataari materone irantavaitene apite pinkathari. Tema aparoni inkovaperote jomperatari, iriima pashine inkisaneentakeri. Ari okempitari eejatzí, tekatsira materone inkempisanteri Pava, aririka impampithashiretakotero ashaakarontsi, kempivaitaka omperanatatyeeayarimi.”

¹⁴ Ari ikaratzí ikemaiyakeni Fariseo, tema irijatzí nevetarori ashaakarontsi, ishirontzimentakari Jesús ikemiri ikantayetakeri.

¹⁵ Ipoña ikantanakeri: “Piyotzi potzikaaventaiyani eeroka eero jiyotantami atziri, iro kantamaitacha jiyotzimiro Pava okaratzí pipampithashireyetari. Tema okaratzí irooperotziimove-tariri atziri, ipinkimatziro Pava.”

Ikantakaantaitane ipoña ipinkathariventantai Pava

16 “Tema pairani iñaaventayeetakero Ikantakaan-taitane ipoña irosankinare kamantantaneriite. Ipoña ikinkithatake Juan. Ikematziiro iroñaaka atziriite Kameethari Ñaantsi tsika ikanta ipinkathariventai Pava. Iniroite ikovi iriñeero okempitaro ishintsitaitzi aririka irovayiritaitya.

17 Te opomerentsita aperotaiya apaata kipatsi eejatzi inkite, iro kantamaitacha eero aperotzi-maitaatsi Ikantakaan-taitane.”

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: “te apantyaaro pookero piina”

18 “Itzimirika ookerone iina, aririka iragai pashine tsinane, jimayempiventakero etavetarori. Ari ikempitari eejatzi agairone tsinane jookiri oime, imayempitake irirori.”

Ashaarantachari ipoña Lázaro

19 “Tzimatsi aparoni atziri ashaarantachari, tsika itzimi ovaneenkatachari ikithaatapiinta. Jaakoventaro kitaiteriki joimoshirenka ovaneenka jovatziivaita.*

20 Tzimitacha eejatzi aparoni ashinonkaavaitachari ipaita Lázaro, ithonka ipathaavaitake irika. Ari jonoryaapiinta jakakiro ipankoki ashaarantaneri.

21 Iriitake kovatsiri iriyoyeero jovaryaayetziro irovanaro ashaarantachari. Pokatsi otsitzi ithotziri ivathaaroki.

22 Ikanta apaata kamake ashinonkainkari, jaanakeri imaninkarite Pava, jatake

* **16:19** Iro ikantakoitziri jaka “ovaneenka,” kithaarentsi jonkeromaitatsiri. Osheki ovinaro iroka. Intaani ikithaayetaro ashaarantachari.

isaikira Abraham. Ipoña kamitaka eejatzi ashaarantachari, ikitaitakeri.

²³ Ikanta janta sarinkaveniki, osheki ikemaantsivaitaka irika ashaarantavetachari. Jamenakotakeri intaina jiñaatziiri Abraham itsipatakari Lázaro.

²⁴ Ari ikaimanake irirori, ikantzi: ‘Chariné, Abraham, pineshinonkatena. Potyaanteri Lázaro iramaajatakana kapicheeni jiña nomiretavakyaari, tema itashineentatyaana shintsiini paampari.’

²⁵ Ikantanake Abraham: ‘Nochariné, poshiretyaaro pashaakaro pairani, eejatzi ikempita Lázaro joshiretaro iñaashivaitakari. Iro kantamaitachari kimoshire ikanta irirori jaka, irooma eeroka ontzimatye pinkemaantsivaitaiya.

²⁶ Tekatsi pinkene pimpoke, tzimatsi iniroite impereta otzikairi, eero okantzi eejatzi niyaatashitemi eeroka.’

²⁷ Eekero ikantaveta irirori: ‘Pinkeme nokantzimi chariné, potyaante jatatsineri isaiki ashitanari.

²⁸ Tzimatsi janta ikaratzi 5 nirentzi, pinkamanteri eero ipokanta irirori jaka, osheki jiñaashitaitaro.’

²⁹ Ari ikantzi Abraham: ‘Tzimatsi Ikantakaanakeri Moisés, tzimatsi eejatzi ikantayetakeri kamantantaneri, iro inkempisanteri.’

³⁰ Ipoña ikantzi eejatzi: ‘Eerotyaami, Chariné, Abraham. Tzimatsirika aparoni kamatsiri kamantairine añaatsiri atziri, ari irovashaantairo kaariperori jameyetari.’

³¹ Eekero ikantanakitzi Abraham: ‘Tema te inkempisantero ikantayevetari Moisés

eejatzi ikantayetakeri kamantantaneri, eerotya ikempisantaajatziri inkamantavetyaari aparoni kaminkari.’ ”

17

Eero pantakaantziro kaariperori

¹ Ipoña Jesús ikantanakeri iriyotaane: “Ari intz-
imapiintatye antakaanterone kaariperori. Inkan-
tamacheeteri irika.

² Tsikarika itzimi antakaakerine kaariperori
aparoni eentsi aventaanari, ari irovasankitaayee-
tairi. Iro kameethatatsimi inthayeeteneri mapi
ikentsiki, iroviinkaitakeri inkaareki, ari onkantya
eero ikaariperotakaantantami.

³ Ontzimatye pampaventya eeroka. Tema
intzimerika aparoni antzimotemine kaariperori,
pinkaminairi. Aririka irovashaantanairo
jantayevetakari, pimpeyakotero jantzimize-
takamiri.

⁴ Ari okempitari eejatzi. Tzimatsirika atziri
osheki irantzimotapiintakemi, okempitaa-
jatatyaama onkarate 7 irapiipiitero aparoniki
kitaite, ontzimatyeera papiipiiteri pimpeyakoteri
aririka impokashitapiintakemi inkovakotemi
pimpeyakotairi.”

Paventaaperotakaina

⁵ Ikanta Otyaantajanoriite, ikantanakeri Jesús:
“Nokovi poshoretakaaperotyaana.”

⁶ Ipoña ikantzi Avinkatharite: “Onkantavetakya
eero iniroitetzi poshiretaana, onkempityaaro
okitho iryaani pankirentsi, aritake pimatakero
iniroite inchato katziyeenchari, pinkantero:

‘Pishirinke, piyaate pinkatziye janta inkaareki.’
Nonkante, arira omatakya.”*

Irantayeteri omperataari

⁷ “Aririka intzime pomperatane, piñaavairi irareetaiya joshevavaitzi povaneki, jaamaakoven-tari pipira ¿arima pinkantavairi: ‘Payootapaina?’

⁸ Aña eero, intaani pinkantavairi: ‘Ponkotsitapai ovaritensi. Povathakitya inkene poyiitena, irojatzi novantakyaari, nirake nomire eejatzi. Im-poña pimpoite eeroka povaiya.’

⁹ ¿Arima pimpaasoonketakeri okaratzi iranteri pomperatane? Aña eero.

¹⁰ Arira pinkempityaari eejatzi eeroka, aririka pimonkarataakero okaratzi inintakaimiri Pava, ompoña pinkante: ‘Eero asagaaventavaita jomperayeetai, tema intaani amonkaraamatsitero okaratzi ikovakaayeetakairi antero.’ ”

Jovashinchagaitziri 10 pathaavaitatsiri

¹¹ Ipoña javisanake Jesús iriyaatero Jerusalén-ki, ikenanakero Samaria-ki ipoñaanakaro Galilea.

¹² Ikanta jareetapaaka aparoniki nampitsi, ari jomonthaavakari 10 shirampari pathaavaitatsiri, intaina ikatziyeeyapaaka.

¹³ Ikaimaiyini, ikantzi: “¡lyotaantanerí Jesús, pineshinonkataina naaka!”

¹⁴ Ari jamenanakeri irirori, jiñaatziiri ikatziyeeyani, ikantziri: “Piyaatashiteri omperatasorentsitaari iramenavakemiro

* **17:6** Iro ikantakoitzi jaka “okitho iryaani pankirentsi,” paitachari “mostaza,” iro shookatsiri inampiki pashine atziri. Iro ikantakoitzi jaka “iniroite inchato,” paitachari “sicómoro,” irojatzi shookatsiri pashineki inampi atziri.

пивааһааро.” Иканта жиһаатайһанакера,
омапокашитака оһеһанакан иһааһааро,
ешитакоһеһананай.

¹⁵ Иканта аһарони иһааһаароһа жешитакоһа
ипаһаавайһи, таһароментака иһиһаа иһиһороһи,
икимошһиһеһентаһанакери иһиһороһе Паһа.

¹⁶ Жоһеһеһороһашитаһааһаари иһиһиһи Жоһуһуһу,
ипаһсоһоһкетатаһааһери. Иһика һиһааһаари Самариа-
һаһиһа иһаһиһи.

¹⁷ Иһоһна иһканһи Жоһуһуһу: “¿Тема 10 иһкаһаһи еһи-
такоһаһи, һиһама иһенаһека һашһиһе?”

¹⁸ Теһаһиһа ноһшенһика һиһаһаһиһе
инкимошһиһеһентаһи Паһа иһпаһсоһоһкетеһи,
иһаһаһи иһиһа һашһиһеһаһиһи аһиһиһи.”

¹⁹ Ари иһкантаһанакери Жоһуһуһуһу һаһааһаиветаһаари:
“Иһиһиһанаһанай, һиһаатай. Иро оһашһиһаһаимй
һоһиһетаһа.”

Etantanakyaarori impinkathariventantaite

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Иһоһна Фарисео жоһаһпаһиһаари Жоһуһуһуһу,
иһканһиһи: “Һиһикаһаһе еһаһаһанакьяаһороһи иһ-
пһиһаһаһиһентаһанай Паһа.” Ари жаһанаһе иһиһороһи:
“Омапокашитаһиһаһаара иһпһиһаһаһиһентаһанай
Паһа.

²¹ Еһоро иһкантаһиһи: ‘Жирока жаһа. Жиронта жаһа.’
Тема ариһаһе пһиһаһаһиһиһиһеһентаһанай Паһа.”

²² Иһоһна иһпһиһокашитаһанакери иһиһоһаһеһе,
иһканһиһи: “Ари пһиһаһаһаһеһаһиһа аһаһа һиһеһеһи
каһиһеһеһи иһика Иһоһи Аһиһиһи, еһоро оһканһиһамаһа.

²³ Ари пһиһаһаһе инкантаһе: ‘Жиһика жаһа.’
Һашһиһе кантаһиһе: ‘Жиһиһа жаһа.’ Еһороһа
һиһаһаһаһиһиһи, еһоро һоһаһаһиһи еһеһаһи.

24 Aririka impiye Itomi Atziri, inkempitapaiyaaro oporeki ookatharontsi, ompoñaanakya tsika overaa kipatsi irojatzi tsika janta othapitapaa.

25 Aña etavakya iriñaavakero inkemaantsitya iniroite, irimanintavaiteri irikaite atziriite tzi-mayetatsiri iroñaaka.

26 Tema onkempityaaro tsika okanta pairani eeniro isaikaveta Noé. Ari onkempitzitaiya eejatzi aririka impokimatai Itomi Atziri.

27 Onimotziri atziri jovavaiyeta, jiravaitaiyini, jaavakaayeta eejatzi. Irojatzi ikyaantanakari Noé irirori pitotsiki jovetsikakeri. Okanta oonkanaka kipatsiki, aperotakeri maaroni atziri ipiinkake.

28 Ari onkempityaaro eeniro isaikaveta pairani Lot. Onimotziri atziri jovaiyani, jiravaitaiyini, jiyomparitaiyani, ipankivaitaiyini, jovetsikaiyini ipanko eejatzi.

29 Iro kantamaitacha omonkaratapaaka kitaite ishitovantanakari Lot nampitsiki Sodoma, jomapokashitaka iparyaapaake iririite paampari, ari japerotakari maaroni atziri itaga.

30 Aritakera onkempitagaiyaari eejatzi aririka impiye Itomi Atziri.

31 Tzimatsirika saikatsiri jakakiroki ipanko, arira impoñaanakya irishiye, eerora ikyaapanaatzi iraapanaate tsika ompaitya. Itzimirika saikat-sine irovaneki, irishiye tsika ikantara, eero ipiypaanaata.

32 Pinkinkishiretakotero okaratzi avishimotakerori iina pairani Lot.

33 Ikaratzi etakovaitachari apaniro jantayetziro inevetashiyetari, ari impeyaashitakya. Iri-

ima inkarate kamimentenane jantanairo noko-vakairiri naaka, aritake iravisakoshiretai.”

³⁴ Eekero ikantatzi Jesús: “Tzimatsi tsipataavakaachane irimaye. Aparonira irayeetai inkiteki, iriima pashine irookayeetanairi.

³⁵ Tzimatsi apite tsinane tsipataavakaachane otononkavaitzi. Aparoni irayeetai inkiteki, irooma pashine irookayeetanairo.

³⁶ Irisaika apite atziri irovaneki. Aparoni irayeetai inkiteki, iriima pashine irookaitanairi.”

³⁷ Ipoña josampitanakeri ikantzi: “¿Tsikatya janta Pinkathari?” Ikantzi Jesús: “Tsikarika osaikai ivatha kaminkari, ari impiyoventyaarira tziso.”†

18

Iñaaventaitziri kamaimetzinkaro ipoña kaariperori pinkathari

¹ Ipoña joshiyakaaventanakeri Jesús onkantya iramanayeetantyaarimi kitaiteriki, eero jovashaantayeetantaro.

² Ikantzi: “Tzimatsi aparoni nampitsi, ari isaikiri kaariperori pinkathari, te iriñaapinkathateri irirori Pava, iri ovatsipero te iriñaapinkathateri atziri.

³ Ari osakitari eejatzi aparoni tsinane kamaimetzinkaro. Opokashitakeri kaariperori pinkathari, okantziri: ‘Nokovi pinkaimenari kisaneeentanari, povetsikainaro avishimotanari.’

† **17:37** Ikempitara añaapiintziri amempori jevotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okempitari eejatzi aririka añaayetakeri okaratzi iñaaventayetakeri jaka Jesús, ayotzira irootaintsi impiyimatai.

⁴ Teya inkovavetya pinkatharika. Ipoña ikan-tashiretake: ‘Te noñaapinkathateri Pava, eejatzi nokempitairi atziri.

⁵ Iro kantacha iroka kamaimetzinkaro, ontzimatye nantenero kameethari okoviri. Nosamarokari aririka oñaashirenkena ompipiyatashitena.’ ”

⁶ Ikantzi Jesús: “Piñaakero ikantashiretakeri kaariperori pinkathari.

⁷ Iri maperotzirori Pava irirori, eero ishenkaatsi irantaineri kameethari ikoyaayetairi, tsika itzimi aakoventanaarori jamanairi kitaiteriki.”

⁸ Eekero ikantatzi Jesús: “Eerora ishenkaita irantantaityaarori kameethari. Iro kantacha aririka impiyapaake Itomi Atziri, ¿eekeroma iriñaapaatye aventapiintyaarine kipatsiki?”

Joshiyakaaventaitziri Fariseo ipoña kovakotziri kireeki isheninka

⁹ Tzimayetatsi pampithashiretachari kameethashire inatzi. Ipoña imanintashire-vaitziri pashine atziri. Irootake Jesús joshiyakaaventantanakariri, ikantzi:

¹⁰ “Tzimatsi apite atziri jiyaatake tasorentsi-pankoki iramane. Fariseo inatzi aparoni, iriima pashine iri kovakotziriri kireeki isheninka.

¹¹ Ikanta ikatziyapaaka Fariseo jamani, ikantzi: ‘Pava, iniroite nopaasoonketzimi, tema te nokempitari naaka pashine atziri, koshintzi ini, kaariperoshire ikanta, mayempiri ini, ari ikempitakari irika kovakotziriri kireeki isheninka.

12 Apitesatzi notzitapiintaro novarite avisayetzira kitaite jimakoryaantaitari, nookapiintzi kireeki ikaratzi ipinaitanari.’

13 Ipoña irirori kovakotziriri kireeki isheninka, ikatziyapaaka jantyaatziini, oyootapaaka jamani te iramene jenoki. Tema okatsitzimoshiryaanakeri, ikantzi: ‘Pava, pinkaminthayena naaka, kaariperoshire nonatzi.’ ”*

14 Ikantzi Jesús: “Iriitake jaakameethayeetairi irika, kameethashire ikanta jiyaatai ipankoki, te inkempityaari pashine. Tema tsikarika itzimi iriiperovaitatsiri iroñaaka, ari intsinampashire-takaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashirevai-tatsiri iroñaaka, ari iriñeero iririiperotakaitairi.”

*Itasonkaventziri Jesús eentsipayeeni
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)*

15 Ipoña jamayeetapaakeneri Jesús eenchaaniki, ikovaitzi irantantavakyaari kapicheeni irako. Iro kantacha iriyotaanera Jesús, ikisathatavakeri amayetziriri eentsi.

16 Irojatzii ikantantanakari Jesús: “Pishineteri eenchaaniki impokashitena. Eero pithañaana. Tema inkarate kempitaiyaarine irirori, iriitakera ñaagairone ipinkathariventantai Pava.

* **18:13** Kantakotachari jaka “okatsitzimoshiryaanakeri,” iroora kantakotajaantachari jomposashipaneetanakitya irika atziri. Tema irootake jametayetari judío-payeeni aririka onkatsitzimoshireteri tsikarika ompaitya. Onashitara okaratzi ametari aakapayeeni aririka amposashipaneetya, tema asagaaventavaitatya.

17 Omaperora, eerorika iñaapinkathaitziri Pava inkempitakoityaari ikantara eentsipayeeni, eero iñeetairo ipinkatharitai.”

Evankari ashaarantachari
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Ikanta aparoni pinkathari josampitakeri Jesús, ikantziri: “Kameethari Iyotaantanerí, ¿opaitama nanteri noñaantaiyaarori kantaitaachaneri añaantarentsi?”

19 Ipoña jakanake Jesús, ikantzi: “¿Opaitaka pikantantanari: ‘kameethari pini?’ Apanirora ikantakaaro Pava ikameethatzi, tekatsi pashine.

20 Piyotakotakeroma Ikantakaantaitane, kantatsiri: Eero povantzi, eero pimayempitzi, eero pikoshitzi, eero pithaiyakotanta, eero pamatavitantzi, piñaapinkathateri ashitamiri.”

21 Ari jakanake evankari, ikantzi: “Iyotaantanerí, nothotyaakero maaroni irojatzi netanakaro pairani eeniro neentsitapaakeni.”

22 Ikanta ikemakerira, ikantzi Jesús: “Tzimatsi aparoni kovityaapainchari kaari pante. Pimpimantero okaratzi pashitari, pimpashiyetyaari ashinonkaachari. Tema ari piñagairo panintagaiya inkiteki. Impoña pimpokanake, poyaatena.”

23 Ikanta ikemavakera, ovashire ikantanaka, tema ashaarantaperoneri jinatzi.

24 Tema iñaakerira Jesús iniroite jovashiretanaka, ikantanake: “¡Omapero opomerentsita iriyaatai ashaarantzinkari tsika impinkatharitai Pava!

25 Tema eero okantzi inkye piratsi camello imoroki kithapi, iro ovatsipero ompomerentsitya

inkye ashaarantzinkari tsika ipinkatharitai Pava.”

²⁶ Ikantayetanake ikaratzi kemakeriri ikantake Jesús: “¿Impaityaakama avisakoshiretaatsine?”

²⁷ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi opaiyeta pomerentsitzimoyetariri atziri, iriima Pava te opomerentsitzimotari.”

²⁸ Ari ikantanake Pedro: “Jirika nokarataiyakeni naaka, nookayetanakero okaratzi tzimimoyetanari, noyaataiyakemi.”

²⁹ Ikantanake Jesús: “Omaperora, tzimatsirika kovanairori impinkathariventairi Pava, irootake jookaventantanakarori ipanko, ashitariri, irirentzi, iina, ipoña irovaiyaneete,

³⁰ tema osheki impayetairiri Pava irika, ari anaanakero okaratzi jookaventanakeri. Ari inkempitagairiri eejatzi apaata aririka iriñeero kantaitaachaneri añantarentsi.”

*Japiitairo Jesús ikamantakota irovamagaiteri
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)*

³¹ Ipoña Jesús japatotairi karatatsiri 12 iriyotaane, ikantziri: “Aatatyeeera iroñaaka Jerusalénki. Ari omonkaratyaari onkarate avishimoterine Itomi Atziri, tema irootake josankinatakoyetak-eriri pairani kamantantaneri.

³² Arira iraakaantaiteri, irayeri atziri kaari asheninkata. Iniroite ishirontzimentavaitaityaari, inkemaantsitakaityaari, impoña inchoontaporovaitaiteri.

³³ Aririka onkaratake impasavaitaiteri, ari irovamagaiteri. Iro avisavetakya mava kitaite, ari irañagai eejatzi.”

34 Iro kantamaitacha, te inkemathatero irikapayeeni ikaratzi kemavetainchari, tema te inkovaite inkemathatakagaiteri.

Jamenakagaitairi Jericó-satzi
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ikanta Jesús areetzimataka nampitsiki Jericó. Ari isaikiya aparoni mavityaakiri avotsinampiki ikampitantzi impashiityaari.

36 Ikemake mavityaakiri, josampitakeri avisayetatsiri atziri, ikantziri: “¿Ipaita pokatsiri?”

37 Ikantaitanakeri: “Ipokatzi Jesús, ipaitaitziri Nazaret-satzi.”

38 Irojatzí ikaimantanakari, ikantzi: “¡Jesús, icharinentari David-ni, pineshinonkataina naaka!”

39 Osheki ikisathaveetanakari irimairetantaari. Eekero ikaimanakitzi shintsiini, ikantzi: “¡Icharinentari David-ni, pineshinonkataina naaka!”

40 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikantzi: “Pamakenari jaka.” Ikanta jamaitapaakeneri, josampitavakeri.

41 Ikantziri: “¿Tsikama pikovi nonkantaimi?” Jakanake mavityaakiri, ikantzi: “Nokovi nokiryagai, Pinkatharí.”

42 Ikantzi Jesús: “Kantatsi pokiryagai, iro ovashinchagaimi paventaana.”

43 Omapokashitanaka jamenanai, joyaatanakeri Jesús, kimoshire ikantaventanakari Pava. Ikanta atziriite iñaakero okaratzi jantakeri Jesús, jimatanakero iriroriite itharomentaventanakari Pava.

19

Jesús ipoña Zaqueo

¹ Ikanta jareetapaakara Jesús Jericó, janiitapaakero nampitsiki.

² Ikanta aparoni shirampari ijevare kovakotziriri kireeki isheninka ipaita Zaqueo. Ashaarantzinkari inatzi.

³ Ikovaperotake irirori iriñeeri Jesús. Iro kantacha te onkante tema osheki atziri otzikaakeriri, ikaroporoyokitziini eejatzi.

⁴ Ipoña jeevatanake Zaqueo, ataitapaake inchatoki inkene iñeeri Jesús, tema ari inkenapaakeri.*

⁵ Ikanta jareetapaaka jataitakera, jamenapaake jenoki, iñaapaakeri, ikantziri: “Zaqueo, payiitanake thaankiini, tema ari noshiretaro nomayimotemi pipankoki.”

⁶ Thaankiperoini jayiitanake Zaqueo. Kimoshire jaanakeri ipankoki.

⁷ Ikanta jiñeetakeri, ñaavaitanake atziriite ikantziri: “¿Opaitama ikyaavankotantariri Jesús aparoni kaariperoshiretatsiri?”

⁸ Ipoña ikantake Zaqueo: “Pinkatharí, ari nompakeri ashinonkainkari kashetani nashaakaro. Tzimatsirika ipaita namatavitakeri nokoshitziri, ari noipiyeeneri onkarate 4 nayitakeriri.”

⁹ Ikantanake Jesús: “Iroñaaka piñeero pavisakoshiretai. Tema pimatanairo pikempitakotanaari Abraham-mirinkaitejanori.

* **19:4** Kantakotachari jaka inchato, irootake ipaitaitziri pashineki nampitsi sicómoro.

10 Tema iro ipokantakari Itomi Atziri ikokovayetairi ikaratzi peyaashivetainchari irovavisaakoshireyetairi.”

Joshiyakaaventaitziri 10 kireeki

11 Irojatzí ikempisantaiyakeni atziri iñaaventakeri Jesús. Ipoña joshiyakaaventanakeneri, tema iñaajaantake atziriite koñaaroini impinkathariventantai Pava, tema jiñaakero irootaintsi irareetzimataiyaani Jerusalén-ki.

12 Ikantanake: “Tzimatsi aparoni jevari jiyaatake pashineki nampitsi, impinkatharitakaiteri, impoña impiye.

13 Japatotanakeri 10 iromperatane, ipanakeri 10 kireeki, ikantayetanakeri: ‘Pantavaitakairi kireeki nopayetakemiri, irojatzí nompoyantapaakyaari.’†

14 Iro kantachari tzimatsi kaari koverine impinkathariventante. Jotyaantaitake kantatsineri: ‘Te nonkovaiyeni impinkatharite.’

15 Ikanta ipiya, aritake impinkatharitakaitakeri. Japatotapairi iromperatane ipayetanageri kireeki, ikovi iriñeeri tsika ikanta jantavaitakaakeri iireekite.

16 Jetapaakaro ipokake aparoni, ikantapaake: ‘Pinkatharí, noshekyakeri piireekite, nagai pashine ikaratzi 10.’

17 Ikantanake irirori: ‘Kameethatake nomperatane, kapiचे pikyaaryootake, aritake piñaakero pijevaventero onkarate 10 nampitsi.’

† 19:13 Ikantakoitziri jaka kireeki, iri ipaitayeetziri pairani “mina.” Iñaantaityaari irayeeteri aparoni mina, ontzimatyе irantaventaiteeri inkarate mava kashiri.

18 Ari ipokapaake pashine iromperatane, ikantapaake: ‘Pinkatharí, noshekyaaikeri piireekite, nagai pashine ikaratzi 5.’

19 Eejatzi ikantanakeri irirori: ‘Ari pinkempityaari eeroka, ari piñaake pijeavante onkarate 5 nampitsi.’

20 Ipokapaake pashine, ikantapaake: ‘Pinkatharí, jirika piireekite kameetha noponatakemiri.’

21 Tema iniroite notharovakaami omaperotatzi-imi pimashirenkata, te piñaakotya poshekyaan-tariri piireekite.’

22 Ikantanake irirori: ‘Kaariperori nomperatane pinatzi. Eeroka apeshityaarone okaratzi pikantakenari. Piyoveta ovanaa nomashirenkata, te noñaakonetya noshekyaan-tariri noireekite.’

23 Piñaaveta eero pimatziro eeroka, pamen-emi impaitya antavaitakaimirine noireekite, ari iroshekineentakemi iroñaaka, iri pimpavainarimi nopiyaara.’

24 Ari ikantziri atziri piyotainchari: ‘Payiteri kireeki, pimperi oshekyaaikeriri ikaratzi 10.’

25 Ikantaiyanake atziri: ‘Pinkatharí, ¿opaitama impantaityaariri, tema tzimake irirori 10 kireeki pipakeriri inkaaranki?’

26 Eekero ikantatzi ashitariri iireekite: ‘Tsikarika itzimi otzimimotakeri, ari ontzimimotairi osheki. Iriroma kaari otzimimotzi, eekero iriyaatatye iriñeero eero otzimimoperoyetairi.’

27 Ikantake eejatzi: ‘Pamakeri ikaratzi kisa-neentanari kaari kovatsine nompinkathariven-teri, noñeeri pinthatzinkenari.’ ”

*Areetaa Jesús Jerusalén-ki
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)*

²⁸ Ithonkanakero ikantakeri Jesús, eevatanake jiyaaatziro Jerusalén-ki.

²⁹ Ikanta jareetzimatata nampitsiki Betfagé ipoña Betania omontenampitakaró otzishi Olivos. Ari jotyaantakeri Jesús apite iriyotaane.

³⁰ Ikantakeri: “Piyaate nampitsiki amontetakari. Ari piñeeri evonkiri burro inthatakotya, tekera ikyaakoitariita. Pintharyaakoteri, pamakenari jaka.

³¹ Aririka irosampiitavakemi: ‘¿Pinkanterika pithataryaakotantariri burro?’ Pinkanatanakeri eeroka: ‘Ikovatziiri Pinkathari.’ ”

³² Jataiyanakeni jotyaantaitakeri, jiñaakero okaratzi ikantaitakeriri.

³³ Ithataryaakotapaakeri burro. Josampitakeri ashitariri, ikantziri: “¿Pinkanterika pithataryaakotantariri?”

³⁴ Ikantanake irirori: “Ikovatziiri Pinkathari.”

³⁵ Irojatzí jamantakaniriri. Jovanketakeneri manthakintsi imitzikaaki, ikyaakotakaitakari Jesús.

³⁶ Ikanta janiitakaanakerira Jesús burro, jomaronkashiitanakeri manthakintsi avotsiki tsika inkenanakera.

³⁷ Ikanta jiyotaapiintakeri Jesús, oirinkimatata otzishi Olivos, ikaimaiyini itharomentavanakari Pava, tema iñaayetapiintakero itasonkaventantake Jesús.

³⁸ Ikantaiyini:

¡Kaakitataike avinkatharite! Tasonkaventaari inatzi, tema Pinkathari apaitziri

otyaantakeriri.

¡Isaikakaayetairi kameetha nampitarori inkiteki!
 ¡Iro aritataitatsi otzimimotziri irovaneenkaro
 Pava nampitarori ojenokitajaantzira
 inkite!

³⁹ Ikanta Fariseo saikayetaintsiri eejatzi janta, ikantakeri Jesús: “Iyotaantanerí, pinkisathateri piyotaane.”

⁴⁰ Jakanake Jesús, ikantzi: “Aririka noimairentakeri ikaratzi kaimayetaintsiri, kempitaka ari onkantakemi mapi onkaimanake iroori.”

⁴¹ Ipoña jareetzi matapaakara Jesús Jerusalén-ki, jiraakotapaakaro iñaapaakerora.

⁴² Ikantzi: “¡Osheki aritemi pinkemath-ataajatavakeromi iroñaaka iroora kitaite piñaantaiyaarori pisaike kameetha! Iro kantamaitacha eero okantzi tema mavityaaki ikantakaitakami.

⁴³ Tema irootaintsi impoke kisaneentzimiri, irovetsikayetashitapaakemi iraperotantyaamiri. Inthonka intapotapaakemi overaa potanto, eero piñeero tsika pinkene pishiye.

⁴⁴ Ari imporokakoitakemi, irashiryeytaari maaroni. Eero iñeetairo mapipayeeni okaratzi oveviryaayetachari iroñaaka, okantakaantziro te piyotavakeri itzimi pokashitakemiri.”

Jomishitoviri Jesús pimantayetatsiri tasorentsi-pankoki

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Ipoña ikyaapaake Jesús tasorentsi-pankoki, jomishitovapaakeri pimantayetatsiri eejatzi ikaratzi amanantayetatsiri.

⁴⁶ Ikantayetziri: “Pairani josankinaitakero kantatsiri: ‘Nopanko onatzi iroka, ari iramanapiintaitenari.’ Iro kantamaitachari eeroka pamatavitantapiintake janta pipimantayetzira, pikempitakaantakero koshintzipanko.”

⁴⁷ Arira ikantapaakitya Jesús jiyotaantzi kitaiteriki tasorentsipankoki. Iro kantacha ijevare omperatasorentsitaneri, itsipatakari iyotzinkariite ipoña antarikonaite, jamemenatakero tsika inkenakairo irovakaanteri.

⁴⁸ Te onkantamaitya iriñe tsika inkenakairo, tema ovayempita ikantaiyakani atziriite ikempisantziri Jesús.

20

Ishintsinka Jesús

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

¹ Ikanta Jesús jiyotaayetakeri atziri tasorentsipankoki, iñaaventziniri Kameethari Ñaantsi. Irojatziri ipokantapaakari ijevare omperatasorentsitaari, itsipatakari iyotzinkariite, ipokake antarikonaite eejatziri.

² Josampitapaakeri Jesús, ikantziri: “Pinkan-tena, ¿ipaitama otyaantakerimiri poñaakantero pishintsinka?”

³ Ipoña jakanake Jesús, ikantziri: “Tzimatsi eejatziri nosampitemiri naaka, ontzimatyepakena.

⁴ Tema joviinkaantantake Juan-ni, ¿ipaitama otyaantakeriri? ¿Pavama? ¿Iriima otyaantakeriri atziri?”

⁵ Ari ikantavakaiyanakani irirori: “Aririka ankantakeri Pava otyaantakeriri, ari inkantanakai: ‘¿Opaitama kaari pikempisantantari?’

⁶ Irooma ankanteri: ‘Añaajaantzi atziri otyaantakeriri,’ ari ishemyetakai. Tema maaroni atziri-ite ikantaiyini kamantantaneri inatzi Juan-ni.”

⁷ Irojatzi ikantantaiyakani: “Te niyote ipaita otyaantakeriri.”

⁸ Ari ikantzitanakari Jesús irirori: “Eejatzi naaka, eero nokamantzimiro ipaita otyaantakenari.”

Kaariperoshireri antavairentzi
(Mt. 21.33-34; Mr. 12.1-11)

⁹ Ipoña Jesús joshiyakaaventanakeneri atziri-ite, ikantzi: “Tzimatsi aparoni pankitzirori chochokimashi. Ipoña jamenake impaitya amen-erone ivankiremashi, jatake irirori intaina osheki ipeyaka.

¹⁰ Ipoñaashitaka jotyaantai iromperatane iragaatemi okitho ivankire. Ikanta iñaavakeri antavairentzi, ipasavaitavakeri, joipiyeeri tekatsi iraanai.

¹¹ Jotyaantake pashine. Ari ikempitaakeri, ikisavaitavakeri, itsitokavaitakeri, joipiyeeri eejatzi tekatsi iraanai.

¹² Ipoña jotyaantake mavatanaintsiri iromperatane. Ari ikempitaitakeriri eejatzi, jantavaitavakeri, joipiyakeri.

¹³ Ikantzi ashitarori ivankiremashi: ‘¿Tsikatya nonkantyaaka? Iriirika notyaantake netakotane notomi naaka, ari iñaapinkathatakeri.’

¹⁴ Ikanta antavairentzi iñaavakeri itomi ipokake, ikantavakaiyani: ‘Jirika ipokake ashitaiyaarone apaata pankirentsimashi. Thame avamayeri, aye-roota aaka.’

15 Jaavakeri, jaanakeri othapikitapaara pankirentsimashi, jovakeri. ¿Opaitama iranteri ashitarori pankirentsimashi?

16 Tema impokanake irirori, irovakeri maaroni aamaventarori irovane, iramenai pashine atziri.” Ikanta irikaite ikaratzi kemakerori ikantakeri Jesús, ikantaiyanake: “¡Onkamintha eero omata!”

17 Ipoña Jesús ikempoyaanakeri atziriite, ikantanakeri: “¿Opaitama okantziri osankinatainchari? Imanintavetakaro mapi irikaite ovetsikirori pankotsi.

Iro kantamaitacha jovatziyeetairo mapi pankotsinampiki, ikempitakagaitaaro iroorikami tzinkamintsi.”

18 Jiroka okantakota mapi: Intzimerika paryaatsine osaiki iroori, ari iriñaakero intankavaite. Iri-ima inkarate anavyeeri, ari iriñaakero oshemyeeri.

*Iñaaventakota kireeki impayeeteriri pinkathari
(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)*

19 Ari ikovavetaka ijevare omperatasorentsi-taari itsipatakari iyotzinkariite iraakaanterimi Jesús, tema jiyotake iriitake iñaaventakotzi. Temaita onkante, osheki itharovakaayetakari atziri piyotainchari.

20 Ipoña jotyaantaitake amamenavairentzi, inkempitapaakyaari atziri kameethashireri, ikovaiyaveta inkompitakaiyaarimi Jesús, inthavetakotzimaityaari pinkathariki.

21 Ikanta jareetaiyaka, ikantapaakeri Jesús: “Iyotaantanerí, okaratzi piñaanetari eeroaka irooperori onatzi, kaarira inintakaantashitari

atziri. Piyotaantziro eero ka kyaaryooperoini inintakaantziro Pava.

²² ¿Okameethatzima amperi kireeki ikovakotakaantane Pinkathari César?”

²³ Iro kantamaitacha Jesús jiyotavake ikovatzi iramataviteri ikaratzi osampitakeriri, ikantanakeri irirori: “¿Opaitama piñaantantanari?”

²⁴ Intsityaa poñaakenari kireeki. ¿Ipaitama ashitarori iporo oshiyakaantainchari? ¿Ipaitama ashitarori ivairo eejatzi?” Ikantaiyini: “Irashi César.”

²⁵ Eekero ikantatzi Jesús: “Tema iri César ashitari, pantantyaaniri okaratzi ikovakayimiri. Irooma okaratzi jashitari Pava, pantantyaaniri ikovakaayetzimiri irirori.”

²⁶ Te inkitsirinkeri inkompitakaiyaari, intaani ipampoyaanakeri ikemakerira ikantake, tekatsi inkantanake.

Josampitakoventaitziro aririka irañagai kamayetatsiri

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Ipoña ipokaiyakeni Saduceo iriñeeri Jesús. Iriitake Saduceo kantayetatsiri eero jañagai kamayetaintsiri. Josampitapaakeri Jesús,

²⁸ ikantapaakeri: “Iyotaanari, josankinatake pairani Moisés-ni, kantatsiri: ‘Aririka inkame aparoni shirampari, irookaventanairo iina. Eerorika jovaiyantakairo, okameethatzi iragairo irirentzi iinantaiyaaro irirori. Aririka ovaiyantai tsinane, kempivaitaka iriirikami ashityaarine oime kamaintsiri.’

²⁹ Thame oshiyakaaventavakero: Tzimatsi 7 shirampari, irirentzi jinaiyatzi. Etarori itzimi

jaavetaka iina, tekera osamanite, kamake, te irovaiyantakaanakero iina.

³⁰ Ipoña jaavetaaro pashine irirentzi apitetatsiri itzimi. Ari ikempitakari irirori, kamake, te irovaiyantakairo.

³¹ Ipoñaavetapaaka mavatanaintsiri itzimi, eejatzi ikempitaka irirori. Ari ikantakari maa-roni ikarataiyakenira 7 irirentzi. Tekatsi aparoni ovaiyantakairone tsinane.

³² Okanta osamanitake kamai eejatzi iroori.

³³ Aririkami irañaayetaimi apaata ikamayetakera, ¿tsikama itzimi oimentaperotari tsinaneka? Tema ari ikaratzi 7 jinanantavetakaro.”

³⁴ Ari jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Intaanira jaayetzi iina atziriite añaaetziri iroñaaka jaka, jaakaavakaayetaro iina eejatzi.

³⁵ Iriima inkarate kitsirinkairone irañaayetai apaata ikamavetakara, eero jaayetaitsi iina, eero jaakaavakaayetaatsi iina eejatzi.

³⁶ Tema eero iñaapairo inkaamanetapai janta, inkempitapaiyaari maninkariite, tema itomi Pava jinayetaatzi jañaayetaira.

³⁷ Irooma ikantakota irañaayetai kamayetaintsiri, ¿tema piñaanatero irosankinare Moisés-ni tsika ikanta Pava iñaanatantakariri otaara kitocheemaishi? Ikantakeri:

Moisés, Naaka Pava, iñaapinkathatziri Abraham, Isaac, eejatzi Jacob.

³⁸ Ari ayotziri, añaaetatsira irirori, tema te imatziro kaminkari iriñaapinkathateri Pava, intaani añaaetatsiri. ¿Ñakero? Tema ikaratzi kamayevetachari, irojatzi jañiimotziri Pava.”

39 Ari ikantanake aparoni iyotzinkari: “Iyotaan-tanerí, ari pimatajaantakero.”

40 Tekatsira kovanaatsineri irosampitanairi.

¿Ipaita charinentariri Cristo?

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Ipoña Jesús josampitantake, ikantzi: “¿Opaitama ikantantaitari, ‘irika Cristo-tatsine icharine irinatye David-ni?’

42 Aña iri David-ni osankinatakero kantatsiri: Iñaavaitake Pinkathari, ikantavairi Novinkatharite, ikantziri:

Pisaikapai nakojanoriki, ampinkathariventante,

43 Irojatzí apaata novasankitaantaiyaariri ikaratzí kisaneentayetakemiri,

Ari paatzikairiri pinkempitakaantairi pimakoryaakiimento.

44 Ñaakero, ikantzitaita David-ni irirori: ‘Novinkatharite inatzi Cristo.’ ¿Tsikama inkene incharinentyaari?”

Iñaaventakoitziri iyotzinkariite

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Maaroni atziriite ikemaiyakeri Jesús ikantakeri iriyotaane:

46 “Paamaiyaari iyotzinkariite. Osheki inebetaro irovaneenkatziiya, ishametakaayero iithaarethanthanaa. Ikovi ñaapinkatha irovethatapiintaityaari aririka iriñeeteri.

Aririka iriyaate pankotsiki japatotapiintaita, ikovapiintziro irosatekya niyankineki. Ari ikempitari aririka irovaiyaani isheninka, ikovapiintzi irosatekya.

⁴⁷ Jampoyetaro eejatzi kamaimetzinkaro jaap-ithayetziro opanko. Iro josamaninkantayetarori jamanayetapiintzi eero jiyotantaitari. Iro kantamaitacha osheki irovasankitaayeetairi.”

21

Ashinonkainkaro tsinane
(Mr. 12.41-44)

¹ Ari jamenaminthatziri Jesús irika ashaarantzinkari joteyetziri iireekite janta joteyetapiintzirira.

² Ipoña opokapaake tsinane kamaimetzinkaro ashinonkainkaro oni, otetapaake iroori apimentyakiteeni kireeki.

³ Ikantzi Jesús: “Omapero anaantake iroka tsinane, anaakeri ikaratzi oteyevetainchari.

⁴ Tema ikaratzi oteyevetainchari osheki ikashiyakaavetariri Pava, jotetashitakari tzimakaantatsiri iireekite. Irooma iroka kamaimetzinkaro, apintziryaakeri otetakeri oireekite amanantantyaarimi ovarite.”

Iñaaventziro Jesús omporoke tasorentsipanko
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Tzimatsi kantayetaintsiri: “Kameetha inatzi mapi jovetsikantayeetarori tasorentsipanko, ova-noonka okanta.” Ipoña ikantanake Jesús:

⁶ “Okaratzi piñiiri ovetsikayetainchari, irootaintsira iraperoyeetero imporokaitero, eero iñagaitairo peviryaaayetachari mapi.”

Iriñeeteri aririka onthonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Ipoña josampitaitanakeri, ikantaitziri: “Iyotaanarí, ¿tsikapaitema omatya pikantakeri? Aririka omonkaratzimatanya, ¿tsika onkantyaaka iriyotantaityaari?”

8 Ari jakanake Jesús ikantzi: “Paamaventya jamataviitzimikari. Tema osheki kovatsine iramatavitemi apaata, impairyapaakero no-vairo, inkante: ‘Irootaintsira omonkaratzimatya, Naakatake Cristo.’ Eerora poyaatziri.

9 Ari pinkemakotakero ovayiritaantsi, maimanetavakaantsi, paamaiya omapokimikari, tema ontzimatye omonkarayetya iroka, iro kantacha eekero iyaataye.

10 Irantaminthatavakaananya maaroni nampit-siki inkarate iromityaantayeteri pinkathariyetat-siri.

11 Iriñeetero osheki onikayetya kipatsi, intashaa-neentayeete, irimantsiyayeete. Iriñeete eejatzi osheki intharovakaayeetyaari, iriñeete inkiteki kaari iñeetapiintzi.

12 Iroora etayetanyakyaarone irakaantavai-tanakemi atziri, imaimanevaitanakemi. Impoña impasatakaantavaitaitemi japatotapiintaita, irashitakotakaantavaitemi. Iraayetanakemi isaikayetzi pinkatharentsijanori okantakaantziro pipairyaana pikempisantaana.

13 Iroora omayetantyaari iroka onkantya piñaaventantyaanari janta.

14 Ontzimatyeera paventaiyaana naaka, eero pipomerentsiventashivaitaro ompaitya pinkan-tapaakeriri.

15 Tema naaka iyotakaimirone, ari onkantya eero piñaantaro impiyatyaami onkarate pinkan-

teriri.

¹⁶ Arira piñaake iraakaantemi ashitamiri, iraakaantemi pirentzi, iraakaantemi pisheninkathori eejatzi. Tzimayetatsira irovamaakaantaite.

¹⁷ Osheki piñeero inkisaneentaitemi okantakaantziro pipairyaana pikempisantaana.

¹⁸ Iro kantamaitacha eero opeyakaantaajata aparoni piishi.

¹⁹ Aririka pamavetero, iroora piñaantayetaiaarori pavisakoshireyetai.

²⁰ Aririka piñaake intapotapaakero ovayiriite Jerusalén, ari piyote monkaratapaaka iraperoi-tantyaarori.

²¹ Inkarate nampitaiyaarone apaata Judea-ki, ontzimatyeeera ishiyayetai otzishiki. Inkarate saikatsine tsika inampitaitaro, ari impoñeeya irishiyanake. Inkarate saikatsineri irovaneki, eero ipiyapanaata ipankoki.

²² Tema ipiyakoventaitatyaari irikaite, ari omonkaratayetyaari okaratzi josankinayeetakeri pairani.

²³ ¡Inkantamacheetero apaata onkarate thomonteyetatsine, eejatzi onkarate tzi-mayetatsine eentsite eeniro ithotayetzi! Tema antaro onkantya irashinonkaayeetya aririka irovasankitaayeetairi.

²⁴ Iraperoyeetairimi Jerusalén-satzi. Iromper-atane irovayetairi atziri poñaayetachari pashineki nampitsi. Iri oipatsitakerori nampitsi Jerusalén-ki kaari asheninkata, irojatzi omonkaratantaiyaari okaratzi ikovakaakeriri Pava irikaite.”

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ “Ari iriñeetake apaata kaari iñeetapiintzi inkiteki, impashineyetai ooryaatsiri, kashiri, eejatzi impokiro. Ari onkempityaari kipatsiki, iniroite irashinonkaayetaiya atziriite, eero jiyotai ompaitya irantayetairi onkantakaantero oyameninka otamakaane inkaare.

²⁶ Ari ovamaimatakeri itharonka atziriite impampithashiretakotero onkarate avisatsineri jaka kipatsiki. Ari irimatztakyaaro eejatzi inkiteveri otzimimoyetziri ishintsinka, osheki inkakantayetanakya.

²⁷ Aripaitera impokai Itomi Atziri, inkenapai menkoriki, iriñeetavairo ishintsinka, eejatzi irova-neenkaro.

²⁸ Aririka piñaayetakero etanakyaaro kantayetachane, ovenokatamako pinkantya tema irootaatsi intsiparyaakoventayeetemi.”

²⁹ Ipoña joshiyakaaventanakeneri, ikantzi: “Pimpampithashiretakotero tsika okanta piñaayetapiintziro inchatopayeeni.*

³⁰ Aririka piñaakero eereshiyetai, piyotzi irootaatsi osarentsitzimatai.

³¹ Iroora piyoteri eerokaite, aririka piñaayetakero nokamantayetakemiri, irootaatsi impinkathariventantai Pava.

³² Omapero nonkante, eerora ikamayetzita irika asheninkapayeeni, irojatzi iriñaantayeetakyaarori nokamantayetakemiri.

* **21:29** Iro ikantaitziri jaka piñaayetapiintziro inchatopayeeni, pankirentsi higuera shookatsiri pashineki nampitsi.

³³ Eero okantaitatyaani piñeero inkite eejatzi kipatsi, irooma noñaaneyetakari omaperoitaaty-
eeni iroori.

³⁴ Aamaventa pinkantayetaiya eerokaite,
eero otyaami piyaariperonka, ayimavaitemi
eejatzi pishinkitya, onkantzimovaiyetyaami. Ñaa
jomapokaitzimikari.

³⁵ Inkempiitapaakyaaro aparoni ivirentsi. Ari
irivitaiyaari ikaratzi saikayetatsiri kipatsiki.

³⁶ Paamaiya, aakoventa pinkantya
pamane, pinkante: ‘Pookaakoventena eero
nokemaantsitantaro ñaaventayetainchari. Povet-
sikashiretakaiyaana nomonthaantavaiyaariri
Itomi Atziri.’ ”

³⁷ Tema kitaite jiyotaantzi Jesús tasorentsi-
pankoki. Irooma tsiteni, jiyaatzi otzishiki Olivos,
ari jimayiri.

³⁸ Ananenkayetaka osheki atziri ikempisantziri
Jesús jiyotaantzira tasorentsipankoki.

22

Ikamantavakaita irakaantaiteri Jesús

*(Mt. 26.1-5, 14-15; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-
53)*

¹ Irootaatsi iroimoshirenkaitero jovantapiin-
tatarori tantaponka ipaitaitziro kitaite Ananko-
ryaantsi.

² Ari ikamantavakaari ijevare omper-
atasorentsitaari itsipatakari iyotzinkariite,
ikantavakaiyani: “Thame avamaakaanteri Jesús.”
Iro kantamaitacha iniroite itharovakaayetakari
atziriite.

³ Ikanta Judas ipaitaitziri eejatzi Iscariote ikar-avetapiintari 12 iriyotaane Jesús, ikamaarishire-takaanakeri Satanás.

⁴ Jiyaatashitakeri ijevare omperata-sorentsitaari, eejatzi ijevare aamaventarori tasorentsipanko, ikinkithavaitakaakeri tsikapaite irakaanteri Jesús.

⁵ Iniroitera ikimoshiretaiyanakeni jevari, ikamantavakaiyaka imperi kireeki.

⁶ Aripaite jamemenatanakero Judas tsikapaite irakaanteri, eero jiyotzimaita atziriite.

Overaantarori jovakaanaari iriyotaane

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Ari omonkaratapaakari kitaite jovantapiintaitarori tantaponka, jovamaapiintaitziri eejatzi oisha jovaitari kitaiteriki Anankoryaantsi.

⁸ Ipoña Jesús jotyaantakeri Pedro itsipatanakari Juan, ikantakeri: “Piyaate ponkotsitakaante oyaari kitaite Anankoryaantsiki.”

⁹ Ikantaiyini irirori: “¿Tsika janta pikovika nonkotsitakaante?”

¹⁰ Ikantzi Jesús: “Aririka pareetzimatakya nampitsiki, ari pomonthaakya shirampari aakotzirori iriñaate kovityaaniki. Poyaatzishitanakeri irojatzi pankotsiki tsika inkyaapaake.

¹¹ Tsikarika inkyaapaake, pinkanteri ashitarori ipanko: ‘Ikovi iriyote iyotaanari tsika janta irovakaiyaari iriyotaane, iroimoshirenkero kitaite Anankoryaantsi.’

¹² Ari iroñaakanakemiro jenoki ipanko, antaro okantaka jovetsikaitakero inkene irovaitya. Arira ponkotsitakaanteri janta.”

¹³ Jataiyake iriyotaane, jiñaakero okaratzi ikan-takeriri, ari jonkotsitakaantakeri iroyaari.

¹⁴ Okanta omonkarataka irovantyaari, saika-paake Jesús itsipatakari iriyotaane.

¹⁵ Ipoña ikantakeri: “Tema irootaintsi noñeero inkemaantsitakaitena, iniroite nokimoshiretzi ovaiyani iroñaaka kitaite Anankoryaantsiki.

¹⁶ Tema eerora novitaaro iroka, irojatzi apaata omonkaratantaiyaari impinkathariventantai Pava, aripaite napiitapairori.”

¹⁷ Ipoña jaakotakero imiretaitari, ipaasoonkeventakero, ipakotakeri iriyotaane, ikantakeri: “Pirero iroka, pantetaiyaaro pikarataiyini.

¹⁸ Tema eero niritaaro naaka, irojatzi apaata aririka omonkarataiya impinkathariventantai Pava.”

¹⁹ Ipoña jaanakero tanta, ipaasoonkeventakero, ipetoryaakero, ipayetakeri iriyotaane, ikantziri: “Poyaaro, novatha onatzi, tema iro kamimentemine. Irootakera pinkinkishiretapiintantyaanari.”

²⁰ Ari ithonkakero jovaiyani, jaakotakero imire-taitari, ikantzi: “Niraane onatzi, irootake shi-tovatsine onkantya iravisakotantaiyaari osheki atziri. Irootakera oñaakantairone ovakerari antzi-motavakaiyaari.

²¹ Omapero nokantzi: Pikarataiyakeni payootana, tzimatsira aparoni pithokashitenane irakaantena.

²² Tema omapero impeyaakotya Itomi Atziri, ari matzimaitaka ikovaitakeri pairani. Iro kantacha. ¡Inkantamacheeteri aakaanterine!”

²³ Ipoña iñaanatavakaiyanakani iriyotaane,

ikantzi: “¿Itzimikama materone?”

Tsika itzimi iriiperotatsine

²⁴ Ipoña iñaanatavakaiyakani iriyotaane, ikantzi: “¿Tsikama itzimi iriiperotatsine apaata?”

²⁵ Ipoña ikantanake Jesús: “Piyotaiyini eeroka tsika ikanta pinkatharitatsiri jaka, jomperatanta. Tema iriipero jinayetzira ipashitantayeta ikosheka iromperatantyaari.

²⁶ Eerora pimatziro eerokaite aririka piriiperoyete iroñaaka, aña pinkempitakotyaari iyaapitsi jovaiyantaitziri. Aririka pijevatakaante, pinkempitakotyaari otzikataari.

²⁷ ¿Tsikama itzimi iriiperotatsiri? ¿Tema iritake iriiperotatsiri kempitariri oyaaventachari irantavaitaiteneri? Irooma naaka nonkempitakaantya pantavaitakaanemi povená.

²⁸ Iro kantamaitacha, eerokaite tsipatapiintakanari, noñaayetzirora okaratzi pomerentsitzi-moyetanari.

²⁹ Irootake noshinetantemirori pimpinkathariventante, ikempitaakenarora Ashitanari naaka ishinetaakenaro.

³⁰ Ari piñeero ankarate avaiya, iravaitai janta tsika nompinkatharitari. Ari pinkempitaiyaari ikantara aparóni pinkathari isaikantaro ova-neenkatachari isaikamento, pimpinkathariventayetairi maaroni incharinentayetyaari Israel, karatatsiri 12 jinashiyeta.”

*Iñaaventziro Jesús irookaventante Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)*

³¹ Ipoña Jesús ikantanakeri iriyotaane: “Simón, ikampitatakemi Satanás iriñaantashireyetyaami, inkempitakaantemi intsikaatatyemimi.*

³² Iro kantamaitacha osheki namanakoven-takemi eero povashaantantaro pikempisan-tanairi. Tema aririka pimpiyashiretapaake, eerokatake aavyaashiretakaapaakerine pisheninka.”

³³ Ari jakanake ikantanake: “Aña ayimatak-ena Pinkatharí ankarate irashitakoitai, aritake ankarate eejatzi irovamagaitai.”

³⁴ Ipoña japiitanakero Jesús ikantziri: “Pedro, nonkantemi, iroñaaka tsirenika, tekeraata iriñe tyoopi, mavasatzitake papiitero pinkantake: ‘Te noñiiri Jesús.’”

Tharato ipoña osataamentotsi

³⁵ Ipoña Jesús josampitanakeri ikaratzi iriy-otaane, ikantziri: “Chapinkiranki notyaantakemi tera paanake pitharate, tera paanake pi-zapato-te. ¿Tzimatsima kovityiimotakamiri?” Ikantaiyini irirori: “Tekatsitya.”

³⁶ Ipoña ikantziri eejatzi: “Aritatsira iroñaaka payero pitharate. Iriima inkarate kaari tzimat-sine irosataamento, impimantero iithaare, iramanantantyaari.

³⁷ Tema omapero omonkaratya okaratzi josank-inatakoitakenari pairani, kantatsiri:

* **22:31** Ikantakoitziri jaka intsikaatatyemimi, ari ikempitaitzirori trigo-pane itsikaataitziro. Tema intsikaataitakero, iyoshiitanakya oshiteki kaari apantyaarone. Irootake joshiyakaaventaitantariri iriyotaaneete ikempitakotaro itsikaataitziro trigo-pane. Tema ari iriñeeteri tera irimatero inkameethashirete.

Ari itsipataitakeri kaariperoshireri.
Eero okantashita iroka, ontzimatye
omonkaratya.”

³⁸ Ikaimaiyanakeni iriyotaane: “Pinkatharí, tzi-
matsi jaka apite osataamentotsi.” Ikantzi Jesús:
“Aritapaake.”

Jamani Jesús Getsemaní-ki
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Ipoña ikenanai Jesús otzishiki Olivos ikempi-
tapiintzirora, ari itsipatari iriyotaaneete.

⁴⁰ Ikanta jareetaiyakani janta, ikantapaakeri
iriyotaane: “Pamanaiyeni eeroka jaka
inkempoyaaventaitantyaamiri otzimikari
inkenakaashitakaityaamiri.”

⁴¹ Ari jovaaneentanaka irirori. Otyeerovapaaka
kipatsiki, amanapaake.†

⁴² Ikantzi jamani: “Ashitanarí, iroorika piko-
vakaanari, paavyaakainaro pintsiparyaakoven-
tenarimi onkarate nonkemaantsityaari. Iro
kantamaitacha, eerora pantanaro nokovavetari
naaka, aña iro panteri okaratzi pikovakaakenari
eeroka.”

⁴³ Ari jomapokapaaka maninkari poñaachari
inkiteki, ishintsishiretakaapaakeri.

⁴⁴ Tema iniroitera okantzimoshireneen-
tanakari, jamanaperotanake. Iro oshitovan-
tanakari iramasavitane okempivaitanakaro
iriraane thaatanainchane ovitenkapaaka
kipatsiki.

† **22:41** Kantakotachari jaka jovaaneentanaka, tema jovaanakara kapiche Jesús, te osamani iriyaate, okempivaitakaro overaa osanthatziranki aririkami irapishoonkaitero mapi.

⁴⁵ Ikanta jamanake, piyapaaka, iñaapaatziiri iriyotaane jimagaiyini okantakaaro jovashiretaiyani.

⁴⁶ Ikantapaakeri: “¿Opaitama pimaantari? Pinkakitaiyeni, pamane eeroka inkempoyaaventaitantyaamiri otzimikari inkenakaashitakaityaamiri.”

Jagaitakeri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Iñaavaiminthaitzi Jesús, iñaashitakari pokaiyeentsiri. Iri eevatapaintsiri Judas ikaravetapiintari 12 iriyotaane. Jontsitokapaakari Jesús inthovoroteri.

⁴⁸ Ipoña Jesús ikantavakeri: “Judas, ¿Arima pipithokashitariri Itomi Atziri pithoporotapaakeri?”

⁴⁹ Ikanta iñaavakero ikaratzi itsipatakari Jesús, ikantanakeri: “Pinkatharí, thame ampiyatantyaari osataamento.”

⁵⁰ Akotanake, itotzitakeri irakojanori iyempita irotzikatane ijevajanore omperatasorentsitaari.

⁵¹ Ari ikantzi Jesús: “Aritapaake, eero pimaimanetziri.” Ipampitzitairi iyempita, eshitakotanai itoveetakari.

⁵² Ipoña Jesús ikantanakeri ikaratzi pokashitakeriri, ijevare omperatasorentsitaari, aamakovenrarori tasorentsipanko, antarikonaite, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitantanari posataamento, ipoña pipasamento?”

⁵³ ¿Tema piñaavetapiintana tasorentsipankoki niyotaantzi? ¿Kaarima paantana janta? Aritake onkantya, tema aripaitera jimatakaimiro iroñaaka tsireniveri kaari pimatzi pairani.”

Ikantzi Pedro: “Te noñiiri Jesús”

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ikanta joosoitanakeri Jesús, jagaitanakeri isaikira ijevajanore omperatasorentsitaari. Im-poitatsi Pedro irirori joyaatakoventziri intainaini Jesús.

⁵⁵ Ipoña jovaampataitake paampari pankotsi-nampiki, jakitsitaiyani. Ari isaikitapaaka eejatzi Pedro jakitsita.

⁵⁶ Okanta aparoni tsinane omperataaro, oñaapaakeri Pedro isaiki jakitsita. Opampoy-aapaakeri, ari okantzi: “¿Tema irijatzi irika itsipatapiintakari Jesús?”

⁵⁷ Iro kantamaitacha Pedro, ikantanake irirori: “Te noñeeri.”

⁵⁸ Okanta osamaniityaake, ikenapai pashine, ikantapairi Pedro: “¿Tema eejatzi eeroka ari pikaratziri Jesús?” Ikantanai Pedro: “Tera naaka.”

⁵⁹ Iro osamani eejatzi, tzimatsi pashine kantapaakeriri Pedro: “Omaperotya eerokatake tsipatariri Jesús chapinki, tema Galilea-satzi pinatzi.”

⁶⁰ Ipoña ikantanai Pedro: “Te niyoteri pikantanari.” Aripaite iñaanake tyoopi.

⁶¹ Ari ipithokapainta Jesús, jamenapaintziri Pedro. Irojatzi ipampithashiretantanakari Pedro ikantakeriranki: “Tekera iriñe tyoopi, mavasatzi pinkante: ‘Te noñiiri Jesús.’ ”

⁶² Shitovanake jakakiroki, iniroite jiraavaitanaka.

Ipasavaitziri Jesús
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Ikanta irikaite ikaratzi aamaventakotariri Jesús, ishirontaventavaitakari, ipoña ipasavaitziri.

⁶⁴ Jotzimikaporotakeri, jomposaporomaitari, ikantziri: “¿Tema kamantantaneri pinatzi, intsityaa piyote ipaita omposaporotakemiri?”

⁶⁵ Tzimatsi osheki opaita ikantavaitziriri kaariperori ñaantsi.

Japatoventaitari Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Ikanta okitaitamanake, apatotaiyakani ijevajanore omperatasorentsitaari itsipatakari antarikonaite, ipoña iyotzinkariite. Ari jamaitakeriri Jesús, josampiitakeri, ikantaitziri:

⁶⁷ “Pinkantena, ¿Eerokatakema Cristo?” Ari ikantzi irirori: “Aririka nonkantakemi, eero pikempisantana.

⁶⁸ Aririka nosampitemi, tema eero pakana, eero papakaana eejatzi.

⁶⁹ Iro kantamaitacha etanakyaaarora iroñaaka, ari iriñeero Itomi Atziri isaike irakojanoriki Pava iroñaakantairo ishintsinka.”

⁷⁰ Ipoña ikantaiyanake ikaratzi apatoven-takariri: “¿Eerokatakema Itomi Pava?” Ari ikantzi Jesús: “Eerokatake kantatsi naakatake.”

⁷¹ Irojatzzi ikantantaiyanakari: “¿Ipaitama ancoveri iroñaaka? Aakatake kemaiyakerini ikantakeri.”

23

Jagaitanakeri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Ipoña ikatziyeeyanaani ikaratzi apatotainchari, jaanakeri Jesús Pilato-ki.

² Ikantapaakeri Pilato: “Irika atziri osheki jovaariperotakero nampitsi, ikaminaakeri atziriite eero ipantaari kireeki pinkathari César, ikantake eejatzi Cristo inatzi iri pinkatharitatsi.”

³ Ipoña Pilato, josampitanakeri irirori, ikantziri: “¿Erokama ivinkatharite Judío-payeeni?” Ari jakanakeri ikantzi: “Irootake pikantakeri.”

⁴ Ikantziri Pilato omperatasorentsitaari, eejatzi maaroni atziriite: “Tekatsitya noñe ompaitya inkenakaashityaari irika.”

⁵ Iro kantamaitacha atziripayeeni eeniro ishintsitanakitzi ikantzi: “Osheki ikaminaantake irika irimaimanetante atziriite nampitsiki, jentanakaro Galilea-ki irojatzi iroñaaka jáka Judea-ki.”

Jovavisaitakeri Jesús janta Herodes-ki

⁶ Ikanta ikemavake Pilato ikaminaantake Galilea-ki, josampitakoventanakeri Jesús irirorika Galilea-satzi.

⁷ Ikematzi ikantaitzi iriitake. Jovavisaakeri Herodes-ki ipokira irirori jareeta Jerusalén-ki.

⁸ Ikanta Herodes iñaavakeri Jesús, iniroite ikimoshiretanake, tema osheki ikovavetapiintaka iriñeeri, osheki ikemakoventakeri eejatzi okaratzi jantayetakeri, ikovaperotake iriñeeri irirori intasonkaventante.

⁹ Osheki josampitavakeriri. Iro kantamaitacha Jesús te irakeri.

¹⁰ Ari isaikitakari ijevare omperatasorentsitaari itsipatakari iyotantaneriite, osheki ikan-takovetakariri.

¹¹ Ikanta Herodes itsipatakari irovayirite irirori, imanintashiretanakeri, ikaviyavai-tanakeri. Ikithaatantakari irooperori kithaarentsi, joipiyeeri isaikira Pilato.

¹² Aripaite jaakameethatanakeri Herodes irika Pilato, tema pairani osheki ikisaneentavakaave-taka.

Jiyakoventaitziri Jesús

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)

¹³ Ipoña Pilato japatotakeri ijevare omperata-sorentsitaari itsipataakeri ikaratzi jevatakaantat-siri nampitsiki, eejatzi maaroni atziriite.

¹⁴ Ikantakeri: “Aña pamavetakanari irika atziri ovaariperoteronemi nampitsi, nosasampivetakari, te noñero onkaariperote okaratzi jantakeri ikantakoyeetziriri.

¹⁵ Ari ikempitaka eejatzi Herodes, tema notyaantavetakaniri irirori. Tekatsitya irante irika atziri inkene ovakaanteri.

¹⁶ Intaani nompasatakaantakeri naaka, napak-agairi.”

¹⁷ Irooya jametapiintari Pilato joimishi-tovakaantzi aparoni aakaantaari kitaiteriki iroimoshirenkaitya.

¹⁸ Iro kantamaitacha ikantaiyanakeni atziriite: “¡Te nonkoveri irika! ¡Iri poimishitovakaante Barrabás!”

¹⁹ Irika Barrabás iri jashitakoitziri okantakaantziro jovantake jimaimanetakeri pinkatharitatsiri nampitsiki.

²⁰ Ipoña japiivetaka Pilato tema ikovavetatya irirori iroipakaakaanterimi Jesús.

²¹ Iro kantacha japiitanakero atziriite ikaimaiyini: “¡Pimpaikakotakaanteri, pimpaikakotakaanteri!”

²² Iro mavasatzi japiivetakaro Pilato josampitantzi: “¿Opaitama kaariperori jantakeri irika? Tekatsitya ompaitya irante, eero okantzi ovakaantashityaari. Intaani nompasatakaantashityaari, iriyaataita.”

²³ Eekero ishintsitatzi atziriite ikaimaiyini, ikovi impaikakoiteri Jesús. Iro japiipiitaiyini ikaimaiyini eejatzi ijevare omperatasorentsi-taari, ari omatakari.

²⁴ Irojatzí jantantakarori Pilato okaratzi ikovakeri.

²⁵ Jomishitovakaantakeri ovantzinkari maimanetziriri jevatakaantantatsiri nampitsiki, tema iri ikovaiyakerini atziriite. Ishinetakeneri inkantavaiteri Jesús ikovakaari iriroriite.

Ipaikakoitakeri Jesús

(Mt. 27.32-56; Mr. 15.21-41; Jn. 19.17-30)

²⁶ Ikanta jagaitanakeri Jesús, jomonthagaitakari paitachari Simón poñaachari Cirene, ari jareeta irirori ipoñagaaro irovaneki, ishintsiventaitakeri iranatanakero impaikakoitantaariri Jesús.

²⁷ Osheki atziri oyaatakoventanakeriri Jesús. Tzimatsi tsinane iraakotanakariri.

²⁸ Ari jamenapaintziro Jesús okaratzi tsinane iraakotakariri, ikantziro: “Jerusalén-sato, eero piraakovaitashitana naaka, año piraakotaiya eeroaka, eejatzi povaiyaneete.

29 Tema irootaatsi piñeero inkantayeetai: ‘Kimoshire onatye tsinane kaari ovaiyantatsi, othotaavaitantashitakari.

30 Impoña inkaimayeetai, inkantaite: “Pintarankashitena otzishi, pinkitatenata.” ’

31 Tema piñaakero tsika ikantaitakero inchato añiinkaro, ñña iro irovatsiperoite kaminkaro.”

32 Ari jagaitanake eejatzi apite kaariperoshireri itsipataitanakeri Jesús irovaiteri.

33 Ikanta jareetakaitapaakari ipaitaitziro atziritoni, ari ipaikakoitakeriri. Jovatzikakoitake aparoni kaariperoshireri irampateki, iriima pashine irakojanoriki.

34 Ari ikantzi Jesús: “Ashitanarí, te iriyote opaita jantziri kemaantsitakaakanari, pimpeyaakoteri.” Ipoña jagaitakero iithaare Jesús itsiparyaavakaakaro, ikempitakaantakero jiñaaretaita.

35 Irojatzzi jamenaiyakeni atziriite. Jimatzitakaro jevatakaantatsiri nampitsiki, itsinampaimatakeri Jesús, ikantzi: “Jovavisaakotziri pashine, ¿kaarima imatantaro irovavisaakotya irirori? Ñña iriimi Cristo iriyoshiitane Pava, ari irimatakero.”

36 Ari jimatzitakaro eejatzi ovayiriite, ithainkakeri Jesús, ipoña jamakotakeneri kepishaari.

37 Ikantapaakeri: “Intsityaa povavisaakotya, omaperorika eeroke ivinkatharite Judío-payeeni.”

38 Tzimatsi osankinarentsi ikentakoitakeri jeñokiini ipatziitoki, iñaaneki Judío, iñaaneki Roma-satzi, iñaaneki eejatzi Grecia-satzi, okantzi: “IVINKATHARITE JUDÍO-PAYEENI.”

39 Ari imatzitakaro eejatzi iñaanaminthatziri aparoni kaariperoshireri itsipatakari ipaikakota, ikantziri: “Eerokatakerika Cristo, povavisaakotya, impoña povavisaakotzityaana naaka eejatzi.”

40 Irojatzi jakantanakari pashine kaariperoshireri, ikisathatanakeri ñaanatakeriri Jesús, ikantziri: “Pimatzipataroma eeroka te piñaapinkathateri Pava, arira akaratakeri jovasankitaayetai.

41 Tema tzimatsi antakeri aaka añaantakarori jovasankitaayeetai. Iriima irika jovasankitaashitakari, tekatsi kaariperori irante.”

42 Ipoña jamenanakeri Jesús, ikantziri: “Pinkathari, eerora pipeyakotana naaka apaata aririka pimpiye pimpinkathariventantai.”

43 Jakanake Jesús, ikantzi: “Omaperora nonkantemi, aritakera pintsipatapaiyaana iroñaaka eeroka janta tsika ikimoshireetapai.”

44 Ikanta itampatzikatapaake ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsirenitanake, irojatzi sheeteeni ithaperotanaka ooryaa.*

45 Ari itsivakanakeri ooryaatsiri. Okanta janta tasorentsipankoki, saperyaanake niyanki tontamaitatsiri ithatashiitzirori.

46 Irojatzi ikaimantanakari Jesús shintsiini, ikantzi: “Ashitanari, paavakenaro noshire.” Ari ikantanake, kamanake.

47 Ikanta ijevare ovayiri katziyamentakariri iñaakero okaratzi avisaintsiri, iniroite

* 23:44 Iro ikantaitziri pairani: joveraanaka ooryaa 6, ari omapokapaaka otsirenitanake irojatzi joveraanaka ooryaa 9.

itharomentaventanakari Pava, ikantanake: “Omaperotyaama ikameethashiretzi irika shirampari.”

⁴⁸ Eejatzi ikaratzi ñaayetakerori avisaintsiri, okatsitzimoneentanakeri jiyaayetai.†

⁴⁹ Iriima ikaratzi ñaapiintakeriri, eejatzi tsinanepayeeni, tsipatakariri ipoñaantakari Galilea-ki, in-taina ikatziyeeyakani jamenakotakeri opaita avisaintsiri.

Ikitaitakeri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Ikanta José poñaachari nampitsiki Arimatea saikatsiri Judea, kameethashire inatzi irika, iri-itake itsipatapiintari japatota jevariite judío,

⁵¹ temaita onimoteri okaratzi ikantavaitaitakeriri Jesús, tema osheki jyaaventakari irirori Pava impinkathariventantai.

⁵² Jiyaatashitakeri Pilato, ikantapaakeri: “Pishinetenari Jesús, nonkitatairi.”

⁵³ Ipoña ikentakoryaakotairi, japonatantakari manthakintsi, ikitatakeri ikiyeetziro impere-tanaki, tsika otzimi kaari ikitatantaita kaminkari.

⁵⁴ Tema irootake kitaite jamenarontapiintaita iroyaari osaitekira kitaite jimakoryaantaitari.

⁵⁵ Okanta tsinanepayeeni tsipatakariri ipoñaantakari Jesús Galilea-ki, oyaatakoven-

† **23:48** Kantakotachari jaka “okatsitzimoneentanakeri,” iroora kantakotajaantachari jomposashipaneetanakitya irika atziri. Tema irootake jametayetari judío-payeeni aririka onkatsitzimoshireteri tsikarika ompaitya. Onashitara okaratzi ametari aakapayeeni aririka amposashipaneetya, tema asagaaventavaitatya.

tanakeri, oñaakero tsika ikanta jonoryeeta-paintziri ikitaitakerira.

⁵⁶ Okanta opiyeeyapaakani ovetsikayetakeneri kasankaari. Omakoryeeyakeni, tema iro kitaite ikantakaantaitziri imakoryaantaityaaro.

24

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Okanta okitaitamanai domingo, ananenka-manaka tsinane iyaate imperetamoroki tsika jominkyaakoitakeri Jesús, aanakero kasankaari ovetsikakeri chapinki. Ari okaratakero eejatzi pashinepayeeni tsinane.

² Okanta amenavetapaaka, oñaatzi otamikanaka mapi jashitantaitakarori omorona.

³ Kyaapaake inthomoi, te oñaapairi tsika jovakoveetakarira.

⁴ Osheki otharovanake. Oñaashitaka ikatziyimotapaakaro apite evankari, shipakiryaa okantaka iithaare.

⁵ Tema otharovanakitziira, otyeerovashitanakari. Ari ikantziro: “¿Ipaitama pamemenatantariri añaagatsiri jaka kaminkarimoroki?”

⁶ Tera isaiki jaka, aritake añaagai. Pinkinkishiretero okaratzi ikantakeri isaikantavetari Galilea-ki.

⁷ Ikantziranki: ‘Irootaintsira irakaantaiteri Itomi Atziri, impaikakoteri kaariperoshireri atziri. Avisavetakya mava kitaite, aritake irañaagai eejatzi.’ ”

8 Ari okinkishiretaiyanakero iroori okaratzi ikantakeriranki Jesús.

9 Opiyapithatanakaro omorona, okamantapaakeri 11 iriyotaane Jesús eejatzi pashinepayeeni.

10 Jiroka okaratzi tsinane: María Magdala-sato, Juana, María iriniro Jacobo ipoña pashinepayeeni tsinane, irootake kamantapaakeriri otyaan-tajanoriite.

11 Iro kantamaitacha ikaratzira okamantave-tapaakari, te inkempisantero, iñaajaantake okantashivaita irokaite tsinane.

12 Ikanta Pedro, jatanake omoronaki irirori, ishiyaperotanakitya. Jamenavetapaaka inthomointa omoronaki, jiñaapaatziro onoryaaka manthakintsi japonataitantakariri. Ipampoyaapaakero jiñaapaakeri, piyaa pankotsiki.

Avotsi jatachari Emaús-ki
(Mr. 16.12-13)

13 Tekera osamanite, janiitaiyini apite iriyotaane Jesús iriyaatero nampitsiki paitachari Emaús. Te osamaniperote osaiki Jerusalén okaratzi 11 kilómetro.*

14 Iro iñaaventaiyini janiitzira okaratzi avisaintsiri.

15 Ikinkithavaiminthaitzi janiitaiyinira, poka-paake Jesús irirori itsipatapaakari janiitzira.

16 Iro kantamaitacha irika iriyotaane, kempitavaitaka irotzimikaitatyeerimi irookiki, eero jiyotantavaari.

* **24:13** Iro ikantakoitziri jaka 11 kilómetro, ikantaitziro pairani 60 estadio.

17 Ikantapaakeri: “¿Opaitama piñaaventziri panitaiyinira? ¿Opaitama povashireneentantari?”

18 Ari jakanake aparoni ipaitaitziri Cleofas, ikantanake: “¿Eerokama apintzi kaari iyotakoterone okaratzi avisaintsiri Jerusalén-ki?”

19 Ikantzi: “¿Opaitama avisaintsiri?” Ari ikantaiyini iriyotaane: “Iri Jesús ipaitaitziri Nazaret-satzi, tsika itzimi jotyaantakeri Pava, inkamantantannerite, iri jiyotavake atziriite. Tema okaratzi jantayetakeri, okaratzi ikantayetakeri eejatzi, ari joñaakantzirori ishintsinka.

20 Iro kantamaitacha jaakaantakeri ijevare omperatasorentsitaari itsipatakari pinkathariite, jovakaantakeri janta ipaikakoitakeri.

21 Aña noñaajaantavetaka naakaite iri ookaventairine maaroni asheninka. Irootakera mavatatsiri iroñaaka kitaite jovantaitakariri.

22 Tzimayetatsiya tsinane nokaratapiintziri omapokashitakanari, ananenkamanaka iyaatamanai omoronaki.

23 Tera oñaapairi jovakoveetakari Jesús, opiyaa okamantapai: ‘Noñaake maninkari, ikantakena: “Añagai Jesús.”’

24 Ari jiyaataiyanake nokarataiyini janta omoronaki, iñaapaakero okaratzi okantaiyakerini tsinane, te iñaamaitapaari Jesús.”

25 Ari jakanakeri irirori, ikantanakeri: “¡Tetya piyotanetya eerokaite, osheki pithainkashiretakero okaratzi ikamantantayetakeri kamantantanneriite!

26 Aña iro kovaperotacha avishimoteri Cristo irokapayeeni, impoña irisaikai irovaneenkaroki.”

27 Arira jetanakaro jooñaarontziniri okaratzi

osankinayetainghara tsika jĩñaaventakoitziri Cristo. Ipoñaanakaro irosankinareki Moisés japerotakeneri okaratzi josankinayetakeri maaroni kamantanteneriite.

²⁸ Areetaiyakani nampitsiki tsika joshiretaro. Ari ikovi Jesús iravisanakemi irirori kempivaitaka iriyaatatyee mi intaina.

²⁹ Ikantaiyirini irika apite: “Eero pavishi, ari pi-saikanake. Tema tsireniityaake.” Irojatzí isaikantakarí Jesús pankotsiki isaikapaakera.

³⁰ Ipoñaashitaka isaikaiyini irovaiyaani, jaakero Jesús tanta, ipaasoonkeventakero, ipetoryaakero, ipayetakeri.

³¹ Aripaitera jiyotakaayeetanairi iriitakera Jesús. Iro kantamaitacha Jesús ipeyashitanaka, te iñaavairi tsika ikenake.

³² Ikantavakaiyani: “¿Tema tharomentashire pikanta ikinkithavaitakairanki avotsiki, jĩñaaventairora osankinarentsi eejatzí?”

³³ Tera isaikanake, piyanaka Jerusalénki. Iñaapaatziiri ikaratakari 11 iriyotaane japatotaiyani, itsipayetakari ikaratapiintaiyini.

³⁴ Ikantaiyini: “Omaperora jañagai Avinkatharite. Tema joñaakaari Simón.”

³⁵ Ipoña ikamantantapaakero irirori okaratzi avishimotakeriri avotsiki, tsika okanta jiyotantariri ipaasoonkeventapairo tanta.

Jesús joñaakari iriyotaane

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ Ikinkithavaiminthaitzi iriyotaane, osatekapaaka Jesús, jovethatapaakari ikantziri: “Pisaikaita kameetha.”

³⁷ Iniroite itharovaiyanakeni, iñaajaantake iri shiretsi ñaanatziriri.

³⁸ Ipoña ikantanakeri eejatzi: “¿Opaitama pitharovantari? ¿Opaitama pikisoshireventantanari?”

³⁹ Pamenenaro nako, eejatzi noitzi, naakatake. Pimpampitena, pokityaana. Tema aparoni shiretsi te ontzime ivatha, te ontzime eejatzi itonki. Irooma naaka tzimatsi.”

⁴⁰ Ikantakerira, joñakimaitari irako eejatzi iitzi.

⁴¹ Okantakaakari itharomentanaka te impampithashiretya aña iriivetaka Jesús. Eekero josampitanakitziiri, ikantziri: “¿Tsimatsima oyaari?”

⁴² Ari ipaitakeri tzimakaantatsiri shima itsipataitakeri iyaaki pitsi.

⁴³ Jaavakeri Jesús, jiñaakeri ikaratzi iriyotaane jovakari.

⁴⁴ Ari ikantzi: “Irootakera nokantzi-takamiri eeniro notsipayetami. Ontzimatyee omonkarayetya okaratzi josankinatakoyetakenari Moisés-ni, kamantantaneriite, ipoña salmos.”

⁴⁵ Ikemathatakaakeri Jesús okaratzi osankinatakoyetainchari.

⁴⁶ Ikantziri: “Irootake josankinayeetakeri. Ontzimatyee inkemaantsitakaityaari Cristo, iro avisavetakya mava kitaite aritake irañagai.

⁴⁷ Ontzimatyeeera iriñaaventaitero novairo maaroni kipatsiki, ari iretitanakyaaro Jerusalén-ki. Ari onkantya irovashaantantaityaarori kaariperori jantayeetziiri, impeyakoyeetairi eejatzi.

⁴⁸ Eerokatake ñaayeterone iroka.

⁴⁹ Ari piñaakero notyaantemiro okaratzi ishine-taakemiri Ashitanari. Arira pisaikaiyavakeni jaka

Jerusalén-ki, irojatzi ishintsitakaantakyaamiri poñaachaneri inkiteki.”

Jovajenokaitakaanakari Jesús inkiteki

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Ipoña Jesús jaanakeri iriyotaaneete janta Betania-ki. Ari itzinaavakotanaka, itasonkaventanairi.

⁵¹ Ikanta itasonkaventakeri, jomapokashita jovajenokaitakaanakari inkiteki.

⁵² Ikanta iñaapinkathaiyanakeri iriyotaane. Piyeeyaani Jerusalén-ki, iniroite ikimoshiretaiyanake.

⁵³ Ari ikantaitanakitya ithamentaventanaari Pava janta tasorentsipankoki. Ari onkantyaari.

**KAMEETHARI ÑAANTSI: Ñaaventaitzirira
Avinkatharite Jesucristo**
**The New Testament in the Pichis Ashéninka language of
Peru**
**El Nuevo Testamento in la Pichis Ashéninka lingua de
Peru**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka, Pichis

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

b72f15e8-2b09-5a3e-bcda-702eafc504d4